FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

BUDAPESTEN.

A Magy. Akad. Könyvkiadóvállalat Vezetője

Nagyss. főtisztl. Fraknói Vilmos Úrnak

Helyben

A magy. Akad. Könyvkiadóvállalat Igazgatósága annak idejében a szedésváltoztatások kárpótlásáért a „szerző" illetőleg fordító urakhoz utasított bennünket, minek folytán Acsády úrnak, ki az általa fordított Blüntschli II-ik kötetében jelentékeny változtatásokat tett-be is adtuk az iránti számlánkat. De Acsády úr — daczára hogy változtatásai e nemben minden mást felülmúltak — e földevést jogosulatlannak nyilvánítá és követelésünk elismerését megtagadta.

A magy. Akadémiai Könyvkiadóvállalat érdekében kifogyuk ezt Nagyságodnak tudomására adni, s ez, valamint ily esetőségek iránt szíves utasítását kérjük.

Tisztelettel

Budapest, decz. 21-én, 1876

Franklin-társulat

Igazgató

1529/1876

-76-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kassán 1876 december 31-én

Mélyen tisztelt barátom!

Teljes szivemből boldog uj évet kivánok, s arra kérlek, hogy engemet barátságodra érdemesíteni szíves legyél.

Végtelen megtisztelve éregném magamat, ha pár sorral megirnád, hogyan fogadják „Harcztörténetemet", a melynek többi kötetei is készen vannak.

Baráti jobbodat szorítva, hazafias tisztelettel maradok.

igaz hü barátod

Korponay János

1530
1876

Vetem 1877. jan. 2.

Bírálaton van. Várja.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Részletes törlési engedély.

Melynek erejénél fogva a magyar tud. academia igazgatósága – tekintve hogy főméltóságú herczeg Pálffy Antal úr zsitvatői telepítvényeseivel az 1873 évi XXII. t. cz. 14 §a alapján örökváltsági szerződést kötni, s ennek folytán nekiek zsitvatői majorsági birtokából 60. catastralis holdat tehermentesen átadni kénytelenítetett; – tekintve továbbá miszerint a m. t. academia 2000 ftnyi követelése az egész marczelházi uradalomra lévén bekebelezve elégségesen biztosítva van; – ő herczegsége megkeresése folytán ezennel beleegyezését adja: hogy főméltóságú herczeg Pálffy Antal úrnak a zsitvatői 4. sz. tjkben A. VI. Puszta Zsitvatő 1–17. r. sz. a. felvett ingatlanaira C., 2. r. sz. a. 2000. azaz kettőezer forint erejéig a m. t. academia javára bekebelezett zálogjog az azon részletekből a váltság jogosítottak részére kijárultatandó 60. cat. hold birtokról egyébb jelzálogra vonatkozó jogai épségben tartása mellett az intézet minden további meghallgatása nélkül kitörültessék. –

Kelt Budapesten 1876 évi decemberhó

1531
1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

20 sz. 1876. „Az esztergomi kereskedő-ifjak önképző- és betegsegélyző egyletet" választmánya által 1876 évi Január hó 14-én tartott üléséből.

A magyar Tudományos Akademia

Tekintetes könyvkiadó Bizottságának

Budapesten.

Mélyen tisztelt Bizottság!

Ifju egyletünk rövid fennállása óta számos elébe gördülő nehézségek elhárításával szünet nélkül küzd s ez által mindeddiglen megvonva az anyagi gyarapodástól, célja értelmében a betegsegélyzés és önképzéshez megkívántató alapot csak vajmi gyéren képes azon megfelelő magasságra hozni hogy abból, illetőleg kamataiból tagjainak elbetegülésük esetére kellő segélyt, más részt pedig szomjazó tudvágyuknak megfelelő számú szakmüveket megszerezhetné.

Anyagi viszonyainkhoz képest mérten megteltünk mindent, tőlünk telhetőt a mi célunkhoz mielőbb vezetni hivatva volna, de mint minden uj szövetkezet úgy nekünk is meg kell küzdeni a kezdemény nehézségeivel, s igy bár sajnos de való tény az, hogy eddig még valami örvendetes s kielégitő eredményt kimutatni képesek nem valánk. — E keserü küzdelmekkel szembe szálni erkölcsi kötelességünk, nem is rettegünk tőle hanem szem előtt tartva egyletünk philantrophicus célját csak édes kedvesen követjük azon rozzant kátyus utat, mely nehéz feladatunk megoldásához bár lassan de egyesült kitartó erőbel biztosan vezet. S ha sikerülend célunk értelmében városunkban a kereskedői pályán

haladú ifjaknak egy tűzhelyet a kereskedelmi szaktudományoknak és biztos menhelyet a betegeknek létesitni, úgy elég kárpótlás leend önzetlen fáradozásainknak azon nemes öntudat, hogy meghaladtuk a kijelölt cél azon szinvonalát melyet elérni egyletünknek okvetlen kell, ha nem akarjuk azt máskép a végképpeni hanyatlás hullámaival elsodortatni.

Ezekkel kapcsolatban egyletünk azon alázatos kérelemmel bátorkodik járulni ez Magy. Tud. Akademia Tekintetes Könyvkiadó Bizottságához, méltóztassék e köszhasznú intézetünk céljaival szemben szegényes anyagi viszonyainkat tekinteni, s egyleti könyvtárunkat böles belátásához képesti adománya által gyarapitani.

Maradunk a Magy. Tud. Akademia
Tekintetes Könyvkiadó Bizottságának

Kelt mint font.

legalázatosbb szolgái

Kiszlingstein Sándor
egyleti jegyző

Schönbeck Imre
egyleti elnök

Majer Imre
v. tag

AZ ESZTERGOM: KERESKEDŐ-IFJAK ÖNKÉPZŐ ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETE

Venchauer Gustav
v. tag

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

1532
1876

Az Igazgatsági ülés jegyzőkönyvéhez.

1. a,

2. Az akadémia másodelnöke bemutatja a M. Földhitelintézet levelét, mely mellett a M. T. Akadémiának megküldetik ~~a~~ ~~a~~ tudományos intézet zárszámadása ~~a~~ vagyanmérlege s nyereség- és veszteségszámlája az alapítványok jelen állását fölsüntető kimutatással és egyéb szokott mellékletekkel. ~~[illegible]~~ Kéri e zárszámadást felülvizsgálás végett ~~egy~~ szokás szerint egy három tagból álló bizottságnak kiadatni. Ezzel kapcsolatban a ~~az akadémia múlt~~ ~~és~~ másodelnök jelentést tesz a M. T. Akadémia múlt évi bevételeiről és kiadásairól, egybevetvén ~~és~~ ~~fölvilágosító észrevételekkel kísérvén~~ a tényleges eredményeket ~~az~~ az előirányzattal. Egyszersmind, fölvilágosító észrevételek kíséretében, előterjeszti ~~[illegible]~~ az akadémia ~~[illegible]~~ 1876-ki költségvetési tervezetét.

1875-ben, mondá ~~a~~ jelentésében a másodelnök, a bemutatott zárszámadás szerint a M. T. Akadémia beve

1533
1876

díja ~~[illegible]~~ teljesen igény-
be veszi

A mondottak szerint ~~[illegible]~~ következő-
leg állat az akadémia 1876-ki költség-
vetésének mérlege:

Bevételre előirányoztatik:	118,384 ft
Kiadásokra - - -	117,852 "
Marad fölösleg	532 "

Oly csekély maradvány, mely bizonyára az
évenként előfordúló előre nem látható költségek
fedezésére sem elegendő.

~~[illegible]~~

Hogy a kamatháztelekből befolyó összegek,
valamint a hagyományok, adományok és újabb
elapszványok is ~~[illegible]~~ minden esetben tőkéli-
tendők s míg az akadémia adósságai, a melyeket
az épitésre fölvesz, nem törlesztettek, ~~[illegible]~~
azok törlesztésére fordítandók, s már fenebb
érintém, s itt kérem ~~[illegible]~~ a t. Igazga-
tóság jóváhagyó határozatát.

1875-ben, a zárszámadás szerint a

M. T. Akadémia bevétele volt 147.492 ft 28 kr
Bevételre előirányoztatott . . . 118.483 " —
Tehát több vétetett be, mint előirányoztatott, 29.009 frttal.

Ha azonban tekintetbe veszszük, hogy a bevételek közt 13.758 frttal a tőke kamatai alapjából a Széchenyi Kiadványvállalat részére tett kölcsönből a Kisfaludy Társaság részére tett kölcsönből, s a Kisfaludy Társaságnak átadott Akadémia pályadíjaiból, s végre a Kisfaludy Társaság Évkönyvének visszatérítésből, és ily visszafizetések bevételt nem képeznek: ezen összeg levonásával a valódi bevételi többlet 15.251 forintra tehető a mult év bevételi többlete.

Ezen 15.251 forintban van hagyomány — 8060 ft
adomány — 244 "
új alapítvány 7000 "

Az előirányzat egyes tételeit tekintve alapítványok kamataiból több folyt be, mint előirányozva volt, de a zárszámadás tekintetes kamatkimutatásából (17.137 ft) mutatja. E kedvező tapasztalásból azonban még nem lehet jogosan következtetni, hogy már az év elején befejezettnek lehet tekinteni; s a többi kivalók sorsát is másfelől ítéljük meg. Az előirányzat 7000 forinttal; s a kamatokból is több jön be az előirányzottnál 1260 frttal; mi ellenben a kézi pénztárnál a mi annak van, hogy egy bolt kiadatlan, s egy másik bolt a mely kivétetett adva, a könyvkereskedői hivatal rendelkezése alatt.

Könyvek eladásából az előirányzott 2000 ft helyett csak 550 frtnyi bevétel van kimutatva: ez összeg ugyanis a könyvkereskedői hivatal egyenlegéről folyt be. Az akadémiai könyvárusítás, egyelőre a volt Eggenberger-féle könyvkereskedő hivatala által, mely az akadémia részére 12.111 frtnyi összeget vétetett be; az akadémia rendes kiadványai pedig részint a Franklin-Társulat részint a könyvárusi kereskedelemből részletekben (1865 ft 26), részint könyvárusi kereskedelemből (1800 ft 50) folytak be, melyek a f. évi március végén egyenlítendők ki, részint utánvéttel fizettetnek ki, mely utóbbi (150 ft) összeg 3815 ft 26 krt mutat az akadémiai könyvkereskedés 1875-ki forgalma.

A Magy. T. Akadémia tényleges kiadása 1875-ben 121.121 ft 28 kr
a mondott évre . . . 114.108 " —
Előirányzatott többlet . . . 7013 ft 28 krral.
Tehát több adatott ki, mint előirányozva volt.
Ennek a kiadási többletnek a bevételi

T. a mennyiben a könyvkiadói hivatal által kimutatásából észrevettem,

A múlt évi mérleg ~~mutatta az~~ ezek szerint

~~többletből: kitűnik, hogy a [illegible] kezelés a [illegible] alapi [illegible]~~
~~26.371 ft [illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~12.600 ft [illegible]~~ „összesen" eredménye mutat: ~~az évi mérleg:~~

~~Kitűnik~~ a tényleges bevétel volt 147.492 ft
a tényleges kiadás 121.121 „
Fölösleg . . . 26.371 „

Ezen fölösleg a melyben azonban, mint fenebb megjegyeztem, a széchényalapra hibásan íratott s most ez alap részéről az akadémiának visszatérítendő 13.758 ft is benfoglaltatik, épen elég volt az akadémiai palota építési költségeinek fejében 1875re szükségelt 23.239 ft 91 kr. fedezésére, úgy hogy az ~~ugyancsak~~ 1874-ben fölvett adóságot ⊥ újabb adóssággal nem kellett szaporítani.

⊥ az építés végett a tavalelőtti évben

A mi a kiadások tételeit illeti: a nagyobb eltérések földerítésére a következőket kell megjegyeznem.

Személyes járandóságok czimén kiadatott 30654 ft, holott csak 29.348 ft volt előirányozva. A fizetésekben, kitűnőleg a könyvkiadói személyzetnél tett némi változtatások mellett, főleg onnan ered e különbözet, hogy Bálinth Gábor tiszteletdíja e czim alatt számoltatott el, holott ~~az első~~, mint nem rendes fizetés, az első osztály dotatiójában ~~volt első~~ volt előirányozva.

Az összes akadémiát illető kiadásoknál (mint az Almanach, Évkönyvek, Értesítők) a [illegible] tetemes túlkiadás, sat az által különösen ki, hogy a főtitkár úr az Értesítő [illegible] ~~folyóirat~~ szerkesztésében, [illegible] nyomtatványainak az igazgató az év második felében fölfüggesztette.

Jutalmakra kiadatott az előirányzott 3000 ft helyett 2502 ft.

Az első osztály a részére engedélyezett dotatiójában, mint 6410 ftból 3913 frtot költött el. Dotatiójában azonban, mint már érintém, Bálinth Gábor tiszteletdíja (700 ft) is benfoglaltatott, mely más czimen fizettetett ki.

A második osztály 2700 ft kiadására ugyan fölhatalmazást. Valódi kiadása volt 1578 ft 93 kr.

A harmadik osztály 3500 ftnyi dotatiójából 3388 ft 56 krt vett igénybe.

A bizottságok közül, a nemzetgazdasági bizottságon kívül, a mely ~~az [illegible] múlt évben [illegible]~~, nem számítván szerkesztőt és kiadót a nemzetgazdasági folyóirat kiadására, a múlt évben szünetelt, mind kimerítették évi ~~[illegible]~~ dotatiójukat, sőt a [illegible] és természettudományi bizottság 399 frttal többet ~~[illegible]~~ költött.

Az akadémiai épületek fenntartása (kisebb igazí- ~~[illegible]~~ ügyvédi [illegible]
tások, fűtés, világítás, tisztogatás stb) ~~ámbár 7723 frt~~
~~3000 frt volt előirányozva~~ czímén 3000 frt, irodai szükségletekre 250 frt,
ügyvédi, postai, szállítási stb költségekre 500 frt, s
e három czím alatt összesen 3750 frt volt előirányoz-
va. Kiadatott pedig e három czímen összesen 16078 frt. ?
Ez összegből ámbár levonandó 525 frt, [illegible] számlájára
[illegible] tétel, mely a könyvtár [illegible]
lett volna irandó s részben a [illegible] fogja terhelni. Ügyvédi
könyvtár 1876-ki dotatióját
költségekre 500 frt helyett 823 frt [illegible]
utalványoztatott, részben az ügyvédek az igazgatóság
által helybenhagyott előterjesztése alapján. Tete-
mes összeget vett igénybe a [illegible] közelebbi
múlt évben a légszeszfogyasztás (1487 frt 91 kr) s a
fűtésre fűtőszer, fa és kőszén beszerzése (1638 frt) is,
főleg azon okból, mivel télen tavaszon is
a képtári összes helyiségeket kellett fűteni, hogy
[illegible] hosszas ideig erősen kellett fűteni, hogy
kiállíttathassanak. Nagyobb összegeket vettek igény-
be némely nagyobb igazítások is, mint pél- az épület többi részé-
dául az új tető felrakása közben bemocskolt lép-
csőház [illegible] kijavítása, a palota tetején a [illegible]
csőház festetése, a ballustrade egy részének
tar által tedörött köveiből helyreállítása, vala-
mint új faragott buttorzat, szétrongyollott ablakfüg-
gönyök kijavítása, valamint a könyvkiadó-
hivatal részére szükséges eszközök beszerzése, s most
az árvíz elleni intézkedések stb.

a múlt

T és az udvar lesülyedt és megrongyolt kövezetének

Ezen, nagy részben előre nem látható
rendkívüli kiadás és kiadásokon kívül még több pénzösszeg terhelte az akadémiát a [illegible] nagy szótár
közelebbi múlt évben. A [illegible] 1083 frt 50 krba került; beszerzése alkalmából vett érem 76 frtba; s a
a Kitaibel (?) síremlékének felállítása
folyó és régi adóhátralékok czímén az előirányzott
500 frt helyett 4665 frt 94 kr kellett fizetni. S így hivé az elnökség és az akadémia elégg. ülése, hogy tudományos intézete [illegible] tartozást teljesít [illegible] legrégibb tagja és egy negyed századon át titkára [illegible] végeihez szintén hozzájáruljon.
Az előadottak, úgy hiszem, kellő-
leg földerítik az okokat, a melyek a kiadások tulajdon-
níthatni, hogy a tényleges kiadások felülhaladták az
a közelebbi múlt év folyamán haladták túl
előirányzatot; s hogy csak 7013 frttal

~~[illegible]~~ más czímeken — sajnos, hogy épen szellemi ~~[illegible]~~ czélokra előirányzott tételeknél — történt megtakarításoknak köpönhetni.

A mi már a folyó 1876-ik év költségvetését illeti: a bevételeket és kiadásokat következőleg vélem előirányzandóknak:

A M. T. Akadémia költségvetése az 1876-ik évre.

Bevételek

Kiadások

(Melléklet

Ez költségvetés részleteitte illetőleg mindenekelőtt a bevételekre nézve megjegyzem,

hogy az alapítványok és értékpapírok kamatai az 1875ki tényleges eredmény alapján vétettek fel a költségvetésbe;

s hogy a tényleg befolyt jövedelem alapján előirányoztatott a házbérből várható bevétel is.

A könyvek eladásából, mintán könyvkiadó hivatalunk a könyvárusokkal a leszámolást pontosan meg fogja tenni, azon 1800 ft körül levő követeléseinkhez, a melyekről fentebb szólottam, s a melyek, mint mondám, a folyó év tavaszán egyenlíttetnek ki, mégis Eggenbergerféle könyvkereskedés számadásának kiegyenlítése után is várható egy-két ezer forint, az újabb eladások nél kül is be kellene folynia az előirányzott 3000 ftnak.

Az állam részéről a történelmi és math. és természettudományi bizottságok részére, valamint a könyvtár gyarapitására a múlt évben megszavazott összegek az állam folyó évi budgettörvényében is benfoglaltatnak; s teljes okunk van reményleni, hogy az t. Igazgató tanács fölterjesztésére, a vallás- és közoktatási minister úr a műemlékek fentartására és kiadására nyert dotatiójából ez évben is utalványozni fogja az archaeologiai bizottság részére azon összeget, a melyet a műemlékek kiadására, a nevezett bizottság rendelkezésére, már több éven át utalványozott.

Kérem a t. Igazgatóságot, hogy ez iránt a vallás- és közoktatási minister úrhoz már ez ülésből méltoztassék elhatározni a fölterjesztést.

Ugy hiszem ez évben is találkozik a t. Igazgatóság helyeslésével az az eljárásom, hogy a kanatkérvalékokból beveendő, s az újabb adományokból, hagyományokból stb várható összegeket nem vettem be azon jövedelmek közé, a melyek az akadémia rendes évi kiadásainak fedezésére előirányzandók. Az érintett bevételek ugyanis jobb körülmények közt is tőkéfitendők, a jelen viszonyok közt pedig az akadémia tartozásainak törlesztésére forditandók.

kiadásoknál a netalán megtakarítható összegekkel együtt.

A kiadások közt mindenekelőtt feltűnik, hogy
a személyes járandóságok címén 2600 forral kevesebb van fölvéve
a költségvetésbe (28,632 ft), mint a múlt évben valósággal kiadatott
(30,654 ft.), mely különbözet a személyes járandóságok összegét a
könyvtári személyzet fizetésének rendezése czímén, s jelenleg Lajos
László könyvtári-titkári fogalma rejére, ki eddig kevesebb zsoldot
25 frt kapott, kevesebb 5 évi bejavítás kezdő javadalmát. Ha
nem tévedünk, ezzel a főösszeg csökkenését a [illegible] ideiglenes
Előjáró is Bálinth Gábor] díjszerelésdíja e rovatból, mely
az állandó fizetésére fogalja magában, s mely ez okból e
helyen hibásan vétetett számadásba, átszerett a nyelvtudomá-
nyi osztály költségvetésébe. Másodszor az egy rendes
tagi [illegible] fizetés az év végén megszűnt,
s így kiesett, nem vétetett" 1872 nevén, ha valóban azzal
számolva [illegible] midőn az akadémia szellemi közös
működésének folytatására kívánatos [illegible] a t. Igaz-
gatóság és könyvtárosai szervezeti, elmarad.
gatóság az elnökségi szám ily irányadásra
jogosítva van. Harmadszor nem szükségtelen szem-
pont kívánja, hogy a bizottsági előadók évi
tiszteletdíja, a mint eddig is történt, a bizottsági eddig is történt
ben volt, a bizottság [illegible] javaslatára ugyanis
A bizottsági előadók évi tiszteletdíja egyenes ellenében a bizottsági
des fizetés, előadói tiszttel járó [illegible] és egyéb minden után
lenne a tb adandó tiszteletdíj, mely azon esetben, ha a bi-
zottság nem működnék, a mint a rendes gondnoksági és vagyoni
bizottságnál látjuk, nem is adatnék ki. Eddig
ezen tiszteletdíjak és a rendes fizetések közt vétetett
számadásba, e hibás eljárásból az
akadémiára még az a veszély is hárult, hogy
e tiszteletdíjak után is jövedelmi adót kellett
fizetnie.

Ha a t. Igazgatóság (e tiszteletdíjak ugyanis az "illető"
bizottság terhére [illegible] határozza,
valósággal annak [illegible] M. Földhitelintézet
nek mind a bizottsági, mind az előadói
tétel pénzügyi értéke ajánlandók.

Az összes akadémiát illető kiadásokra, mint az al-
manach, Évkönyvek, Értesítők stb, a múlt évben 8000 ft
volt előirányozva, de az év végén már, kitenni levén mutatva
ez összeg, föl kellett függesztni az Értesítők nyomtatását, s
a már teljesített munkálatok [illegible] 1867 ft 48 kr [illegible]
maradt által a folyó év terhére. Történik ez számos
tája szerint, tekintettel az [illegible] évben fizetendő ívekre
a három utolsó évi átlag szerint fölvett számára, az összes [illegible]
démiát illető kiadások czímén a folyó évre legalább 9403 ft 52 kr,
s a múlt

s a múlt évről fennmarad ~~pénztári~~ pénzmaradék 1864 ft
48 kr., ~~tartozás~~ és hozzá pénztárban, ~~vagy~~ 11271 ft
volna előirányzandó. A költségvetésbe ez összeg helyett
kerekítéssel 10.000 ft van felvéve. Meg vagyok győződve,
hogy ezen összeg alig is lesz, ha szem előtt
tartjuk az ügyrend azon ~~határ~~ rendelete, ~~hogy~~ a
mely ~~szám~~ az értekezlet címén felhasznált munkák tejes
dolgát ~~ét~~ ívre szabja meg, s a melyek nem alkotnak
tartására az 2. szakasz az ~~ok~~ irás nélkül
mértéke.

A folyó évben kiadandó jutalmak ~~tárgyában~~ tételénél
~~előterjesztés~~ ha a pályázatok minden ~~jutalomra~~ tételére az ára-
sítás kapcsán, 5700 ft összeg vétetik igénybe az ára-
démia pénztárából. ~~Ezen~~ Ezen összegben nem foglal-
tatnak azon jutalomdíjak, ~~mely~~ a melyeknek ~~forrása~~
~~Horváth~~ Horváth Mihály és Fraknói Vilmos r. tagok, s
Horváth Boldizsár ~~és~~ és Kerizsnics Ferenc l. tagok
~~által~~ által ~~alapítványa~~ alapítványa által vétetnek
~~és~~ és az elő karai ~~pénz~~ pénztárnok ~~kezelése~~ Czaravitzky-
~~alapítványa~~ alapítványa díjából
~~van~~, ~~kifizetése~~ ~~van~~ a ~~kezelés~~
~~van~~ ~~kifizetve~~. ~~Összesen~~ ~~véve~~ ~~ugyan~~ is
~~szám~~ federvetnek. Összesen véve ugyan is
~~szám~~ ~~szám~~. aradémiai jutalmakra 1290 darab arany és 4400 forint
van ez évben kitüzve.

A tudományos folyóiratok repertoriumára a
második osztály 1200 frt, a harmadik osztály pedig 2800 frt,
összesen 4000 frt kéretik a költségvetésbe felvétetni. Úgy
hiszem nincs rendén, hogy akkor, midőn a tagok tudomá-
nyos ~~szükségletei~~ ~~kívánságainak~~ értekezéseinek kiadására
szükséges összeget is leszállítandók, ~~mely~~ repertorium
kiadására ~~az~~ egy évben 4000 ft, vagyis nagyobb összeg
fordítsatik, mint a második és harmadik osztály együtt
minden egyéb összes kiadására. Részemről
tehát indítványnak vélem a repertorium ~~költségvetését~~
költségvetését az ~~egyes~~ osztályok költség-
vetéséből kivenni, s elhatározztatni, hogy e munka
az osztályok befolyásával ugyan, de azon
által adassék ki, a melyet e
célra bizottság ~~kiadásával~~ és kiadásával az akadémia meg-
bízza, ~~hogy~~ ~~a~~ adván e bizottság
~~a~~ a repertorium kiadására ~~szánt~~ a
rab, hogy ~~a~~ költségvetésbe felvett 1500 forinál ~~több~~ több évenként
nem fordíthat.

A mi az osztályok költségvetését illeti: ~~többnyire~~
Az első osztály összesen 6464 forintot kíván ~~oly mun-~~
kák kiadására, a melyek még a múlt évi költségvetésben fel
vétettek ~~vétettek~~. Ujabb mű Szilágyi Sándor ~~Sámuel~~ „Magyar
történet“ ~~adatai~~ adatai“ Oly gyüjtemény, mely ~~de~~ a nagy közön-
ségnek

pót

pótlására be nem illeszthető", de a történeti szótárba,
vagy leginkább újabb íróktól szedett mondások szótári
rendben, némely színek "különbözö" vagy árnyalati jelenségeire
vetnek világot. Beszes adalékot ... "
vetnek világot. Ugyancsak Beszes adalékot szolgáltat, részint példa
részint egy leendő" synonim szótárhoz, részint a
szóvonzati finomságokra. Igy állván a
dolog, hak azon kény szerűség követkertében, hogy
a kiadások és bevételek egyensúlyba hozása
a kiadások és bevételek egyensúlyba eszközölhető,
leszállítások nélkül nem
kell javaslatba hoznom, hogy az első osztály által
kér 6464 fr kerek számmal 5000 frban állapit-
tassék meg, az osztályra bízván annak meghatározását,
mikénti véli ez összeget azon kiadások közt, a melyek
előirányzatába foglaltatnak, megosztani, illetőleg a törlést megtakarí-
tani.
Knauz Kortani kézi könyve,
A második osztály "A különbözeti árszabályok" czímü jutalmazott
György Endre "A különbözeti árszabályok" czímü jutal-
műve és Helmar Ágost "Bonfin jellemzése", szintén jutal-
mazott mű kiadására kér 1870 frot. Ez összeg a költségve-
tésbe föl van véve. A repertoriumról, melyre ez osztály
külön dotatiot kér, már fennebb szólottam. Ezen kívül
Jakab Elek l. t. székfoglaló értekezése nyomtatási költségeire
is 560 frot kér az osztály megajánltatni, minthogy
ez értekezés az értekezések szabályszerü 5 ívnyi terjedelmét
5 ívvel meghaladja. Úgy hiszem a t. Igaz-
gatóság nagyon hajlandó lesz a kért összeg megadására, de egyszersmind
gatóság ragaszkodni fog ahhoz, hogy nem rég hozott határozatához,
mely az osztályokat az értekezések meghatározott terjedelmének
szemelött tartására utasította; s az osztályt ... fel fogja hívni,
hogy a kiadás
a ... kiadás ... kézirat ... fogja, hogy a kéziratos érte-
kezés, mint nagyobb önálló munka
kiadása iránt mondjon véleményt.
A harmadik osztály "A must és bor" czímü pálya-
mű, s Kochtól "Visegrád vidéke geologiája" kiadására,
s Petzval r. tagnak már megjelent Csillagászat-a
kiadása fiatalabbkori" költségeire kíván 1700 frot engedélyeztetni.
Ez összeg föl van véve a költségvetésbe. Midőn azonban
az egyensúlyt az akadémia folyó évi kiadásai és bevételei
közt csak a tudományos czélokra
igényelt összegeknek tízezer forinttal leszállítása által vala
eszközölhető: úgy hiszem minden egyéb indok fölösleges
arra nézve, hogy a Természettudományi társulat által
1000 frt ... állat- és növénytani szaklap segélyezésére kért
1000 frt nem vétethetett föl a költségvetésbe.

+ tiszta
jöve-
delme
átadása

9.

Az ~~bizottsági kiadói~~ állandó bizottságok költségvetése a mult évihez képest csak két változást mutat.

A könyvkiadó bizottság költségvetése 2000 forinti leszállítást mutat, holott e bizottság az évben nagy munkásságot fejt ki. A leszállítást egyedül a kényszerűség indokolja, a melyet épen érintettem; s ez évben csupán az a körülmény teszi lehetővé, hogy e bizottságnak (előfizetési összegeiből is áll némi mult évi) maradvány rendelkezésére, s rendelkezésére áll, többszöri határozat értelmében, a Hölgyalapítvány maradványa is.

A másik változás, amelyet jeleznem kell, a bizottságok költségvetésében, hogy a nemzetgazdasági és statistikai bizottság számára ez évre semmi összeg nincs előirányozva. Oka ennek az, hogy e bizottság jelenleg nem működik. Meg vagyok azonban győződve, hogy ha ez év folyamán a nemzetgazdasági irány intézkedik: edigi folyóirat felújítása a t. Igazgatóság részéről bármikor folyóvá dotatiója tétetik.

Az akadémia dologi kiadásai, ~~különösen az épületek fenntartására és adója~~, a valódi szükségletnek megfelelőleg, nagyobb összegben van előirányozva, mint a mult évben voltak.

Az akadémiai épületek fenntartására a gondnok által javaslatba hozott részletes előirányzat 6400 frt ~~[illegible]~~ a költségvetésbe, miután a gondnok által készített előirányzat egyes tételeinél megszorítás eszközölhető, ezen számban 6000 frt vétetett fel.

Az akadémia folyó évi adó fejében fizetett a mult évben házadója után 1914 frt 23 krt, palotája után 567 frt 77 krt, s a ~~[illegible]~~ rendes tiszti és szolgaszemélyzet fizetése után 483 frt 75 krt, vagyis összesen 2965 frt 75 krt. Úgy hiszem, a jövedelmi adópótlék behozása teljesen igazolja, hogy ha e czímen, mind a mellett, hogy a 4% személyzeti adó megszűnik, legalább 3000 frt irányoztatott elő a folyó évre.

A rendkívüli költségre fölvett 3000 forint valószínűleg Ybl építész urnak a mult évi építkezések után járó tiszteletdíja

1524/1876

A Nyelvtudományi Bizottságnak ~~1867-ik~~ az 1875/76 akademiai év alatti munkálkodása.

A Nyelvtudományi Bizottság munkálkodása az elmult akademiai év folytában egyik tagjának, az előadónak, hosszabb betegsége, egy másiknak, Toldy Ferencnek, ki elnöke volt, hirtelen halála által, nem tartatott meg ülését szokott rendben. ~~Hirtelenkeletkezett~~ Lukács Móricz titkelelőtti tag Toldy helyét ideiglenesen elfoglalván, a bizottság megint folytatható működését, még pedig szakadatlanul.

A magyar nyelvtudomány mai stádiumában, melybe nem maradtunk által esett bele, hanem inkább pezsgő élet által jutott, &c., a nézetek különbözései még nem találkoznak egy közös, mindnyájan által elfogadható, vagy a tudományos tényszerűséggel kínálkozó megállapodásra. Ebből lett, hogy a már elkészült helyesírási szabályok mellett egy másik javaslat is adatott be, melyet a bizottság ~~megvitatás után~~ hasonló képen elő fog terjeszteni az osztálynak, s ez által az akademiának. A kik azt talán szükségtelen aggódásnak tulajdonítanák, mert a helyesírás felett ~~különböző~~ nézeteket nem tartják figyelemre méltóknak: annak jutson eszébe, hogy a poroszországi ~~járásával~~ ~~tapasztalat~~ németországban is a német helyesírással hasonlóan, még pedig, úgyszólvan, országgal, olly nyomós dologgal tartják ott.

A Bizottság Nyelvtudományi Közleményeinek ~~XII.~~ XIII. kötetének II. és III. füzete készültek el. A II. füzetnek tartalma: Svéd-lapp nyelvmutatványok, Budenz Józseftől; a hold- és nap neve a sémi nyelvekben, Goldziher Ignácztól; a görög szín-

1876

ügy. Thewrewk Árpáddal; – et séni faj őshazájá-
ról és vándorlásáról, Goldziher Ignáccal; a latin
és görög (ária) hangtannal, Bartal Antallal stb.
néhány apróbb értekezés. Ámbár sorosan nem ide tartozik,
mégis korunk, és mondhatni, a magyar tudomány mai
állását jellemzi az, hogy ~~1870~~ 1770-ben európai
feltűnést okozott, midőn Sajnovics „Idioma Lappo-
num idem esse cum idiomate Hungarorum" című
értekezését a Koppenhágai T. Társaság előtt bemutatta,
~~A feltűnő~~ mert feltűnő vala, hogy Magyarországi
tudós a lappok közt birakott rea az értekezés
megírására. Most pedig, Nyelvtudományi Közlemé-
nyeink sokkal alaposabb cikkeket közöltek a
lapp nyelvről, melyet Budenz József itt Pesten
tartózkodó lapp által tanult el; mégsem okozott
ezen közlés olyan feltűnést, mint amaz, mert sok-
kal több van már a magyar irodalomban is a finn
kérdést illetőleg – a hova a lapp nyelv is tartozik –
mint akkor volt az összes európai irodalomban.

Az akkoriság, jeleseu Budenz, Szarvas
és Simonyi felügyelete alatt a Nyelvemlékek
II. kötete nyomatik, mely az Erdy-Codex első
felét foglalja magában. Budenz és Toldalagi
b. tagok felügyelete alatt Bálint Gáborral
Kazán tatár nyelv mutatványai is annyira el-
készültek, hogy nem sokára a közönség kezében
lehetnek. Végre a magyar nyelv történeti szótárának előmun-
kálatai szintén bevannak fejezve, úgy hogy már
a szerkesztési munka kezdődhetik

Hunf. G.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

a mult akadémiai évi folytában

A nyelvtudományi Bizottság ~~ülés~~ munkálkodása egyik tagjának az előadónak hosszabb betegsége, ~~[illegible]~~ másiknak, Joldy Ferencznek, ~~ki úgy is mint elnöke~~ ~~[illegible]~~ hirtelen halála által ki elnöke vala meg meg ~~[illegible]~~ akadva, ~~tehát~~ nem tarthatá meg ülését a szokott rendben. Azonban ~~[illegible]~~ Lukács Mórics tiptelebbeli tag szíves volt Joldy helyett az elnökséget vinni, s úgy a bizottság megint folytathatta ideiglenes munkálkodását.

A magyar nyelvtudomány ~~fejlő~~ mai ~~[illegible]~~ stadiumába a mellyben épen nem ~~[illegible]~~ által esett belé marásmus, hanem a melyre ~~[illegible]~~ persző élet által jutott el ~~[illegible]~~, a néretek különbözései még nem találkoznak egy közös, mindnyájok által elfogadható, vagy ~~[illegible]~~ a tudományos kétszerűségből ~~[illegible]~~ ~~elfogadni~~ elfogadtatásra kínálkozó megállapodásra. Innen lett hogy a már elkészült helyesírási szabályok mellett, egy másik javaslat is állott elő, melly megvitatás után hasonlóképen előfog terjesztetni az optálnak, illetőleg az akadémiának. A kik talán szükségtelen aggódásnak tulajdonítanák azt, mert a helyesírás valami nem tartják a helyesírás feletti különböző nézeteket: azt a tudós Németországra lehet utalítani, a hol most Ostrágul akarnak a német helyesírásnak tanácskozni, oly nyomós dolognak tartják ott is.

A Bizottság körlenényeiből a XII. kötetnek II és III. füzetei is [illegible] II. dik fü[illegible]

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

ad 1524
1876

Hunfalvy Pál r. t.

KÉZIRAT GYANÁNT

A

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁG

TAGJAINAK SZÁMÁRA.

Az ápril 7-én tartandó bizottsági ülésre.

jövő hét csütörtökjén

ad 1534/1876

A magyar helyesírás elvei és szabályai.

1. §. A magyar helyesírás főelve a kiejtés, a melly az ország legnagyobb részében uralkodik s a mellyet az irodalom is általában követ.

De a kiejtés tétovázó a vidékek, nyelvjárások, sőt gyakran a szokás és divat szeszélyei szerint is. Innen a szó helyes hangoztatását nem a köznapi helybeli szokás vagy a nyelvjárások határozzák meg, hanem az úgynevezett általános művelt nyelvszokás, melly a nemzetben csinosabb társalgás és irodalmi alkalmazás által módosítva s *a hol a nyelvnek törvényei a gondatlan használás által elhanyagoltattak vagy el is homályosodtak,* a nyelvtudomány segítségével felvilágosítva bizonyos pontig öntudatos figyelem mellett fejlődik.

2. §. Azonban a művelt társadalmi közkiejtés és az irodalmi nyelv mellett különös tájszólások és tájkiejtések is vannak, a mellyek leírásában és kifejezésében az illető tájkiejtés határoz, a mikor valamelly különös feladat, p. o. vígjátékban egy különös táj vagy foglalatosság emberének beszélltetése kívánja meg.

3. §. Minthogy az irodalmi nyelv, általánosító természete mellett, a különböző nyelvjárások sajátságait némileg összesíti, s ezt az utána induló művelt társalkodási nyelv is követi: azért a helyesírás némelly magánhangzónak különböző kiejtését és eltérő formáknak használását megengedi, midőn az által a széphangzás vagy világosság nyer. Illyenkor is a kiejtés határozza meg a helyesírást. P. o. a *fel* vagy *föl* igehatározót, az *ok, uk, ök, ük* birtokos ragot akképen lehet váltogatni, hogy tekintve az azokat követő vagy megelőző magánhangzókat, a kelletlen monotonia szelidíttessék, vagy kétértelműségek mellőztessenek, mihez képest a beszéllő és író igy fog azokkal élni, p. o. *fel*öntöz, *föl*fedez, bor*uk*, örömü*k*, sutuj*ok*, ürüj*ök*; illyek továbbá a *tól től, ról röl, ból ből* helyragoknak a tompább de rövidűlhető *túl tül, rúl rül, bul bül* formákkal való fölcserélése. Így fog a választékos szóló és író a közéletben váltakozó *e-* és *ö-* meg a nyílt *e-* és *é*-vel is felváltva élni, melly utóbbi különben is számtalan esetben nyelvünk újabb korában terjedezni indúlt nem épen szép hangzónyújtás; így fogja az eredetileg nyújtott *í, ú, ü*-t a szomszéd szótagokban netán meggyülendő nyújtások miatt széphangzási tekintetből megrövidíteni.

4. §. A kiejtés elve nem csak a gyök- és tőszókon, hanem a ragok-, képzők- és összetételeken is uralkodik, úgy hogy ezeknek minden eleme a szerint íratik, miképen az külön magára helyesen ejtetik. Azon módosulásokat, miket némelly hangok szenvednek a kiejtésben, midőn egymás mellé jutnak, a helyesírás nem tartozik visszaadni, sőt vissza sem adhatja mindég, mert azok a beszéd műszereinek egyéni mivolta s a szóló figyelme szerint csak nagyobb-kisebb mértékben térnek el a sza-

bályos kiejtéstől. Ezekhez képest tehát péld. ezek: egész-ség, igaz-ság, közvet-ség, hegyal-ja, fon-ja, oroz-kodik, két-szer, zab-polyva stb. nem az összeolvadás álta nagyobb-kisebb mértékben módosúló, hanem izenkénti kiejtésök szerint íratnak, tehát nem: egésség, igasság, kövecscség, hegyallya, fonnya, oroszkodik, kéccer, zappolyva. Minthogy pedig arról, melly elemekből álljon össze valamelly ragozott, származtatott vagy összetett szó, a szófejtéstan (etymologia) ad felvilágosítást, a fentebbi szabály így is fejeztethetik ki: A kiejtés elve, a mennyiben ragozott, származtatott és összetett szókat, egészben tekintve, illet, a szófejtés által korlátoltatik a szerint, hogy a ragok, képzők és össztételi részek, ha kiejtésök lényegesen nem változik, eredeti hangoztatások szerint íratnak le.

5. §. Ellenben mértékadó a kiejtés a helyesírásra nézve ott, hol a szók részeiben előálló hangváltozások lényegesek és bizonyos törvények szerint szabályoztattak.

Igy

1., a ragozásban, midőn a ja-je rag sziszegő véghangu, vagy sziszegő által megelőzött t-ve végződő tőhöz járulván, maga is azon sziszegő véghangra változik át; vagy ha ugyanazon ja je rag a t-vel végződő igékben ezen t-vel együtt s-sé változik; vagy végre mássalhangzó által megelőzött t-hez járulva szinte s-sé lesz. Íratik tehát: öcs, szalaszt, vadász(ik), olvas, változ(ik), adat, bont ekképen: öcscse, szalasz-szon, vadász-szék, olvas-son, változ-zék, adas-s, bont-s stb. Szinte így, midőn a vel val segítő s a já jé, vá vé fordító névrag az előtte álló végmássalhangzóval összehasonúl; péld. kéz-vel, baj-val, hoz-já, köz-jé, úr-vá, férj-vé helyett iratik: kéz-zel, baj-jal, hoz-zá, köz-zé, úr-rá, férj-jé. Igy viszont midőn az *az ez* mutató névmásnak *z*-je a hozzája járuló rag első mássalhangzójával hasonúl össze, p. o. ab-ban eb-ben, ab-ból eb-ből, ar-ról er-ről, stb. av-val ev-vel, av-vá ev-vé; de a két utolsó így is jó: az-zal ez-zel, az-zá ez-zé. Némellyek azt hiszik, hogy a nyelv természete ellen volna így irni: *ah-hoz eh-hez,* mert, úgy mondják, hogy a hehezetet szükségtelen vagy épen lehetetlen is kettőztetni. Azonban a magyar nyelvben nincsen hehezet, (spiritus lenis) aban a *h* betű erős torokhang, ollyan természetű tehát, mint akár a *g* vagy *k*. Valamint ezeket kettőzve irjuk, a hol kell, mint: *lovag-gal, lovak-kal;* ugy a *h*-t is akképen kell irni, tehát: *ah-hoz, eh-hez.*

2. Hol a *szóképzésben* találkozó mássalhangzók egyike a másikat világosan elváltoztatja, szinte a kiejtés szabályozza a helyesírást; tehát így irjuk: ro*nt* bo*nt*, a*g*-gat, fa*g*-gat, se*n*-ki, külö*m*-b, jo*bb*, szeb*b*, stb., noha a szófejtés bennök ezen gyökökre vezet vissza: ro*m*, bo*m*, a*k*, fa*k*, se*m*, külö*n*, jo*v*, szé*p*; ide tartozik a röviditett lád-*d* is a *látod* helyett. De akadnak olly szók is, a mellyek gyökérhangjait a képzők szerint változtatva irjuk, p. o. küz-d és küsz-ködik, ámbár meg van a küsz-ödik szó is; *lap-ta* és *lab-da*, *lélek-szik* és *lélegzik*.

Jegyzet. 1. A *külömb* szót, úgy látszik, sokan nem helyesen értik, a mikor *különséget* irnak *külömbség* helyett, vagy *különfélét külömbféle* helyett, stb. A comparativusi alak *külömb* azt teszi: diversus, verschieden; a *külön* szó pedig azt teszi: seorsim, abgesondert, abgeschieden, és comparativusa *különebb* volna, mint *józanabb* a józantól. Tehát *külömbség* diversitas, Verschiedenheit. Ellenben *különség* seorsim esse, Abgeschiedenheit; mert *külömb dolog* az, mi másnál jobb vagy roszabb, *külön való dolog* pedig az, mi külön helyen van, jóllehet ép ollyan, mint

más. *Külön* táskába teszem a hust, *külön*-be a sót, hogy össze ne keveredjék; de *külömb*, talán jobb, táskába teszem a pénzt, hogy biztosabb legyen.

2. Némellykor *szik*, máskor *zik* képző rag kell. A *szik*-nek azokban az igékben van helye:

a) a mellyekben *dik* is lehet *szik* helyett, mint *hidegedik* és *hidegszik*, *melegedik* és *melegszik*, *feküdik* és *fekszik*, *aludik* és *alszik* stb.

b) A mellyekben *t* előzi meg a képzős ragot, mint: *hallatszik*, *tetszik*, *látszik* stb.

c) Eredeti igékben is, mint *eszik*, *iszik*, *úszik* stb.

A *zik*-nek van helye azon igékben, a mellyekben *z* képzőből lett *zik*, mint: *habzik*, (haboz), *hangzik* (hangoz), érzik (érez) *kölykézik* (kölykez). De *kölykedzik*, *fiadzik* stb. is helyesek.

6. §. Tekintetet követel az írásban a takarékosság elve is, melly szerint minden nélkülözhető betű és jegy mellőzhető, ha az a) az országosan egyforma kiejtéssel, és b) a szófejtéssel nincs ellentétben. Ez elvnek különösen a következő esetekben van alkalmazása:

1) Ha bizonyos szókban bizonyos mássalhangzók külömbözőleg, t. i. hol kettőzve, hol nem kettőzve ejtetnek, s így körülöttök országosan megállapodott szokás nincs. Így ezekben: szól, sülyed, egy, épen, fen, len, ben, magyarosan, kisebb stb. az l, ly, gy, p, n, s majd egyszerűen majd kettőzve hallatnak: a miért a takarékosság elve azt tanácsolja, hogy azok egyszerüen irassanak, fenmaradván a szólónak azon szabadsága, az illető mássalhangzót, a hol tetszik, nyomaték okáért kettőzvə ejteni, a költőnek úgy is meg kellvén engedni, hogy azokat kettőzve is irja.

1. *Jegyzet.* A fennirt példákban, mint többnyire az illyekben, azonkivül a szófejtés is az egyes mássalhangzók mellett van. A felhozott *szól* szóban a képző *l*, mint a beszéd-*l* szóban is, mellyet azért *ll*-vel írunk, mert a *d* az l-hez hasonúlt. A számnévben (egy) annak származékai egyenes, egyenlő, egyedül, egyetem, világosan a gy eredeti egyszerüségére mutatnak. Az igehatározókban a rag egyszerüen n (on, an, en) stb; s így azok sem a ragnak, sem az előttök álló végmássalhangzónak kettőzését (ép, magyaros) nem kívánják; a *ben*, *hoz*, *höz* ragozva csak nyomaték okáért ugyan, de országosan kettőzik meg ragjait, s így a *bennem*, *hozzám*, *közzém* irásmódnak megvan a maga követelő jogosultsága.

2. *Jegyzet.* Hol három azonos mássalhangzó jő össze, péld. csepp-pel, durr-ral, tett-tel stb. az általános szokás engedményképen csak kettővel él, minthogy a kiejtés három azonos mássalhangzót ugy sem éreztethet.

3. *Jegyzet.* Ellenben midőn két mássalhangzón végződő szóban a vég mássalhangzóhoz ragozáskor azonos mássalhangzó járul, ez gyakor hibával elhanyagoltatik, s íratik, kardal karddal helyett, mond mondd (parancsoló) helyett; játszék játszszék helyett; holott itt nemcsak a szófejtés, hanem a kiejtés is megkívánja a kettőztetést, sőt néha az érzelem is (más levén a térdel és térddel, mond és mondd, játszék lusit és játszszék ludat) stb. Ide tartoznak a *ság*, *ség* képzővel alakult szók is, mint *hízottság*, *bízottság*, *töröttség*, stb. mellyekben a kettős *t*-t nem szabad egyessel irni, mert azok világosan mult időbeli alakok, s ezekhez járul a *ság*, *ség*

képző. De az nem mindenkor járul mult időbeli alakhoz, mert mondjuk: *imád-ság* (nem *imádottság*). E szerint helyesírás a *fárad-ság, bágyad-ság, elszéled-ség,* ámde *fáradt-ság, bágyadt-ság, elszéledt-ség* sem helytelenek. Inkább kell roszallani a lábra kapott *tanulság*-ot, a melly a *tanúság*-ot akarja kiszorítani, mert *tanult-ság* helyesebb, de mást is jelent mint a *tanúság*. Az is bizonyos, hogy igehatározói (adverbialis) alakhoz a *ság, ség* képző nem járúlhat, azért *biztonság* rosz képzés, *biztosság* helyett. A czimek között előforduló *fenség* (Hoheit) azért türhető, mert a *felség* szó a majestást jelentvén szükség van e *fenségre*.

2) A takarékosság elve alkalmaztathatik ott is, hol betű vagy szótag hagyatik ki. Ezeknek tehát az úgynevezett hiányjellel pótlása felesleges. Irjuk tehát gazdasszony, tudniillik, s, a, e, ama, eme, ime, stb, hiányjel nélkül. Igy a sajátító és tárgyragok, hol ki nem tétetnek, a leirásban szinte nem kivánnak jegyet, mint: ház ura, háztüz nézni, favágni (melly utóbbi forma különösen a régiségben gyakori). Csak az irály tökéletlensége, melly mindenkép kerülendő, vagy a költői nyelvnek néha bátrabb füzése teheti, világosság okáért, megengedhetővé a ragtalan sajatító és tárgyesetben a hiányjel kitételét, melly engedménynyel a költő szabadon élhet.

Jegyzet. Tudjuk, hogy az *az ez* hajdan nálunk *ad* vagy *od*, *ed* vagy *id* volt, a minek világos bizonyságát az *od-a, id-e*, hajdan *ed-e* alakában találjuk meg. A kérdő és visszamutató *mi* mellett is hajdan *mid* és *med* volt. Az eredeti utóbetü *d* időfolytával *z*-vé vált, igy: *az, ez* (ad, ed) helyett; a *med*-nek is a *mez* változatja él mai napig a *mez-dig* tájszóban, *meddig* helyett.

Az eredeti *d* azonban megmaradt a *dig* rag előtt, innen: *ad-dig, ed-dig, med-dig*; a *t, nan nen* ragok, valamint a *ly, lyan lyen* képzők előtt pedig ezek előbetüjéhez hasonult, igy: *ott itt* (od-t, id-t helyett), *onnan innen* (od-nan, id-nen helyett); *olly ollyan, illy illyen, melly, milly millyen* ezek helyett: od-ly, od-lyan, id-ly id-lyen, med-ly, mid-ly mid-lyen.

Az eredeti *d*-ből vált *z* (az, ez) csak a tárgyeseti *t* előtt marad meg, azért van *az-t, ez-t*. De a többi rag előtt ezek előbetűjéhez hasonúl, tehát: abból, ebből, arról, erről, attól, ettől stb. az-ból, ez-ből, azról, ez-ről, az-tól, ez-től helyett.

Illyen hasonítást érezünk akkor is, mikor az *az ez* mint név-elő áll más szók előtt. A régiek vagy kiirták a *z*-t igy: *az bor, ez kert*; vagy néha *h*-vá változtatták igy; ah bor, eh kert, vagy a következő szónak előbetűjéhez hasonitották, igy: ab bor, ek kert. Ujabb időben hiány-jellel fejezték ki, igy: *a' bor e' kert*. Most kényelemből elhagyjuk ugyan a hiányjelt, de a kiejtéssel pótoljuk, vagy is érezetjük a z nek hasonúlását. Láthatóvá is tesszük az által, hogy az *a*-t *e*-t nem irjuk össze avval a szóval, a mellynek névelője gyanánt áll.

Az *amaz, emez, imez* szók helyes taglalása: *am-az, em-ez, im-ez,* a mit az *am-ollyan, im-ollyan, am-onnan, im-innen* stb. szók is bizonyitanak.

7. §. Még az alig hallható véghehentések kiiratását is a szófejtés parancsolólag követeli, miután azok mindannyiszor, valahányszor a szó ragoztatik, előlépnek, mint *az az ez* szónak *z*-je, *az-t, ez-t* alakokban. Tehát cseh, keh, czéh, koh, doh, juh, s többekben, miknek tárgyesete h nélkül: csét, két stb. volna, cseh-et, keh-et stb. helyett. Igy ott is, hol a *h* betű átvetés utján került a szó végére, megtartandó

az, mint a szó lényeges része, mint: kelyh, vehm, sőt a tereh-ben is, bár ennek ragozása némi szabálytalanságot mutat (tehernek, terhet).

8. §. Ezen általános elvek megalapítása után külön kérdésekül merülnek fel: a betűk, a régi s idegen szók irása, az összeirás és elválasztás, s a kivételes vagy külön irásmódok.

9. §. Mi a betűket illeti: a magyar irásban annyi betűt kell fölvennünk, ahány önnálló külön egyszerü hang magyar szókban előfordul; e szerint a magyar betürendszer (ábécé) a következő, hol egyszerü, hol összetett (de egyszerüeket képviselő) 40 betüből áll.

a, á, b, c, cs, d, ds, e, é, é, f, g, gy, h, i, í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p. r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, z, zs.

10. §. Minthogy a magyar nyelvnek több olly hangja van, mellyeknek megfelelő egyszerű jegyei a latin betűrendszerben nem találtatnak, kénytelen volt a magyar az önhangzókat külön jelekkel módosítani, a mássalhangzókat pedig a latin nyelvben elő nem forduló hangok kifejezésére külömbféleképen összetenni. A bizottság itt ujra tárgyalás alá fogta az összetett betűknek régóta és sokszor, 1832-ben pedig a tek. akadémia előtt is szőnyegen forgott, egyszerüsítését; de miután ugy találta, miszerint nehéz volna annyi kisérletek után jobb jegyeket, mint az akademia által javasoltakat tervezni; s ezek is a nagy és kis, nyomdai és kézirási, tehát négy-féle betürendszeren keresztül összehangzó, könnyü s szép formák dolgában kielégitőknek nem találtattak; de a legczélszerübbek is az irodalomnak illy előhaladt korában szinte meggyőzhetetlen külső nehézségekre akadnának, annál is inkább, hogy bár a gondolat, mint ollyan, mindig helyeseltetett, de a tettleges behozás barátjai csak igen gyéren mutatkoznak: a bizottság véleménye szerint, e kérdés végleg s mindenkorra abbanhagyandónak látszik.

11. §. Azonban van egy összetett mássalhangzó, t. i. a cz, majdnem közszokásban, melly minden helyes ok nélkül szaporitja az összetett betük számát, s nem csak a takarékosság elve ellen vét, hanem az összetett betük elve ellen is, melly szerint csak olly hangok követelnek uj vagy összetett formát, miknek megfelelő egyszerü jegyek a latin betürendszerben nem találtatnak. Már pedig a latin betürendszerben van c betü, mely a betürendszer elnevezésében is (»ábécé«) szerepel; s igy ha a szokástól eltekintünk, első szemre is felötlő, mikép lehessen deák abc ről szó, ha ennek c-je nincs; ha pedig van, a minthogy van, miért arra összetett betüt használni. Mondatik, hogy a latin irásban a c csak felhangzók előtt bir c értékkel, s hogy igy a magyarban is az csak felhangzók előtt használtathatnék. De vajon mi gátolt bennünket az s alakot, melly a rómaiak s az összes európa népeknél vékony sziszegő hanggal bir (sz), susogós értékben használni? Semmi mert ez a nemzet iróitól függött és függ; mikép ezektől függ a c alaknak is, eltekintve eredeti vagy külnyelvi értékétől, csak épen azon értéket tulajdonitani a magyarban, mellyet nyelve szükségeihez képest, neki tulajdonitani kell is, lehet is. Nem kell pedig k-nak vennünk alhangzók előtt sem, mert a k hangra a görögöktül vett külön betüalakunk van; lehet pedig, sőt észszerüen kell a c-t általában nominalis c értékében elfogadnunk, mert a c hangra a latin betürendszernek egyszerü alakja van; mert a magyar szóban arra más hang jelzése végett szükség nincs; mert a c betü hangját a z sem meg nem határozza, sem meg nem változ-

tatja, s így ennek hozzátétele mindenkép felesleges. Mondatott az is, hogy zavart szülhet a tiszta c deák és görög szókban, hol az gyakran k értékkel bír; de az, hogy az s alak deák és görög szókban nem s hanem sz hanggsl bír, nem gátlotta a magyart soha, hogy az s alakot mégis a latintól eltérőleg, susogó s értékben vegye; mert ezekben minden az első oktatástól függ. Ellenben megszabadúlunk e visszatérés által az eredeti egyszerü c alakhoz azon következetlenségtől, melly általa az összetett betük indokába vegyül; meg egy szükségnélküli betűtől; sőt hol a c-vel végződő szó z-vel kezdődő raggal gyarapszik, megszabadúlunk ama z ismétlésének szükségétől is (kölönccel a helyett: különczczel). S ezekhez képest a bizottmány a tisztelt osztály által még 1833-ban javalt, s már is sokak által használt tiszta c-t tartotta a magyar ábécében is meghagyandónak.

12. §. A ds összetett betű a »M. Nyelv rendszere« nyomán meghagyatott, miután az, ha tán nem tősgyökeres, de még is immár teljesen a magyar nyelv sajátaivá lett szókban mint önálló, hangtorlatot nem képező, szóhang fordul elő (ugy viszonyulván ds a c-hez, mint a zs az s-hez; innen igy scandál a költő: régi dsidával.

13. §. A mi az összetett mássalhangzók kettőztetését illeti, annak alkalmatlansága és körülményessége rég arra birta a magyar irók legnagyobb részét, hogy a takarékosság elvének védelme alatt olly rövidítéssel éljenek, miszerint a módosító betüjegy csak második helyen tartassék meg, s itt mind a két módosítandó betű egyforma módosítására visszahasson. Megengedhető pedig ez olly szókban, hol a szófejtés e rövidítéssel nem ellenkezik, azaz gyöksérelem nem támad; vagy hol a szóeredet homályos, péld. ezekben: vessző, asszony.

De a hol ragozás vagy ösztétel után támad az összetett mássalhangzók kettőztetése, ott e rövidlet gyöksérelem nélkül nem alkalmazható (péld. a vesszen, gonosszal irásmód által a törzsök ekkép csonkulna: ves, gonos). Ott is végre, hol e rövidlet jogosult, midőn a két mássalhangzót képviselő rövidlet az elválasztásba esik, vissza kell állitani az első módosító betüt is, mert a második az előbbi sorba vissza nem hathat; s így elválasztásoknál ekkép írunk: ösz-sze, vesz-sző, asz-szony stb.

14. §. Vannak betűink s betűösztételeink, mellyek a régi magyar irásmódban voltak divatosak; s mik különösen régi családnevekben maiglan megtartattak; illyek az:

aa=á. Gaal;
ew, eo, eö=ö, ő: Dessewffy, Georch, Eötvös;
oo=ó: Tooth, Soos;
y=i: Fáy, Laky;
ch, cz=cs: Zichy, Czergheö;
th=t: Németh, Zorváth;
w=v: Wiczay.

Ezek, valamint átalában a vezetéknevek, az illető névviselők módja szerint irandók. Kihalt családok, valamint helyneveknél azonban semmi diplomatikai indok nem forogván fen, azok alkalmasan a kiejtés szerint íratnak, de csak a menynyiben ez előttünk bizton tudva van.

15. §. Sajátságos nehézségekkel jár a régi görög nevek és szók irása. Miután a római betürendszer, mellyet bizonyos módositásokkal mi is átvettünk, nem meriti ki a görög nyelv minden saját szóhangjait, s a görög betürendszernek nem felel meg mindenben teljesen és szabatosan; minthogy továbbá sem a görög sem a római szóhangok értékét egyetemleg bizton nem ismerjük; legczélszerűbbnek látszik a görög neveket és szókat egészen úgy írnunk, mint azokat a rómaiak utján átvettük, azaz mint azokat a rómaiak saját betűikkel irták; vagy, ha valamelly görög nevet és szót ezeknél nem találnánk, vagy épen ujabbkori alkotás volna, ezeket is deákosan, vagyis ugy írnunk, mikép azt a rómaiak bevett módjok szerint irták volna. Az egy k betü lenne talán görög nevekben megtartandó, miután e betü csakugyan a görög betürendszerből származik, de ez is csak ott, hol annak k hangját megtartották, péld. Sophokles; ellenben: encyklopaedia.

16. §. Ugyszinte a deák neveket és szókat is, valamint általában az uj nemzetekéit is, mik a deák alphabetumot vették be, legtanácsosb úgy irnunk, mint azokat e népek saját nyelvökben és betűikkel irják, úgy mindazonáltal, hogy a melly szókban ragozáskor az utolsó szótag önhangzóját megnyujtjuk, ez irásunkban is éket kapjon, peld. Cicerót, Romát stb. A melly ujabb népek a deák betüsort némelly összetett vagy jelzett betükkel szaporitották (péld. a lengyelek, horvátok), az utóbbiakat czélszerű lesz megfelelő magyar betűjelekkel adni vissza.

17. §. Azon idegen nyelvek neveit végre, mik a deáktól eltérő saját betürendszerrel irnak, mint a keletiek, az ó szlávok stb. kiejtésök szerint magyar betűkkel irandók, kivévén oly történeti és földirati nevekben, miket európai uton, bizonyos egyetemes irásmóddal együtt vettünk által.

18. §. Meghonosodott idegen nevek és szók, különösen keresztnevek, földirati, hónap nevek; továbbá olly műszók, miknek teljesen megfelelő magyar szavaik nincsenek, vagy mik illyek mellett is, még a gondosabb irók és szólók által is használtatnak, kivált ha a kiejtésben is magyaros hangot kaptak, magyarosan irandók; péld. József, Párizs, március, akademia, kritika, múzsa, próza, dráma poézis stb.

19. §. Hiba, s a nyelven elkövetett erőszak, az eredetök szerint nyujtott í, ú, ű hangzókat, mikép az divattá kezd válni, külömbség nélkül röviden irni. Névszerint az első gyökérszótagban álló nyujtott í, ú, az ít úl ül igehatározó-képzők rendszerint nyujtott önhangzóval birnak, miknél a dunántuli nyelvjárás csak akkor és ott szabadit fel a megröviditésre, midőn és a hol a széphangzás és gördülékenység tekintete javalja; különösen tehát ott, hol e nyujtott hangzók a ragozás és összetétel által több nyújtott vagy hangtorlatos szótagok közzé jutnak. E részben pedig az egyetlen zsinórmértéket az irónak széphangzási érzéke nyujtja.

20. §. Különös tekintetet érdemel az *összetett szók irásmódja:* t. i. mennyiben legyenek azok összeirandók, vagy kötjellel egybekapcsolandók. Itt mindenekelőtt az összététel két fő nemét kell megkülömböztetnünk: a) *a valódi vagy saját összetételt,* mellyben két vagy több szó egyesítése által *egy harmadik, új, fogalom áll elő,* melly, ha az összetétel részei külön vétetnek, általok ki nem fejeztetik; igy más a *nemesember,* ki nem mindég nemes ember is, valamint viszont a nemes ember nem mindig nemesember; más a *széptan* vagyis a szépről való tan, s más valamelly szép tan; igy a *szemfény* pupilla s a szem fénye: splendor oculi; a *leányasszony,*

vadember, *atyafia* és atya fia, *helybenhagyni* és helyben hagyni, *közbenjárni* és közben járni stb; b) a *sajátlan összetétel,* mellyben két vagy több, syntaktikai viszonyaikat külömben ragok vagy részesülők által közvetitő szók egyszerü öszvekötés által egyesittetnek, úgy hogy azok nyelvtanilag *egy* egyszerü szót képviselnek, mint illyek kezeltetnek, s mikben az összetétel első tagja az utóbbit melléknévkép határozza, *a nélkül még is, hogy ez úton új fogalom támadna;* s s így tulajdonkép csak a körülményesb kifejezésmód rövidlete adatik. A sajátlan összetételhez tartozik még *az összeolvadás is*, melly akkor áll elé, midőn két vagy több szó, a nélkül hogy szinte új, harmadik fogalmat adna, fogalmilag olly belsőleg egyesül, hogy a kiejtésben is teljesen összeforr. Illy összeolvadások támadnak, ha az igehatározók az igékkel elül összeforrnak, péld. kimegy, bejő, *keresztültör;* továbbá ha cselekvő igenév az azt határzó szóval áll össze, még pedig akkor is, ha az első ragoztatik: roszakaró, jótevő, *célbavétel, tisztánlejtés;* ismét: a több szóból álló kötszók: azaz, tudniillik, minthogy, mintha, ugymint, ugymond stb. Illy összeolvadást mutatnak végre *az ikerszók* is, mik egymást nem határozzák, csak a kifejezés hatályát nevelik a szóbeli vagy fogalmi esmétlés által, péld. főfő, egyegy, mendemonda. díbdáb, búbánat, rendszer, dúsgazdag stb.

Jegyzet. A több szóból összeállt kötszók összeirása körül gyakori, még pedig értelemzavaró hibák követtetnek el; így más a *minthogy* (weil) és *mint hogy* (als dass), a *mintha* (als ob) és *mint ha* (wie wenn), a *hacsak* (nisi) és *ha csak* (wenn.. nur), *hamindjárt* (wenn auch) és *ha mindjárt* (wenn...sogleich), a *hanem* és *ha nem* (wenn nicht), *azalatt* (unterdessen) és *az alatt* (unter dem), *azelőtt* (ehedem) és *az előtt* (vor dem), *csaknem* (beinahe) és *csak nem* (nur nicht) stb. Az elsők *saját* ösztételek, mik külön fogalmaik összeforrasztásából egy harmadik ismét külön fogalmat eredeztetnek; míg az utóbbiakban még csak sajátlan ösztétel vagy is összeolvadás sincs. Ugyanazért a *nem csak* összeirása is (nemcsak) hibásan vétetett szokásba, bár értelemámitással nem jár.

21. §. Az illy saját és sajátlan összetételeket és összeolvadásokat kötjel közbenjárása nélkül *összeírjuk;* kivévén a) ha az összetétel egyik, vagy másik, vagy mindegyik, t. i. határozó és határozott tagja különmagára is már több szóból állván, az ösztét alkalmatlan hosszuságúvá válnék; illyenkor, mikép a kiejtésben a hangoztatás érezteti az összetétel fő részeit, úgy az irásban is kötjel által teszszük azokat szem elibe: péld. épületfa-raktár, gőzhajógyár-igazgatóhelyettes, gyülésterem-felvigyázó; b) ha az igehatározók igék előtt megkettőztetnek, s így az ismétlés vagy folytonosság fogalmával nevelik az ige érteményét: el-elméláz, ki-kitekint, vissza-visszanéz stb.

22. §. Minthogy egyébiránt a másodrendbeli összetételek, mik természetök szerint valóságos rövidleteket állítanak elő, igen külömböző formákban jelennek meg, czélszerűnek tartottuk azoknak fajait itt előterjeszteni:

I. Midőn *főnév főnévvel* egyesül; illyek:

1) A *szernevek*, midön anyagnévvel tétetnek össze; itt a »ből való« viszonyító szók hallgattatnak el; péld. faház, borszesz, vasszeg, ezüstkanál; vagy a szernév az annak czélját kifejező névvel tétetik össze; itt a »nek, re, be, hoz való« viszonyító szók hagyatnak el, péld. épületfa, nyakkendő, zsebkendő, műszer; ezek helyett: épület*nek való* fa, nyak*ra való* kendő stb.

2) *A résznevek*, midőn az egészet jelentő név a részével tétetik össze; itt a

birtokviszonyitók hagyatnak el; péld. ajtósark, emberhús, dunavíz, életkor, világrész; ezek helyett: ajtó sarka, ember húsa stb.

3. *A származékjelentők,* hol szinte a birtokviszony lappang: úrfi e helyett: úr fia.

4. *Az eredményjelentők,* hol vagy a birtok-. vagy a segédviszony hallgattatik el: péld. kézmű, agyszülemény, lábnyom, ujjhuzás.

5. *A nem- és fajnevek,* állatok, növények, ásványoknál: embernem, fűzfa, szegfű, mészkő.

6. *A hasonlatnevek*, hol a haszonlítás viszonyszavai hallgattatnak el: nyúlszív, hattyúnyak, rózsaszin, ~~főerő~~.

7. *A nyomosított nevek:* lángész, erőhatalom, csodaszépség.

8. A tárgyilag meghatározott cselekvőt, v. *cselekvést jelentő nezek:* kőmívesjogtudós, versszerző; házépités, könyvírás, gyermeknevelés.

9. *A termőhelynevek,* illető termékeikkel határozva: búzaföld, szőlőhegy, virágágy.

10. *A célnevek*, mik a tárgyat rendeltetése, célja kifejezésével határozzák meg: férfiruha, ~~nőcipő~~, táncterem, tüzhely, paplak, megyeház.

11. *A minöségnevek:* juhnyáj, ~~huszárezred~~, méhraj.

II. Midőn *melléknév főnévvel* egyesül: hadnagy, szellemdús, ~~csodaszép~~.

III. Midőn *főnév névmással* egyesül: önkény, önszeretet.

IV. Midőn *főnév igével* egyesül, s az ige, a helyett hogy részesülőben vagy határtalan módban való-val állana, a mutató mód jelen ideje harmadik személyében áll: fogház, laktanya, látkör, jármű. Az utóbbi rövidlet azonban néha részesülővel pótoltatik, s igy összeolvadás áll elő: ivó pohár, háló szoba.

V. Midőn *főnév névhatározóval* egyesül: előszó, felföld, ~~úthász~~, ellenfél.

VI. Midőn a *részesülő főnévvel* v. névmással egyesül: kerékgyártó, favágó, magahitt.

VII. Midőn *főnév igehatározóval* tétetik össze, péld. ittléltem.

VIII. Midőn *melléknév melléknévvel:* kiskezű, jószivü, négylábu. De csak ha rövidek; nemes gondolkodásu, kegyetlen természetü s effélék nem iratnak össze.

IX. Midőn *névmás névmással* egyesül, péld. enmagam, tenmagad.

X. Midőn *igehatározó névelővel* v. mutató névmással. péld. ahhol, ammidőn-azelőtt.

XI. *Az összetett helynevekből származott melléknevek,* bár főneveik kötjel, lel iratnak, péld. nagyváradi, marosvásárhelyi: Nagy-Várad, Maros-Vásárhely.

Összehasonlitás végett álljon ez is:

Egy gyakorlati kérdés arra vette a t. bizottságot, hogy az *összetett szókat*, vagy *össz-szókat* gondosabb figyelem alá vesse, s ha lehet meghatározni igyekezzék, hogy a *magyar nyelv gramatikája szerint* mit lehet összetett szónak nézni, s mit nem. Ez ugyan szorosan véve nem helyes irási feladat: azonban ha kérdezzük: hogyan kell irni az összetett szókat? *egybe irjuk-e?* vagy *kötőjellel* fejezzük ki? annak el kell döntve lenni, hogy mi legyen összetett szó?

A magyar grammatikát vevén birónak, úgy találjuk, hogy világosabb lesz a dolog, ha először azt keressük: *mik nem tehetnek, vagy ne tegyenek összetett szókat?*

S erre, ugy látszik, a magyar grammatika azt feleli, hogy két szó nem tesz összetételt, ha elseje

1. *attributiv jelentésü,* vagy jelző, akár ez

a) *valóságos melléknév* p. o. jó ember, rosz fa, zöld szin, kis gyermek stb. ezer meg ezer ; akár

b) *főnév legyen bár,* de jelző gyanánt áll, mint : fa ház, kő ház, ezüst kanál, vas szeg stb. ezer meg ezer. Tegyük p. o. a *kő ház* mellé a *kömivest,* az *ezüst kanál* mellé az *ezüstmivest* s látjuk e felfogásnak helyességét. Ennélfogva az úgy nevezett *szernevek* nem tartozhatnának az összetettek rovatába.

c) *részesülő,* akár cselekvő akár szenvedő értelemben álljon is, p. o. ivó ember, ivó víz, ivó pohár,

2. ha a két szónak elseje *viszonyragos* ; a viszonyrag világosan mutatja, hogy itt syntaktikai szerkezet vagy szófüzés van, tehát nem egy szó az, p. o. *helyben hagyni, tisztán látni, félre tenni, utól érni, közben járni, ott lenni, itt vagyok* stb. A szófüzés, úgy látszik némileg változik, ha az igéből névszó lesz, mint : *helyben hagyás, tisztán látás, félre tét, utól érés, ott lét* stb. Ezeknél érezzük, hogy az első szó nem szorosan véve jelző, hagyjuk tehát későbbre.

3. ha a két szónak *utóbbika birtokos ragu,* p. Pest városa, Duna vize, ország gyülése stb. Ezeknél a birtokos rag mutatja, hogy nem összetett szók.

4. Ámbár az *ú* képzős névszókat, mellyek főnévi és melléknévi jelentéssel járnak, mindenkor egy jelző előzi meg, s a nélkül nem is állhatnak : még sem alkotnak összetételt, tehát : nagy kezü, szép orczáju, komoly gondolkozásu stb.

Csak a *szerü* tesz kivételt, mely az ujabb nyelvben a *nagy, kis, össze* szóknak képzője gyanánt szerepel, ezekben : *nagyszerü, kisszerü, összerü.*

5. Azon viszonyszók, a mellyek a névszóhoz nem ragadnak, s azért a hangzó vonzat alá sem esnek, nem tesznek összetételt, p. *házon kivül, házon belül, út félen, alvás közben, atya gyanánt* stb. ide tartoznak az *oda fel, eddig elé* stb.

De a *kor* és *kép* már ragokká lesznek, tehát : *mikor ? akkor, ebédkor, alváskor* stb. *miként* és *miképen, akképen, atyakép és atyaképen* stb. Más tehát az *atya képe* lebeg vala előtte, midőn *atyaképen* viselé magát.

6. A kérdő *é* összetételt alkot-e ? Nem, ámbár szokás kötőjel által füzni a kérdő szóhoz, mint : *ő-é* az, a ki tette ? Azt *tette-é* ? *Az-é,* a mit tett ?

Ettől különböző természetü az *é* képző, melly valamihez, vagy valakihez tartozást jelent, s a mellyhez úgy a viszonyok, mint a birtokos ragok járúlnak, mint : a kalap a *Peteré* ; mellyik fiunak adtad ? a *Péterének.*

Ezek után némileg világosabbá lesz az összetételek rovata. Ebbe tartoznak :

1. a mellyeket a 20. §. *valódi* vagy *saját összeteteleknek* nevez, mikor a szók összetétele által *egy harmadik mintegy uj fogalom áll elő,* mint : *nemesember, széptan, vadember, urfi, kisasszony,*

2. a mellyek mintegy nomen propriumokká lesznek, mint a hivatal-nevek, p. o. alispán, főispán, szolgabiró, képviselő, hadnagy, tábornagy, földesúr, gazdasszony, vajasasszony, kenyeresasszony stb. Geographiai nevek, mint : *Káspitenger, Verestenger, Jegestenger* stb. *A tengerpart, folyópart, hegypart, hegyoldal, hegycsúcs* stb. félék a 5-dik alá tartoznak.

De egyebütt az *úr* és *asszony,* úgy látszik nekem, nem alkothat összetételt, p. o. szolgabiró úr, király úr, király asszony,

3. a *né* összetételt alkot, p. o. szabóné, stb. De valamint a grammatika ezt annak szánja, úgy kiveszi onnan a *nő* szót, tehát : *ur nő, szabó nő,* mint *szép nő* stb.

4. azon szók, a mellyeknek vagy viszonyraga, vagy birtokosraga nem tétetik ki, azért, mert összetételt akarnak alkotni, mint : országgyülés, országbiró. Ide tartoznak a 22. §. I. i-nek másik fele, a melly a *nek, re, be hoz való* kihagyásáról beszél ; továbbá a 2. (a birtokviszonyitók elhagyásával a 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. ide tartoznak VI.)

5. két melléknév, melly együttvéve teszi a jelzőt, p. járó-kelő, csürő-csavaró, siró-rivó. Ide tartoznak az »iker-szók«, a mellyekről *Ihász Gábor* értekezik a Nyelvőrben.

6. A *be, fel, el, ki, meg* összetételt alkotnak az igével, a melly előtt állanak, mint bemenni, felmegyek, elmégy, kiment, megjő. De mikor utána állanak az igének, vagy tőle elvannak választva, valamint ragos állapotban, akár előtte, akár utána álljanak az igének, nem

alkotnak összetételt, mint: menj be; be se menj, ki se jöjj; meg is verte stb. Ide tartoznak a 2.) *befelé kifelé*, belé ment, felé haladni, elől járni, kivül lenni. Viszontag mikor a viszonyszók főnevek előtt állanak, ezekkel összetételt alkotnak. mint: előláb, előkötő, utóhang, felszél, alszél, külföld, belföld, külváros. Ide látszanak tartozni a 2-dik alatt emlitett *helybenhagyás, tisztánlátás, félretét, ottlét* stb. — De vajjon türhető-e a *rensik felsik* helyett, a *fenszó* vagy *fentszó* a *felszó* helyett?

23. §. A *szók elválasztása* a sorok végén nem a szóeredet szerint történik (miszerint igy kellene azokat elválasztani: óv-a-kod-ás-om-ért), hanem a szótagolás szabályai szerint. Ehhez képest a) ha két hangzó közt egy mássalhangzó áll, ez mindig átvitetik a második sorba: péld. ha-lom. b) Ha két vagy több mássalhangzó szorúl két hangzó közé, csak az utolsó vitetik át; péld. kard-ról. c) Minden hangzó külön szótagot tevén, ha több jön össze, akárhol megszakasztathatik a szó: péld. mi-e-ink. d) az összetételek úgy valasztatnak el, a mint összeálltak: el-ered, kard-él.

24. §. *Nagy kezdőbetük* csak tulajdonneveknél alkalmaztatnak (az *Isten* szóban is, hol ez sajátnévül vétetik.) Ide számittatnak a tulajdonnévvé való köznevek, péld. a könyvcímek úgy nevezett cikkszavai, intézetek, házcímerek, utcák nevei stb.; s a tárgynevek mint személyesitvények, péld.: Szerelem, Halál, Enyészet stb.

25. §. Tudományos munkákban egyes főnevek azok kiemelése végett, főnévül vett melléknevek világosság okáért, úgy díszcímek, személyes névmások, megszólitások levelekben s hivatalos iratokban illedelemből, nágy betüvel irathatnak. Továbbá tudományos előadásokban, szinte nagyobb világosság okáért, és ösztételekben kétértelmüség elkerülése végett, *kötjelek* is alkalmazhatók, hol különben nem élünk velök. Végre hol célunk idegen nevek és szókban az eredeti kiejtést lehetőleg visszatükrözni, péld. görög archaeologiában vagy classicusok forditásai ban, azt lehetőleg az eredeti hang kitüntetésével teszszük. Ezek alkotják az úgnevezhető *különszerü helyesirás*t.

A MAGYAR HELYESIRÁS

ELVEI ÉS SZABÁLYAI.

ÚJABBAN ÁTVIZSGÁLVA

KIADTA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

Ára 20 kr.

HIVATALOS
M. T.
AKADÉMIA
PÉLDÁNY

BUDAPEST. 1877.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

ad 1534/1876

A MAGYAR HELYESIRÁS

ELVEI ÉS SZABÁLYAI.

ÚJABBAN ÁTVIZSGÁLVA

KIADTA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

BUDAPEST. 1877.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

Franklin-Társulat nyomdája.

A magyar helyesírás elvei és szabályai.

1. §. Főelv a kiejtés.

A magyar helyesírásnak főelve a kiejtés. Irásunk ugyanis lehetőleg híven adja vissza a hangokat, ezeknek állandóan megfelelő jegyekkel. A kiejtés elve egyébiránt bizonyos korlátok között működik; tért engedvén a szófejtés elvének. Némely esetben érvényre jut az írást könnyítő egyszerüsítés elve is.

2. §. A kiejtés elvének működre.

A kiejtésen az illető szónak általánosan dívó hangoztatását értjük. Az irodalmi használatnak ez általános kiejtés szolgál alapjául.

Az ettől többé-kevésbbé elütő egyes tájejtések itt számba nem vehetők. Példáúl e szókat: *alma, apja, bottal, csordás, elment, édes, fejsze, hová, hozzá, jön, kiván, kopasz, kovács, kisded, lejtő, mikor, négy, néma, olyan, rétnél, verek, ő* — nem irjuk e tájdivatos ejtés szerint: *auma* v. *óma, aptya, botval* v. *botvó, cserdás, eüment* v. *êment, ídes* v. *iedes, fészi, há, hezzá, gyün, kéván, kapacz, kuács, küsdeg, lötő, mikó, nígy, níma, ollan, rétnál, verök, ű.* Ez csak akkor van helyén, ha valaki épen az ilyen tájszók leirását tűzte ki különös feladatául, péld. színdarabban, népies elbeszélésben stb.

Irányadó a kiejtés elve mind a magában álló tőszó, mind a további alakulások leirásánál, — bármennyire változzanak is a szó részeinek egymással érintkező hangjai, — valahányszor nyelvtani állandó hangváltozás forog fenn; pl. *ár: ár-a, ér: ér-nek, fog: fog-as, jog: jog-om, agg: elagg-úl, függ: függ-ő, tol: tol-od, toll: toll-ai, meny: meny-asszony, menny: menny-ország, fen: fen-ünk,*

fen-ni, fenn : fenn-áll, benn : benn-em, benn-ed, csepp : csepp-et stb. — Mássalhangzók érintkezése : *kerek-ség, okos-ság, biz-vást, oktalan ; láb-nyom, kalap-kelme, mag-búza, rész-vétel ; darab-ra, hét-hez, fürész-től, dob-nám, les-néd, lök-tél.* — Nyelvtani hangváltozások : *alma : almá-m, almá-s ; nyár : nyar-at, nyar-al ; lélek : lelk-ed, lelk-es ; fürög : fürg-e.*

3. §. A szófejtés elvének működése.

A származtatott, összetett s ragozott szónak alkotó-részeit, vagyis a tőszót, képzőt, ragot s az összetétel tagjait r e n d s z e r i n t úgy írjuk le, a mint e részek külön-külön ejtve hangzanak.

A magyar helyesírás nem adja vissza mindazon változásokat, melyeket az ejtésben egymásra gyorsan következő hangokon a beszélő-szervek sajátszerű működése eszközöl. A kiejtés elve tehát, midőn az egyes szórészekre terjeszti ki hatását, a szónak egész testét illetőleg okvetetlen szűkebb körben működik, és a szófejtés-vonta határok közt mozog.

Példák : *egy-szer, két-szer, más-szor, biz-t-on, egy-ség, költ-ség, rág-csál, lát-szik, egyéb-kor, egész-ség, igaz-ság, lélek-zik, menyek-zik, patak-zik, kopog-tat, oroz-kodik ; — láb-szár, mag-tár, tag-társ, háztető, kis-bíró, zab-polyva, kalap-béllés, költség-kimélés ; — az-t, ez-t, ad-ta, véd-te, ad-ja, fon-ja, tel-jék, rész-ben, kéz-hez, félsz-ből, fog-tól fok-ban, hat-ból, száz-tól, hegy-ként, ég-hez, ék-ben, dob-tál, csukd be, süsd el, Pest-ben, azon-ban, különb-en, ellen-ben, esküd-től, esküdt-ben, részek-ből, részeg-ként, varázs-hoz, Pákozd-tól, Sz. György-kor, imád-ság-hoz, két-ség-kívül.*

E szók félbeszakítás nélkül ejtve így hangzanak : *eczczer, kéczczer, mászszor, biszton, etység* v. *ecscség, kölcség, rákcsál, láczczik, egyépkor, egésség, igasság, lélegzik, menyegzik, patagzik, kopoktat, oroszkodik ; — lápszár, maktár (mag), taktárs (tag), hásztető, kizsbíró, zappolyva, kalabbélés, kölcsékkimélés ; — aszt, eszt, atta, vétte (véd), agygya* v. *adgya, fonnya, fellyebb, tellyék, rézben (rész), készhez (kéz), félzből, foktól (fog), fogban (fok), hadból (hat), szásztól (száz), hetyként, ékhez (ég), égben (ék), doptál, csugd be, sűzsd el, Pezsdben, azomban, különben, ellemben, esküttől (esküd), esküdben (esküdt), részegből (részek), részekként (részeg), varáshoz (varázs), Pákoszttól, Sz. Györtykor, imácscsákhoz, kécscsékkívül.*

A phonetikának ilyen mértékben érvényesitését nem tartjuk

helyesnek. Viszássága szembetűnő. Még a régiek tökéletlen írása is csak részben mutat föl ilyeseket. Találni ott ugyan *attam, (tuggatok (tugygyátok), örölletec (örülylyetek)*-féléket ; de sokkal gyakrabban a következőket : *kicből, ecetbe, keueitecből (kévéitekből), megfordola, megholtacnac, uimadsaguc, serelmecben, fogsag, kazdagsag ;* tehát : *kikből,* nem *kigből; eczetbe,* nem *eczedbe ;* és így nem : *mekfordola, imácscságuk, sérelmegben, fokság, kazdakság* stb. Irodalmunk helyesírása különben is már rég megállapodott e tekintetben, és ízenkénti hangzásuk szerint jegyzi a szókat. E változások csak e s e t l e g támadnak : *házak : házagból, dolog : dolokként ;* de viszont : *házakhoz, házaktól ; dologban, dologra* stb. A szófejtés, mint látjuk, elejét veszi ez ingadozásnak.

4. §. Hangok hasonulása.

Állandó és lényeges a hangváltozás ott, a hol az egyik mássalhangzó a másikkal egybeolvadván, a hasonulás törvényei szerint másnemű hangra változik át. Ez esetben a kiejtés határoz. Ezt a következő példák tüntetik föl :

A *j (ja, je)* hasonulása. *Sas, sas-sa ; öcs, öcs-cse,* ezek helyett : *sas-ja, öcs-je ;* és így tovább : *üz, foltoz, hadarász, les, olvas, keres ; bont, tekint, fenyít, költ, hajít ; lát, üt, vet ; szalaszt, ereszt ;* ragozva : *üz-z, foltoz-z, hadarász-sz, les-s, olvas-s, keres-s ; bont-s, tekint-s, fenyít-s, költ-s, hajít-s ; lás-s, üs-s, ves-s ; szalasz-sz, eresz-sz ;* ezek helyett : *üz-j, foltoz-j, hadarász-j, les-j, olvas-j, keres-j ; bont-j, tekint-j, fenyít-j — ; lát-j ; szalaszt-j, ereszt-j.*

Az *űzz, foltozz* szókban a *j z*-vé hasonúl ; ezekben : *bonts, fenyíts s*-re változik. Ebben : *láss* a *j*-vel együtt az igető *t*-je is *s*-sé lesz *(lá-tj* h. *lás) ;* ezekben pedig : *szalaszsz, ereszsz* a *j*-vel együtt a *t* is *sz*-szé leszen *(szalasz-tj* h. *szalasz-sz).*

A *val vel* segítő, és a *vá vé* fordító ragok *v*-jének hasonulása : *baj-jal, kéz-zel ; úr-rá, férj-jé ; hoz-zá, köz-zé* (különbözik ettől : *közé) ;* ezek helyett : *baj-val, kéz-vel ; úr-vá, férj-vé ; hoz-vá* (régiesen *hozjá), köz-vé.*

Az *az ez z*-jének hasonulása : *ab-ban eb-ben, at-tól et-től, ar-ra er-re, an-nak en-nek, ah-hoz eh-hez, ak-képen ek-képen, af-féle ef-féle, av-val ev-vel, (az-zal ez-zel* szokottabb ; *az-zá ez-zé* pedig általánosan dívik e helyett : *av-vá ev-vé).* Nem mondjuk, nem is írjuk ezeket : *az-ban ez-ben, az-tól ez-től, az-ra ezre, az-hoz ez-hez*

stb. — Az egy *h*-val írt *ahoz chez* nem helyes; mert a magyar nyelvben a *h* elég erős hang arra, hogy kettősen is ki lehessen ejteni; különben is a magyar mássalhangzók közé tartozik; tehát: *ahhoz ehhez*.

Szintúgy írjuk a kiejtésre támaszkodva ezeket: *ront, bont, önt, senki* stb., holott gyökeik: *rom, bom(lik), öm(lik), sem*. Ide tartoznak a *hagyjad* v. *hagyd, higyjed, vigyed, vegyed* formáknak rövidített társai: *hadd, hidd, vidd, vedd* és *ládd-e* e helyett *látod-e*.

Ellenben a szófejtés szerint írjuk ezeket: *akgat (ak-aszt;* más származékok ezek: *aggaszt, aggódik; elaggúl, aggastyán), fakgat* (mint *fak-aszt, fak-ad), szakgat (szak-aszt), lyukgat, nyakgat, nyekget* (3. §.).

Némely szónak kétes származású tőhangját a képzőhöz alkalmazva írjuk le: *ik-tat* (nem: *ig-tat); küz-d, küsz-ködik; lab-da, lap-ta*.

Néhány rendhagyó igében a *d t*-vé hasonulván, így átváltozottan is írható; pl. *aludt, nyugodt, esküdt, feküdt; aludtam, nyugodtam, esküdtem, feküdtem*; v. *alutt, nyugott, eskütt, fekütt; aluttam, eskütttem* stb. Itt a *d* nem állandó tőhang, a minő pl. ezekben: *ad, véd, fárad, ered; adok, adtam, adni, adhat; eredt, eredj, eredni* stb.; ellenben: *alud-ni, alu-sz-ik, alu-v-ék, al-hatik; feküd-jél, fek-sz-ik, fek-hetik, fek-tet; nyugod-jék, nyug-hatik, nyug-v-ék, nyug-tat; esküd-ött, eskü-sz-ik, esk-et* stb. Ezek némelyikében a *d n*-né is hasonúl: *aludni* v. *alunni, feküdni* v. *fekünni*.

5. §. Egyszerűsítés.

Az írás könnyítése végett az egyszerűsítés elvéhez folyamodunk, mellőzvén egyik-másik jegyet, valahányszor az a kiejtés vagy a szófejtés sérelme nélkül lehetséges.

A) Kettős betük mellőzése.

A nem okvetetlen szükséges kettős betük közé tartoznak az olyan mássalhangzók, melyeket hol egyszerüen, hol kettősen ejtenek, úgy hogy e részben általános gyakorlat nincsen. Nem is említve az efféléket: *nagyonn is értem; hogyann is hívják csak? ezenn is átestünk*, — a melyek *n*-jét csak helylyel-közzel ejtik kettősen, — vannak olyan szók is mint: *szól, ily, oly, mely, melyik* stb. *sülyed, épen, hasznosan, magyarosan, eső;* a melyeknek *l, ly, p, s*

hangjait egyik szójárás egyszerüen, a másik kettősen hallatja: *szólok, szóllok, ilyen, illyen, sülyed, süllyed;* és így tovább: *éppen, hasznossan, magyarossan, essö*. Ez ingadozó ejtéssel szemben a mássalhangzónak egyszerű leirása ajánlatos.

Az *egy* számnévnek ragozatlan alakjában ingadoz a *gy* hangzása a szerint, a mint rá esik, vagy nem esik rá a hangsúly; pl. *egy asszony áll künn; egy ilyen, egy afféle ügyben;* ellenben: *eggy a haza; eggy emberem sincs; eggy életünk van csak*. Ragozott alakjaiban s több származékában kettős *gy*-t ejtünk: *eggyet mondok; eggyek vagyunk; eggyes, eggyik, eggyütt, eggyez, eggyezés, eggyetlen, eggyenként*. Más származékaiban egyszerüen hangoztatjuk: *egyén, egyed, egyéb, egyebütt, egyedül, egyenes, egyenlő, egyenget, egyetem*. E szónak *gy*-jét tehát mindig egyszerüen írjuk: *egy ember, egyes, egyik, egyetlen* stb.

A *kis* szónak ragozásában kettősen hangzik az *s: kissebb, legkissebb;* egyébként egyszerüen: *kis ember, kis árva, kisasszony*. Ez okból itt is általában az egyszerű írás van helyén: *kisebb* stb. Egyszerű az *on, an, en* az *azon, ezen, hogyan, épen, hasznosan, magyarosan* szókban is; hibásak tehát ezek: *ezenn át, hogyann is* stb. Ilyen a *nállam, véllem, tőllem* is. Mind ezekben csak a nyomósítás okozza a kettős ejtést.

Ezeket: *fölebb, belebb, lejebb, kiebb, közé, közől* (így is ejtve: *közül)* rendszerint így ejtik: *föl-j-ebb, bel-j-ebb, le-jj-ebb, ki-j-ebb, köz-z-é, köz-z-ől (közzül);* holott a szófejtésnek amazok felelnek meg. Az utóbbiaknál a *j*, illetőleg *z* a könnyebb ejtés és a nyomósítás végett furakodott közbe. — *Köz-é* úgy képződik, mint: *al-á, föl-é, fel-é, mög-é; köz-ől* úgy, mint: *al-ól, föl-öl (fél-öl), fel-öl, mög-öl;* írásban az egyszerűsítés elve is az egyszerűebb alakokat ajánlja: *fölebb, lejebb, közé* stb. De a kétségkívül igen elterjedt kiejtés alapján így is írhatjuk e szókat: *följebb, beljebb, lejjebb, kijebb, közzé, közzől*.

Más a *bennem*. A *benn* és a *künn, fenn, lenn n*-jének kettős ejtése általános. E hangot tehát mindig kettősen kell írni: *benn ül, künn áll; ott lenn ácsorog; fennáll, fennakad*. Mássalhagzó előtt is megtartják e határozók kettős *n*-jüket, ha külön állnak, vagy ha kötőjel egyesíti az illető szóval: *benn volt a szobában; fenn van az tartva; fönn-létel, fenn-héjázás*. De közvetetlen összetétel, vagy akár képzés esetében is mássalhangzók előtt mellőzhetőnek tartjuk e

különben is többnyire változatlan formák egyik *n*-jét: *benreked, bensül, fenforog, fentart, fennevezett; benső, fenség, fenkölt*, ezek h. *bennreked, fennforog, fennnevezett, bennső, fennség, fennkölt.*

Az egyszerüsített alakok közt szerepelt eddig ez is: *rosz*, c helyett *rossz;* ejti pedig minden ember minden előforduló esetben így: *rossz ember, rossz ám, rossz-akaró, rosszabb, rosszúl, legrosszabbúl, rosszat, rosszak, rosszacska.* A kettőzött ejtésnek ily kétségtelen tényével szemben háttérbe szorúl mind a szófejtés, mind az egyszerüsítés szempontja. Az e szónál mindannyiszor kettősen hangzó *sz*-t tehát kettősen kell írni.

Megemlítendő még a *vajjon* is, a melyet általában kettős *j*-vel ejtünk; és így e szerint is kell írnunk.

Különös figyelmet érdemelnek az *ily, oly, ilyen, olyan, mely, mily, milyen*, és mindezek összetételei és származékai: *amolyan, emilyen, némely, valamely, melyik, némelyik* stb.

Ezeket a tiszavidéki szójárás rendesen kettőzött *j*-vel ejti: *ijjen, ojjan, mejjet;* némely dunántúli pedig kettős *l*-lel: *illen, ollan, millen.* Az erdélyi, különösen a székely ejtés csak egy *j*-t hallat: *ij, ijen, oj, ojan;* s az ottani írók, még pedig régebben is, például *Mikes Kelemen*, rendesen egy *ly*-et használtak. De a királyhágon innen is egyes *j* vagy *l* divatos némely származékban, jelesül a tiszai részekben: *mejik (melyik), mejiketek.*

E különböző kiejtések közöl az irodalom újabban az erdélyiek szerinti irásmódot fogadta el; *ily, ilyen, oly, olyan, mely, melyik, mily, milyen, valamelyet, akármelyikre* stb. De nem tartjuk hibának, ha az ország nagy részében úgyis kettősen ejtett ez *ly* hangot akár a nyomatékos kiejtést visszaadó iró, akár a kötött forma nehézségeivel szükségképen találkozó költő a versmérték igényeihez képest kettősen írja le.

Két mássalhangzón végződő szónak ragozásakor a végsőhöz járuló azonos mássalhangzót ki kell írni. Szükséges ez gyakran a kétértelműség elkerülésére is; pl. *kard-dal*, nem *kardal = chorus;* és így: *férjjé (lesz)*, mert *férjé = mariti; játszszék = ludat*, mert *játszék = lusit; mondd = mondjad; kérdd = kérdjed;* így: *pénzzel, pénzzé, nyelvvel, nyelvvé, térddel, térddé;* mást jelentenek: *pénzel, nyelvel, térdel, térdé* stb. Ezek legtöbbjét különben is ki lehet úgy ejteni, hogy kihalljék a kettős mássalhangzó.

De háromszorosan nem írjuk ki ugyanazon mássalhangzót.

A kiejtésben úgysem hallatszik; pl. *tett, csepp* stb. ragozva: *tettel, tetté, cseppel, cseppé*, ezek h. *tetttel, tettté, csepppel, csepppé;* és így tovább: *toll, tollal; váll, vállal; mell, mellel; jobbal, jobbá, szebbel, szebbé, nagyobbal, nagyobbá.* De a sor végén így választjuk el: *tettel, toll-lal, mell-lel, jobb-bá, több-bé, tovább-bá.*

Az igetőnek *d, t* véghangja nem olvasztható össze a *ság ség* képzőnek *s* hangjával; tehát: *imádság, fáradság, vesződség, feledség, mulatság, tehetség, sietség.* Ugyanez áll a múlt részesülőnek *t, dt, tt* betüire nézve is; pl. *aléltság, levertség, derültség, rekedtség, terjedtség, fáradtság, bizottság, romlottság, érettség.*

A *lássad, üssed, vessed, rázzad, nézzed, húzzad, szakaszszad, rekeszszed* és ezekhez hasonló formák rövidített társainak *s, sz, z* betűit egyszerűen írjuk le: *lásd, üsd, vesd, rázd, nézd, húzd, szakaszd, rekeszd.*

B) A hiányjel elhagyása.

Helyesírásunk mellőzi az újabb időkig használt betűpótló hiányjelt is, mint a mely gyakori előfordulásával lassította s tarkázta az írást. Például ezek helyett: *a' király (a [z] király), e' pálya, az a' ház, erre a' székre, ama' vár, eme' palota, erő 's akarat, gazd'asszony, tudn'illik; a ház' teteje (a háznak a - -), Pál' kertje, a királyok' rendeletei; háztűz'nézni, fa'vágni, szőlő'kapálni (háztüzet nézni, fát vágni* stb.) — így írjuk e szókat: *a király, e pálya, ama vár, eme palota, erő s akarat, gazdasszony, tudnillik; a ház teteje, Pál kertje; háztűznézni, favágni* sat. — Kivételt ez alól csak a szokatlanabb összevonások képeznek; jelesül a kötött formában, s általánvéve a népies kifejezések leirásában; pl. *rajt', vón' (volna), bosszúér', od'adom, gazd'uram.* «*Rózsám iszik a pinczébe'; Nem t'om jutok-e eszébe?*»

Jegyzet. Egy időtől fogva még ilyesekkel is találkozunk: *ama ember, eme állat, ama idő, eme élet* stb. Magyar ember nem beszél így, hanem mondja: *amaz ember, emez állat, amaz idő, emez élet.* – Abból, hogy mássalhangzó előtt, pl. *a kapu, e ház*, — mellőzzük mind a *z*-t, mind a hiányjelt, nem következik, hogy a *z*-t magánhangzón kezdődő szók előtt is el lehessen hagyogatni, pl. *a ember, e ajtó;* már pedig ha ezek hibásak, akkor *ama ember* stb. sem lehet helyes; mert *amaz, ama, emez, eme* csak összetételei az *am em* gyöknek, és *a e (az ez)* mutató névmásnak.

6. §. A *h* mint véghang.

E véghehentést ki szoktuk írni mindamellett is, hogy gyakran vagy épen nem, vagy alig hallatszik; pl. *juh, cseh, méh* stb. A ragozásnak és képzésnek számos eseteiben meglehetősen hallik, és ekkor érvényesíti is mássalhangzói természetét; pl. *juh : juhot, juhom, juhaim,* (nem *júh-t, júh-m, juh-im*), *juhász ; keh, kehet, kehes ; czéh, czéhek ; doh, dohot, dohos ; cseh, csehek ; koh, kohot, kohó ; méh, méhek, méhes ; potroh, potrohos.* Mássalhangzók előtt : *juhnak, juhval, méhnek, méhből, czéhvel, czéhtől* stb. nem hallik ugyan; mégis kiirjuk. Hang-ugratásnál hallhatóan ejtjük : *kehely, kelyhek ; pehely, pelyhet ; vehem vemhes ; teher, terhek, terhes.* A törzsökben is előálló, bár nem igen divatos átvetésben is kiirjuk : *tereh* (székelyesen *terüh*), *vemh, kelyh, pelyh.*

7. §. Jóhangzás.

Némely magánhangzónak változó, de egyaránt jogosúlt kiejtését, és ennek kapcsában a jóhangzást illetőleg a következőkre figyeljünk:

A változatosság szempontja kivánatossá teszi a *fél föl* igekötő, és az *ok, uk, ök, ük* birtokragok váltogatását a végett, hogy a különben gyakran beálló monotoniának, némelykor pedig a kétértelműségnek is elejét vegyük; pl. *fölköszönt, föllöntöz* helyett *félköszönt, félöntöz ; félpérés, félfédéz, félebbézés* h. *fölpérés, fölfédéz, fölebbézés*, vagy : *félpörös, félfödöz.* Igy *felé, feléje, felébe* helyett, ha a latin *supra* értelmében használjuk, *fölé, föléje, fölébe ;* mert *felé, feléje* nyilt *e*-vel annyi mint : *ez irányban, az irányban ; felébe* pedig a. m. *felerészbe.* A *supra* értelmének a *fölé, föléje fölébe* mellett csak *félé, féléje, félébe* felelne meg; csakhogy a kiejtésben már sokkal nehezebb megkülönböztetni a másiktól *(felé, feléje, felébe).*

Némelyek az *ok ök* birtokragnak teljes mellőzésével, és így ott is, a hol a fogalom-különböztetés nem követeli, mindig csak *uk ük* raggal élnek. Irják tehát nem csak ezeket : *boruk, eszközük, örömük, ostoruk* v. *ostorjuk,* — a mik jóhangzásúak is, szabatosak is, mert *borok, eszközök, ostorok* egyszerű többesek, és mást jelentenek, mint *boruk* stb.; *örömök* pedig szintolyan egyszerű többes, mint a talán jobbhangzású *örömek ;* — hanem irják ezeket is : *házuk, uruk, hatalmuk, kalapjuk,* ezek helyett : *házok, urok, hatalmok, kalapjok ;* holott

az utóbbi birtokragos többesek már hallhatóan különböznek a *házak, urak, hatalmak, kalapok* egyszerű többesektől, és jobban is hangzanak a *házuk, uruk* stb. szóknál.

Elkerülhető a monotonia ezeknél : *sutujuk, ürüjük, bürüjük, gyüszüjük.* Nyelvtani szabatosságuk ellen nem lehet kifogás; de *sutujok, ürüjök, gyüszüjök,* valamint *családjok, cselédjök, lépésök, működésök* is zengőbb szók, és így leírva, tetszőbb alakok is.

Helylyel-közzel, főleg versben *ból ből, ról ről, tól től* helyett használatosak a tompább, de rövidülhető *búl bül, rúl rül, túl tül* alakok : *abbul, ebbül, hórul, főrül, ajtótul, lejtőtül* stb. — Igy rövidülnek az eredetileg nyújtott *í, ú, ű* hangzók, mégpedig nemcsak ott, a hol az általános kiejtés biztos kalauzúl szolgál, mint pl. ezekben : *víz, vizet, vizes ; ír, iromány ; úr, urak, uraság ; tűz, tüzek, tüzes ; szür, szüret* stb., hanem rövidűlhetnek ott is, a hol változó a kiejtés; pl. *írás, irás ; bíró, bírája, birája ; főbíró, főbiró ; kerít, kerítés, keritės ; mozdúl, mozdúlatlan, mozdulatlan ; készül, készül, készület.*

A nyújtás ez esetekben sem hiba. De a nyújtott hangzók meggyülésekor meg kell ragadni az alkalmat e hosszú hangzók kevesbitésére; ez alkalmat pedig gyakran szolgáltatják a nyelvünk törvényei szerint rövidíthető *í, ú, ű* hangzók, pl. *irását, aláirás, épitės, épitményért, szállitás, szállitmány, kábulás, szédülés, felzudítására, elkészülésénél ;* ezek helyett : *írását, aláírás, épités, épitményért,* és így tovább : *kábúlás, felzúdítására, elkészűlésénél.* — E rövidítés a hangtorlatokat is enyhíti; pl. *bűz : büzhödt, büzhödtség ; szűnik : megszüntette, megszüntével : múlik : mulva, multával.*

Igy váltakoznak az *úl ül (ul, ül)* névragnak és igehatározóképzőnek is hosszú és rövid alakjai; pl. *vétkül, vétkül ; példáúl, például ; magyarúl, magyarul ; németül, németül ; királyokúl, királyokul ; nemesekül, nemesekül ; erdélyiekül, erdélyiekül ; rosszúl, rosszul ; belül, belül ; hátúl, hátul* stb. — E ragot, illetőleg képzőt számosan mindig rövid hangzóval irják, az *úl, ül* igeképzőtől való megkülönböztetésül; pl. *boldogul (boldogan),* és *boldogúl* (ige); *készül (kész gyanánt)* és *készűl* stb.

Ilyen az *astúl (ostúl, östül, estül)* összetett névrag is, mely *as (os, es, ös)* melléknévképzőből, *t* határozó-képzőből *(öröm-es-t, vegyest,* a régieknél : *kegyelmest = kegyelmesen, rettenetest* stb.) és *úl, ül* képzőből alakúlt; pl. *fiastúl, hajóstúl, családostúl, mindenestül,*

gyermekestül, cselédestül; vagy *fiastul, hajóstul, mindenestül* stb. *Fiastól, cselédestől* stb. nem helyesek. Megjegyezzük, hogy *ul, ül* mindig a *hol, — ól öl* pedig a *honnan* kérdésnek felelnek meg; pl. *alul van, alulirott*, és: *az asztal alól bújt elé; — elül áll, legelül, elüljáró*, és: *menj el szemem elől; — balfelül szeret ülni*, és: *a kert felől hallik a zaj* (ennek ellentéte: *felé*); — *a sok közől ímezt választotta ki.*

8. §. A magyar betűk.

A magyar írás annyi betűt vesz föl, a hány önálló egyszerű hang van rendesen a magyar szókban. A magyar betürendszer e szerint a következő, részben kétjegyű, de mindig egyszerű hangokat kifejező 40 betűből áll, jelesül szótári sorban: *a, á, b, cs, cz, d, ds, e, é, é, f, g, gy, h, i, í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, z, zs.*

Vannak az élő beszédben olyan szóhangok is, melyeket az írás nem ad vissza külön jegyekkel. Igy például a mélyen ejtett rövid *a* hangon kívül hallatszik gyakran a magasabban ejtett rövid *a* is, melyet a nyelvészek egy ponttal jeleznek (*ȧ*), és a mely különösen a székelyeknél tömérdek szóban dívik, pl. *mádár, hálál, apám, likádilmát* (a nyújtott *á* előtti szótagokban). Van egy nyújtott mély *â* v. *à: bátyâm, csinâna (csinálna);* van nyújtott nyilt *ê* v. *e'* is, pl. a palóczos és a göcsejies *êment* v. *e'ment, êső* v. *e'ső (első)* stb. szókban. Ezek, valamint más tájszólási hangok is, például az *au, ou, eü* stb. ikerhangzók *(auma, lou, eüment)*, nyelvészeti szempontból nagy figyelmet érdemelnek ugyan, de az írásban külön jegyet nem nyernek; hanemha az író különösen fel akarja tüntetni e kiejtést nyelvészeti munkában, színműben stb.

Ki kell itt különösen emelnünk a betűrendbe fölvett *é* zárt hangot, mely a szintén zárt hangú *ö*-vel rokon, és a melynek a mélyhangú lejtőn *o* felel meg; pl. *észik*, tájdivatosan *öszik; écs, öcs; écset, öcset; embér, embör;* továbbá: *kérék, várok; vérém, károm; ehhéz, ahhoz; köztetek, rajtatok; kezeskédik, ragaszkodik* stb.

Ez a hang már nem szoritkozik egy-két nyelvjárásra, hanem általánosan el van terjedve; de az értelmiségnek a néppel ritkán, vagy épen nem érintkező része elhanyagolja. Szükséges is, hogy a nyelvtan külön jegyet szánjon e hangnak, s emelje ki szereplése eseteit; az iskola pedig az eddiginél több gondot fordítson épség-

ben tartására. De ez *e*-nek az írásban rendszerint való pontozását mégsem tartjuk ajánlatosnak; mert igen gyakran fordulván elő, tarkázná, és lassítaná a pontozásokban s ékezésekben amúgy is gazdag magyar irást; pl. *fölmennék. Ha egyszer mégétetém. Nem kéllett nekém semmi* stb. *Mégszérézném neked* stb. — Némely nyelvész két ponttal jelöli amaz éles *e* hangot, a melyet a tájejtés nem szokott fölcserélni az *ö*-vel; pl. *rëá, lëány, tëgnap, ëgy, gyërtya, gërënda.*

9. §. A kétjegyű betűk egyszerűsitése.

A *cz, cs, gy, ly, ny* stb. kétjegyű betűk egyszerűsitésének kérdése már többször merült fel az Akadémia körében is. De az eddig javasolt rövidítések, — tekintettel a nagy és kis betűk, a nyomtatás és kézirás betűrendszerén keresztül összehangzó, könnyű és szép formákra, — nem voltak kielégítők. Maga az eszme mindig számos pártolóra talált; de a gyakorlati alkalmazásnak vajmi kevés híve akadt; úgyhogy jelenleg még a netalán czélirányosnak elismert egyszerűsités is legyőzhetetlen akadályokba ütköznék. Ez ügyet mindamellett is, tekintve az egyszerűsités ajánlatosságát, nyilt kérdésül hagyjuk.

10. §. A *cz* betű.

A *cz*-nek egyszerűsitése mellett szóló főokok tudvalevőleg a következők: «Az egyszerű *c* a magyarban mindig *cz*-nek olvasható. Az *a o u* hangzó előtt sem kell *k*-nak olvasni; mert a *k* hangra a görögöktől átvett külön *k* betünk van; és igy a *c*-t, a latin betűrendszernek ez egyszerű alakját, mindannyiszor névszerinti értékében fogadhatjuk el. A *z*-nek hozzátétele tehát fölösleges; mert a *c* hangját se meg nem határozza, se meg nem változtatja.»

A fő ellenokok ezek: «A *c*-t hol *cz*-nek, hol *k*-nak ejtik mindazon nyelvek, a melyek csak a latin betüket fogadták el. E nyelvekből számtalanszor fordúlnak elő irásunkban, ha egyebek nem, tulajdonnevek és műszók. Ezeknek változó hangzású *c*-je, a magyar *c*-nek esetleges egyforma hangzásával szemben, zavarba ejtené a magyar olvasót úgy, hogy a ritkábban előforduló *cakó, cammog, cók, cuca* stb. szókat igy olvasná s ejtené hirtelenében: *kakó, kammog, kók, kuka* stb.; ha pedig amazok helyes ejtéséhez

hozzá talál szokni, az idegen *Cato, Corneille, code, cocon* stb. szókat is így olvasná: *Czato, Czorneille, czode, czoczon* stb.»

Az egyszerű *c* használatából eredő nehézségek legyőzhetők ugyan; de ez egy betűnek egyszerűsitése mindaddig, mig a többi kettősjegyű betű épségben marad, csekély hasznot hajtana irásunknak. Ez az oka, hogy a *cz*-nek fentartását javasoljuk.

11. §. A *ds* betű.

E betű gyéren fordúl elő a magyar nyelvben; pl: a *bandsal*, a tájdivatos *dsamál, dsámbál, dsindsa* s még egy-két szóban, különösen helynévben. Néhány szó idegen nyelvekből jutott át hozzánk, pl. *dsida* (mongol-tatár), *lándsa* másképen *láncsa* (latin *lancea* vagy német *Lanze*), *findsa, handsár* v. *hancsár* (e kettő persa-török) stb. Hármas *dzs* jegyre legkisebb szükség sincsen; mert a lágy hangzású *d* meglágyítja az *s*-t, és *zs*-re változtatja át.

12. §. A kétjegyű mássalhangzók kettőzése.

Ez igen nehézkes és alkalmatlan irásnak egyszerűsitése abban áll, hogy a módosító, vagyis a második betűt csak egyszer írjuk le a módosítandó betűk után; ezek elsejére is visszaható erőt tulajdonítván neki; pl. *asszony* e helyett: *aszszony, pettyeket* e h. *petytyeket, gallyas* e h. *galylyas, menny (eoelum)* e h. *menyny*. E rövidítés ott van helyén, a hol a szófejtéssel nem ellenkezik; szokásos tehát ott is, a hol a szóeredet homályos; pl. *asszony, vessző;* vagy olyan kétségtelen származású szóknál is, mint *össze, vissza*, a melyekben a *v* már állandóan áthasonúlt *(ösz-ve, visz-va)*.

De a képzés és ragozás utján támadt kettőzés eseteiben kettősen írjuk le a kétjegyű betűt is; pl. *locscsant, kotytyan, potytyan, szotytyan, bugygyan, fecscsen;* nem így: *loccsant, kottyan, szottyan, buggyan, feccsen;* mert e szók gyökerei nem: *loc, kot, szot, bug, fec*, hanem: *locs, koty, szoty, bugy, fecs*. — Igy a ragozásban is: *öcscse, gonoszszal, veszélylyel, veszszen, hiszszük, viszszük*, nem pedig: *öccse, gonosszal, veszéllyel, vesszen, hisszük*. De *gallylyal, pettytyel* stb. helyett ezt írjuk: *galylyal, petytyel*.

A sor végén a jogosúlt röviditéseknél is vissza kell állítani az első módosító betűt; mert a második módosító nem hathat az előbbi sorba vissza. Ekkor tehát így irunk: *asz-szony, vesz-sző, visz-sza, meny-nyi*, nem pedig így: *as-szony, vis-sza, men-nyi* stb.

Hasonúlás-szülte kettőzéskor is így: *gally-lyal, menny-nyel, petty-tyel, rossz-szá*. (L. a 24. §-t.)

13. §. Családnevek.

Némely régi családnevek leirásánál a régi irásmódot követjük. Ennek jegyei:

aa=á: Gaal;
ew, eo, eö=ö, ő: Dessewffy; Georch, Eötvös;
oo=ó: Tooth, Soos;
y=i: Fáy, Laky;
ch, cz=cs: Zichy, Czergheö;
gh=g: Végh, Vargha, Balogh;
th=t: Németh, Horváth;
w=v: Wesselényi, Wiczay.

Családnevek leirásánál egyáltalában az illető név viselőjének erre vonatkozó irásmódját kell követnünk.

14. §. Latin szók, és a latin betűket használó más nyelvek szavai.

A latin szókat s neveket, és általában a latin betűrendszer szerint írt szókat és neveket leghelyesebb úgy írnunk, a mint az illető népek saját nyelvökben irták, és irják. A latinul, vagy a latin irásmódtól kevéssé eltérő módon irottakat ragozás esetében a magyar kiejtés szerint irjuk le; pl. *Cicerót, Cátót, Varrótól; Petrarcának, socialisták, egoismussal, spanyol cortesok, progressisták, moderádók* stb. A latintól nagyon eltérő módon irottakkal kötőjel egyesíti a magyar ragokat; pl. *Rousseau-t, Voltaire-t, Mirabeauval, Montesquieu-nek, Shakespeare-nél, Marseillaise-t, va banqueot* stb.

15. §. Régi görög szók.

A régi görög szók és nevek irása némi nehézséggel jár; mert a latin betűrendszer nem meriti ki a görög nyelvnek minden szóhangját. De minthogy a görög és a latin nyelv minden szóhangjának értékét teljes bizonyossággal úgysem határozhatjuk meg; minthogy továbbá némely hangot a latin származású nyelvek is különbözően ejtenek, s a mai görög kiejtés sem biztos útmutató: legczélszerüebbnek tartjuk egészen úgy írni a görög szókat és neveket, a mint a rómaiak irták saját betűikkel, jelesül: *ai=ae;*

οι=oe; υ=y vagy a magyar *ü; k* magas önhangzók előtt=*c*, egyebütt *k; φ=ph, χ=ch, Ψ=ps, σ=sz* stb.; például: *oekonomia, akadémia, encyklopaedia, philosophia, physika, Sophokles, Pythagoras, Psyche, Zeüs, scytha*, vagy a görögöt hívebben követve *skütha, hymnus* stb.

16. §. Latin irásjegyeket nem használó nyelvek szavai.

Az ó és részben az új szlávok, héberek, arabok s az arab irásmódot követő mohamedán tatárok és persák, továbbá a mongol, mandsu stb. stb. népek szavait magyar betükkel irjuk; az olyan történeti s földirati nevek kivételével, a melyeket európai úton, egyetemes irásmóddal vettünk át; s kivéve az olyan hangokat is, a melyek sajátságait különös jegygyel kivánjuk ismertetni.

17. §. Meghonosodott idegen szók.

A meghonosodott idegen keresztneveket, földirati s hónapneveket, továbbá az olyan műszókat, a melyeknek megfelelők a magyarban vagy nincsenek, vagy a melyeket ilyenek mellett is használunk, kivált ha magyarosan ejtjük, magyarosan szoktuk irni; pl. *József, Zsigmond, György, Sándor; Róma, Lipcse, Nápoly, Prága, Páris* v. *Párizs, Konstantinápoly, Velencze, Egyiptom, Ázsia; szláv, orosz, spanyol, franczia; márczius, október; kritika, patika, finánez, taksa, áspis, káptalan, oltár, rózsa, zsálya, múzsa, próza, poézis* stb.

18. §. Kötőjel.

Kötőjelt a következő esetekben használunk:

a) a kérdő *e* szócskánál, pl. *ugg-e? van-e? széna-e vagy szalma? jó-e? én-e?* —;

b) az igekötők ismétlődésekor; pl. *be-betekint, ki-kiszalad, meg-megáll, el-elkapja, vissza-visszanéz;*

c) ikerszóknál s ikeresitésnél általában; pl. *ireg-forog, izeg-mozog, dirib-darab, elegy-belegy, imitt-amott;* — akkor is, ha mindkettejét ragozzuk: *dérrel-durral, csinját-binját, hímezni-hámozni, hányja-veti;* — nyomosítások ezek: *ideig-óráig, leges-leg, fö-fö, járó-kelő, ízzé-porrá* v. *ízre-porra* stb. Ide tartozik a számok ikeresitése is;

pl. *egy-egy, két-két, öt-öt, öt-hat, tíz-tizenkettő, két-háromszázan, egyszer-másszor;*

d) ha egyazon rag több szóra vonatkozik; pl. «*arany-, ezüstért*, czifra ruháért, leányt el ne végy koszorújáért» (népdal). Elméink *ég- s földbe* hat, vezérszövétnekül az *ész- s világnak*, (jelesb irók müveiből);

e) különös, ritka kapcsolatokban; pl. *fi-szülött, kard-ki-kard, had-sor, fele-rész, kincs-érő, nagy-merészen, ára-megadhatatlan* — «s ment *hada-szemlélni* a hunok vezére» (szintén jeles irók müveiből). — Ide sorolhatók ezek is: *fa-ló* és *faló; alap-ok* és *alapok; kár-hozó* és *kárhozó; még-ett (mégevett)* és *mégett (mögött);*

f) egyik-másik idegen szó és tulajdonnév ragozásánál; pl. *Murat-val, Pope-nak* stb. (l. a 14. §-t);

g) kötőszókkal megszakasztott, és egyáltalában nagyobb összetételeknél; pl. *vallás- és közoktatásügy; földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter; koronaherczeg-utcza, jelzálogbank-részvénytársaság.* (l. a 19. §. elejét);

h) helynévi összetételeknél; pl. *Szent-András, Szent-Péter, Nagy-Várad, Ó-Szőny, Duna-Földvár, Török Szent-Miklós, Thúrócz Szent-Márton*, vagy: *Török-Szent-Miklós, Thúrócz-Szent-Márton*. Ha melléknevekké válnak, mellőzzük a kötőjelt: *szentandrási, nagyváradi, törökszentmiklósi* stb.

19. §. Összetétel.

Két vagy ennél több szó, valamely különös fogalom kifejezésére egyesülvén, egy szóvá válik. Az így támadt szónak összetétel a neve. Ennek a részeit, vagyis a határozó előtagot a meghatározott utótaggal, mely egyszersmind az alapszó is, mindig egybe kell irni; pl. *hétfő, könyvtár, gőzhajógyár* stb.

A többszörös, kivált a hosszú összetételnek két tagját kötőjellel fűzzük egybe; pl. *rézedény-gyárak, gőzhajógyár-igazgató, épületfa-szállítás, koronaherczeg-utcza, jelzálogbank-részvénytársaság;* nem igy: *réz-edény-gyárak, gőzhajó-gyárigazgató, épület-faszállítás, jelzálog-bankrészvény-társaság.*

Ha az előtagnak egyes részei közt már van kötőjel, magát az előtagot közvetetlen egybeirjuk az utótaggal; pl. *vallás- és közoktatásügy*, e h. *közoktatás-ügy; földmivelés-, ipar- és kereskedésügy.*

Olyan kötőjeles csoportozatok mint: *svéd-norvég únió, osztrák-magyar monarchia, angol-franczia szerződés, vörös-fehér-zöld lobogó, egy-két forint, tiz-tizenkét nap* stb. nem valódi összetételek. Itt a szók egymáshoz fűződnek ugyan, a nélkül azonban, hogy az előtag meghatározná az utótagot, vagy emez a rá következőt.

20. §. Az összetétel rendes esetei.

1. Főnév főnévvel, jelesül:

a) a czéljelentő név a szernévvel; pl. *inggomb, műszer, nyakkendő, zsebkendő, épületfa.* Ide soroljuk ezeket is: *férfiruha, tűzhely, borház, sóház, kincstár, képcsarnok, tánczterem, zálogház;*

b) az anyagnév a szernévvel; pl. *faház, kőfal, vasút, vasvilla, aranypénz, réztányér, ezüstkanál, márványasztal, szíjostor.*

A *b)* alatti csoportozatot némelyek nem tartják összetételnek. Szerintök *fa, vas, arany* stb. kétségtelen jelzők, tehát különirandók: *fa ház, arany gyűrű* stb. A különirást ez esetben mi sem tartjuk hibának; mert van ez anyagnevekben jelzői sajátság is; de ezt jóval felülmúlja az a tulajdonságuk, mely szerint a szernévnek lényegét alkotják. Szorosabb a kapocs ezek közt: *kőfal = kőből való fal, vasút = vasból való út,* mint ezek közt: *nagy fal, rövid út.* Ezért soroljuk mi ezeket is az összetételek közé.

De különírjuk az anyagnevet akkor, ha összetétel követi; pl. *arany pecsétgyűrű, ezüst gyertyatartó;* — akkor is, ha hasonlóságot fejez ki: *arany haj, hattyú nyak, liliom kebel, rózsa ajak;*

c) az egészet és a részt jelentő nevek; pl. *világrész, dunavíz, ajtósark, asztalláb, nyúlfark, lábújjak, évnegyed, óranegyed; félórai, félháromra, negyed-órányira* stb.

d) a származási viszonyt jelentők; pl. *úrfi, madárfi, verébfiú, galambfi, családapa.* Ide sorolhatók a *fi* v. *fy* szócskával kapcsolatos családnevek is: *Petőfi, Istvánfi; Pálfy, Győrfy;*

e) az okozati viszonyt jelentők; pl. *agyszülemény, lábnyom, kézmű, szélmalom, légfűtés;*

f) a nem- és fajnevek; pl. *emberfaj, fűzfa, szegfű, vasércz, mészkő, gyöngyvirág, harangvirág.* Ide tartoznak a nemi különbségre vonatkozó összetételek is: *férfinem, nőnem, bikaborjú, kanczacsikó, nőstényveréb, maglódisznó, hímszarvas;*

g) a tárgyat és az erre vonatkozó csalekvést, vagy cselekvőt jelentő nevek; pl. *házépités, könyvirás, búfeledés, gyermeknevelés, szentségtörés; házépitő, könyviró, kőmíves, jogtudós, könyvárus, szakértő, jelentéstevő, mitevő;*

h) a terméknéknév a termőhelynévvel; pl. *búzaföld, szőlőhegy, virágágy, dinnyefészek;*

i) az állományok nevei; pl. *huszárszázad, tüzércsapat, gyalogezred, méhraj, juhnyáj, tehéncsorda;*

j) a tudományok nevei; pl. *természettan, növénytan, nyelvtan, jogtudomány, történettudomány, földrajz, természetrajz, földleirás;*

k) egyesületek, társulatok, intézetek nevei; pl. *nőegylet, iparegyesület, Kisfaludy-társaság, Szent István-társulat, földhitelintézet, takarékpénztár;*

l) értékjegyek, vagyis forgalmi papirosok nevei: *bankjegy, bankrészvény, záloglevél, kamatszelvény;*

m) országok, országrészek, tartományok, vidékek stb. nevei: *Magyarhon, Franciaország* stb. *Székelyföld, Győrmegye, Hajdúmegye, Jász-Nagykún-Szolnokmegye;* — továbbá helynevek: *Eszterháza, Istvántelke, Nyíregyháza, Ördögárka, Budavár, Temesvár, Földvár, Székelyhíd;* — *Terézváros, Deáktér, Józsefútcza, Országút, Czeglédútcza;* ellenben: *Buda-Pest fővárosa, Debreczen városa, Dunakeszi faluja;* szintúgy: *pozsonyi járás, váczi út, hatvani utcza* stb.

Ha melléknevekké válnak, elmarad a kötőjel (18. §. *h*); pl. *Szent-András: szentandrási; Deák-tér: deáktéri,* és így tovább: *szentpéteri, nagyváradi, marosvásárhelyi, törökszentmiklósi.* De a nem-valódi összetételek megtartják; pl. *salgó-tarjáni, abrudbánya-verespataki, temesvár-orsovai (vasút)* stb.;

n) a nyomosító a nyomosítottal; pl. *lángész, bűbánat, bűbáj, hírnév, rendszer, erőhatalom;*

o) hivatalt, tisztviselést jelentő nevek: *miniszter-elnök, belügy-miniszter, állam-titkár; tábornagy, őrnagy, hadnagy, háznagy, házmester, várnagy, násznagy, nászapa, nászanya.*

2. Főnév, vagy melléknév melléknévvel; pl. *méregdrága, aranysárga, rózsapiros, tetterős, szellemdús; örömteljes; — lágymeleg, dúsgazdag, sötétzöld, barnapiros, barnarőt.*

3. Névmás főnévvel; pl. *önkény, önszeretet, önhittség, öngyilkosság, magatartás, magaviselet.*

4. Eszköz-jelentő részesülő főnévvel: *irótoll, ivópohár, evőkanál, varrótű, iróasztal, hálószoba, mosdótál, mosókonyha, főzőedény, sütőteknő, kötőfék, faragószék, mulatóhely, akasztófa; iktató-könyv, büntető-törvény.* De ha jelzőül szerepel a részesülő, különírjuk; pl. *hosszadalmasan vizsgáló biró; igen szigorúan büntető törvény.*

5. Főnév részesülővel: *földmívelő, favágó, serfőző, kerékgyártó, kőfaragó, szobafestő, utczaseprő, pénzváltó; mindentudó, jótévő, igazmondó; kárvallott, csatavesztett; rosszakaró teremtés, húshagyó kedd, borjunyúzó péntek.*

6. Igető főnévvel: *láthatár, rakpart, jármű, mértan, élesztmag, pirongszó* (a két utóbbi székely szó).

7. Igekötő igével, igenévvel, részesülővel: *bemegy, kijön, eltávozik, megérkezik, elnéz, félrelép, visszatekint, összpontosít, — bemenetel, kijövetel, eltávozás, összekötés, szétbontás* stb. *— bemenő, eltávozó, eltávozott, félreismert, megvetett, összevert.*

8. Névhatározó főnévvel: *előszó, utóhang, ellenfél, utánvétel, fölülfizetés stb.*

9. Igehatározó névszóval, leginkább igenévvel: *jóllakás, rosszul-lét, hazamenés, hazajövetel, itt-létem, ott-laktomban, oda-jártomban.*

10. Névmás névmással: *enmagam, tenmagad, önmaga, önnön-maga, minmagunk* stb.

11. Főnév vagy számnév *ú ű* képzőjű melléknévvel; pl. *nyúlszivű, sasorrú, népszerű, lőcslábú, együgyű, egyszerű, egyoldalú, sokoldalú, egyöntetű, kétszínű, háromtagú, százlábú, elsőrendű, másodrendű.*

12. Melléknév *ú ű*-képzős melléknévvel; de csak azok, a melyek egyesülten állandó, többnyire átvitt fogalmat fejeznek ki; különben elválasztva írjuk. Amazok példái: *bőkezű, lágyszivű, nagylelkű, kishitű, szűkkeblű, szűkmarkú, nagyszerű, jóhiszemű, szabadelvű, valószinű.* — Ide tartoznak a czímezések is: *Nagytekintetű, Főtiszteletű, Nagyméltóságú, Főméltóságú* stb. — A különirottak példái: *szép külsejű, hosszú kezű, görbe lábú, vörös szakállú, szerényebb módú, elvi jelentőségü, gyakorlati értékü, országos hirnevü, gonosz szándékú, mérsékelt gondolkozású.*

Mikor egynél több szó vonatkozik az *ú ű* végű melléknévre, kötőjellel kell e szókat egybefűzni; pl. *nagy és végzetes következményű lépés*; ez annyi mint: *nagy lépés, melynek végzetes következménye lesz*; míg ez: *nagy- és végzetes következményű lépés* a. m. *olyan lépés, a melynek nagy és végzetes következménye lesz.*

13. Névszó *s*- vagy *i*-képzős melléknévvel; pl. *vasinges, vaskalapos, selyemruhás, arany-gyapjas; fehérbabos, kékfoltos, zöldkendős, vöröstollas; tizéves, százéves; többsoros, egypársoros; -ókori, újkori, újabbkori, egyévi, kétheti, kilenczhavi; egyesszámi, többes-számi, elsőszemélyi, harmadszemélyi (rag); egyrendbeli, többrendbeli (megintés).*

14. Főnév a *né* szócskával, és a *nő* főnévvel. A *né* mindig oda ragad a névszóhoz, jelesül *a*) tulajdon- és családnevekhez: *Nagy Miklósné, Erősné; b*) mesterséget, foglalkozást jelentő nevekhez: *szabóné, mosóné, házmesterné, kalaposné, papné; c*) czímet, rangot, polgári állást jelentő nevekhez: *császárné, királyné, herczegné, báróné.*

A *nő* szó a hatalom-, czím-, rang- és állásjelentő nevekkel épenúgy viszonylik, mint az *asszony, leány* szók. Az *isten-asszony, király-asszony, fejedelem-asszony, herczeg-asszony* hasonlatára támadtak újabban ezek: *istennő, királynő, herczegnő, grófnő, bárónő; —* a *nemes-asszony, polgár-asszony, paraszt-asszony, pap-asszony (sacerdotissa.* Molnár Alb.), *rab-asszony, koldús-asszony* módjára lettek ezek: *nemes-nő, polgár-nő, paraszt-nő, pap-nő, rab-nő, koldus-nő.*

A *királynő, herczegnő, grófnő* stb. czímezés forgalomba tételének czélja az volt, hogy legyen alaki különböztetés a *királyné = király neje, herczegné = herczeg neje, grófné, báróné*, és a *királynő = királyi hatalommal uralkodó nő, herczegnő, grófnő* stb. között. Angolország jelenlegi uralkodója, e szerint, *királynő*, tehát nem *király neje; grófnő* a. m. *grófi családból való nő*, hamindjárt polgár neje is, vagy épen hajadon.

A szorosan czímjelentő neveket egybe kell írni, illetőleg kötőjellel egyesíteni: *király-asszony, herczeg-asszony, fejedelem-asszony, királynő, herczegnő, fejedelemnő, grófnő, bárónő.* A kizárólag társadalmi állást jelentők megállhatnak akár mint összetételek: *polgárasszony, parasztasszony, polgárnő, parasztnő, koldusnő, rabnő,* — akár mint jelző és jelzett szók: *polgár asszony (polgár leány), paraszt asszony, polgár nő, paraszt nő, koldus nő, rab nő.* Ezt: *nemesnő (nemesasszony)* összeírjuk állandóan, a *ne-*

mes nő = nemes-szivű nő jelentésétől való szabatos megkülönböztetése végett. Az *özvegy* szónak szokásos összetételei: *özvegyasszony, özvegyember.*

Újabban lábrakapott következő neme is az összetételnek: *írónő, varrónő, mosónő, szakácsnő, molnárnő, kocsmárosnő;* továbbá: *elnöknő, alperesnő, fölperesnő, folyamodónő* stb. Nem helyes ez azért, mert ama névszók a *nő*-nek szintoly kétségtelen jelzői, mint ezek: *magyar, oláh, német (nő); fejedelmi, polgári, úri, falusi, idegen nő.* Címezéseknél még elfogadható az illető névszók jelentésének a *né* és *nő* utótag szerinti megkülönböztetése; mert némileg érezhető szükséget pótol. De már a följebb elsorolt kifejezéseknél nem forog fenn e szükség.

Az ilyen összetételnek ellene szól a nyelvszokás is, mely a *né* szócskának csak bizonyos korlátok közt tulajdonítja határozottan és kizárólag a *feleség* értelmét; vagyis: *mosóné, szakácsné, varróné, kötőné, molnárné, csaplárosné* stb. *mesterséget, foglalkozást* jelentenek, semmi különös tekintettel az illető nőszemélyek férjes, vagy hajadon létére. A *nő* tehát itt csak jelzett szó lehet: *író nő* (épúgy mint pl. *író, másoló, rajzoló leány), varró nő, uralkodó nő, elnöklő nő.*

Végre: *elnök, alperes, fölperes, folyamodó, fölebbező, óvatoló* stb., nőkre értve is egyszerű alakjokban használatosak: *Nagy Vilma elnök. Elnök: Kiss Borbála,* és így tovább: «*nevezett alperes* stb.» (nőre értve). Más az, ha így szól valaki: «*Alperes nőkkel* sem bánhatunk másképen, mint bánunk *alperes férfiakkal*». Ekkor a *nő* jelzett név. Van még *úrnő* ezelőtt *úrné,* és *delnő* a *deli nő* összevonása.

Van a *nő* szónak egypár fordított rendű, és a nemi különbséget kiemelő összetétele is: *nőkirály* (az *asszonykirály, asszonypápa,* közvetetlenebbül pedig a *nember = nőember* hasonlóságára), *nőtestvér, nővér, nőrab, nőszemély* stb. Párhuzamos társaik: *férfitestvér* v. *fitestvér, fivér, férfi-rab, férfiszemély* stb. Ilyen a *gyermek-király, leány-társ, leány-pajtás, leány-tanítvány* is.

21. §. Az összetétel kivételes esetei.

A rendszerint egybe nem olvadó szók közöl kivételképen azokat teszszük össze, a melyek együttvéve vagy műszókká, vagy

másnemű külön és állandó fogalmakká váltak. Összetételben az ilyen szók mást is jelentenek, mint a mit különválasztva fejeznek ki.

Rendszerint nem alkotnak összetételt a szók:

a) Ha az első név kétségtelen jelző; pl. *jó leány, rossz idő, sok pénz, minden ember; áradó patak, eladó búza, olvasható irás, tapasztalt férfi, elvi szempont, női munka, úrias modor; alsó malomkő, belső ok, felső réteg.* — Ezeket sem írjuk össze: *boros hordó, pálinkás üveg, vasas fürdő, ásványos víz, tejes asszony.*

Kivételes összetettek a műszófélék: *jólét* (gazdaságtani műszó), *vakablak, széptan* (mást jelent a *szép tan), főnév, tulajdonnév, helyesirás; kisbiró, öregbiró, nagyhét, nagypéntek, nagyböjt, kisasszony, szépanya, újév, nemesember, földesúr.* Számnevekkel az ilyesek: *harmadfű, ötköblös, mindennap* (más ez: *minden nap új bajt hoz ránk); egynémely, egynéhány.* Részesülőkkel: *vetőmag, vágómarha, szántóföld, akasztófa, veröfény* stb. Az *al, fel, bel, kül* melléknevekkel: *alföld, felvidék, belföld, külföld, külviszony, alperes, fölperes.* — Egybeírjuk a jelzőt a jelzettel akkor is, ha így egyesülve melléknevet alkotnak; pl. *nagyúri (magatartás), szépasszonyi (hiúság), tudósemberi (alaposság).*

b) Nem egyesülnek a szók, ha az első szó viszonyragos; pl. *kertben sétáló, gözösön utazás, tüzzel játszó, vízbe ugrás, jóra hajlandó.* Ide sorolható az ige határozatlan módja is: *tudni vágyó, kivetni való, tenni kész.*

De egybeírjuk ezeket: *atyámfia, atyádfia* stb., *magadtartása, magatoktartása, magunkviselete* stb.; *nevemnapja, születésednapja; felemás, felerésze, egyetértés, helybenhagyni (jóváhagyni), közbenjárni, mássalhangzó, czélbavétel, útonálló, földönfutó, semmirekellő, borravaló, nagyralátó, körmönfont, szemenszedett* stb. — Az ige határozatlan módját is ezekben: *kötnivaló, akasztanivaló.* — Ide tartoznak ezek is: *eszeveszett, eszement, agyafúrt, ügyefogyott, inaszakadt, farkavágott, szárnyaszegett, szavatartó, szavahihető; eszemadta, iszomember, eszemiszom ember* stb.

c) Nem egyesülnek, ha az utóbbi szó harmadszemélyi birtokraggal áll, mint az előtte állónak birtoka; pl. *a ház teteje, a templom fala, Győr városa, Balaton vize* stb.

Kivételek: *megyeháza, városháza, országgyülése, vásárfia, atyámfia, (atyádfia, atyjafia), asztalfia, urak-háza (Herrenhaus), ár-*

vák-atyja, árvák-pénztára, vakok-intézete, siketnémák-intézete. — Ide soroljuk azt az összetételt is, melynek utótagja harmadszemélyi raggal áll egyszerű múlt részesülő helyett; pl. *porlepte, szúrágta, molyette, hófödte, ebugatta, hidegverte, déresípte, istenadta* (a. m. *portól lepett, szútól rágott* stb.).

Sajátságos összetételek ezek is: *nyarat-szaka, hetet-szaka, éjt-szaka (noctu).* Más ez: *éj-szak* v. *észak=septemtrio, éjszakon;* más: *éjtszaka (nox), éjtszakán, éjtszakának idején.*

d) Nem egyesülnek, ha az utóbbi szó névutó; pl. *a házon belül, a városon kívül, kerted alatt, kútunk mellett, a folyón innen, erő nélkül, hatalmánál fogva* stb.

De egybekötjük a névutót is az előtte álló névvel, ha e szók együttvéve melléknevet alkotnak: *földalatti, dunántúli, tiszáninneni, házonkívüli, templomelőtti* stb.

Van a rendszerint különálló szók kivételes egybekapcsolásának még több esete is. Némely névmás, számnév, számnévmás is egybeolvad hol egymással, hol másféle szóval: *egynémely, egynéhány, mindegy, mindkettő, mindhárom, mindaz, mindez, mindannyi, ugyanaz, ugyanez;* pl. *Nekem az mindegy;* ellenben: *Szerintem ez mind egy fogalom. Mindezeket figyelmökbe ajánlottam;* ellenben: *Furcsa ám mind az, a mit beszélsz, mind az, a mit cselekszel;* (itt kötőszó a *mind). Szembeszáll ő mindannyitokkal;* ellenben: *Ez mind annyit jelent, hogy* stb. *Ugyanezt mondjuk mi is mind a ketten. Ugyanazon uton haladunk*; és: *Te ugyan ezt állítod mindvégig; de* stb.

Igehatározókat és kötőszókat alkotó összetételek: *egyaránt, egyúttal, egyelőre, egyáltalában, mindamellett, mindemellett, mindazáltal, mindazonáltal, azalatt, ezalatt, ezúttal, miután, minekutána, azután, ezután, annakutána, ennekutána, azonközben, ezenközben, annálfogva, ennélfogva.*

Határozók és kötőszók egybefűzése: *maholnap, máris, igenis, mintegy, mindenesetre, mindössze, egyszersmind, úgyis, úgysem, hogysem, semhogy, sehogy, sehogysem* stb.; — *minthogy (quia), mintha (ac si), hacsak (nisi), hanem, hanemha (kivéve ha), habár, hamindjárt, haszinte, úgymint, csaknem, tudniillik* v. *tudnillik, azaz, azazhogy* stb. — Különböznek is ezektől az elválasztva irottak: *igen is, mint egy, minden esetre, úgy is, úgy sem, mint hogy, mint ha, ha csak* stb.; pl. *igenis;* és: *igen is, nem is. Jobb ez minden-*

esetre; és: *készülj minden esetre. Hiszen úgysem ismeri;* és: *Most már úgy sem adja ide (azon az áron sem). Mintha tudná,* és: *Jobb ha őt éri, mint ha engem ér. Hamindjárt herczeg is, mit bánom én!* és: *Ha mindjárt hozzá látsz, nem késő. Holnap, azaz kedden;* és: *Van még egy kifogásom, és az az, hogy* stb.

Ide jegyezzük még a csonka előtagú összetételeket: *szépcsöndesen, nagybölcsen* (e h. *szépen csöndesen, nagyon bölcsen), nagyritkán, nagykésőn, nagynehezen, nagyjó uram;* régiesen: *nagybizvást, nagysok esztendeig, nagykegyetlenül.* — Továbbá: *táviró, távirat, távcső; visszhang, összhang, össz-állam, öszszerű, öszpontosít* stb. — Némely szó önállóan nem szerepel; csak összetételben használatos; pl. *(egyen) egyenköz, egyenérték, egyenmérték, egyenruha;* fordított rendben: *súlyegyen, értékegyen, mértékegyen; (hason) hasonszó, hasonréssz, hasonfele, hasonmása, hasonérték* stb.

Jegyzet. Az összetételt az élőbeszédben az előtagra eső hangsúly különbözteti meg az össze nem tett szóktól. Emezeknél a hangsúly az utóbbi szóra is esik; pl. *Pál nemesember;* és: *Pál nemes ember. Kisasszony;* és: *kis asszony. Átyámfia,* és: *átyám fia? ! Nem-magyar?* és: *nem magyar. Csaknem;* és: *csak nem! Mégjobbban;* és: *még jobban.* stb. Igy a kötőjeles összetételt is csak a hangsúly különbözteti meg a kötőjellel egybekapcsolt, de valódi összetételt nem alkotó szóktól: *barna-rőt szakáll, sárga-zöld, sárga-piros;* ellenben: *fehér-kék ruha, vörös-fehér-zöld lobogó.* Az utóbbiaknál minden tagra esik némi hangsúly.

22. §. Névelő, mutató névmás.

A névelőnek *a,* — és a mutató névmásnak *a, e* alakjait is különírjuk: *a ház, a rét; e fa, e hóban, a tekintetben, a miatt, e végett, e nélkül.* (A mutató névmás *z*-jének hasonulását lásd a 4. §. 5-ik bekezdésében).

Némelyek a *ki, mi, mely, hány* stb. névszók, továbbá a *hol, míg, mikor, midőn, mint, hogy, merre, mikorra, meddig* stb. határozók, illetőleg kötőszók előtt álló *a* szócskát egybeírják e szókkal így: *aki, ami, amely, ahány* stb.; *ahol, amíg, amint, amikor, ameddig* stb. — Szerintök ez az *a* se nem artikulus, se nem mutató névmás, hanem egyszerű mutató elem; ugyanaz, mely az *avagy,*

ahol a! ama szókban szerepel. Az egybeírásnak a másnemű két *a*-tól való megkülönbeztetés a czélja.

Mellőzve a szóban forgó *a* misége taglalását, az eddig is általánosan dívó különírás fentartását javasoljuk: *a ki, a mi, a mely, a hány, a hol, a mikor, a mennyire* stb. Az egybeírás elfogadása esetében a nyelvtannal különösen nem foglalkozó nagy közönség alig tudna eligazodni benne, ha meggondoljuk, hogy a magyar *a* igen gyakran fordúl elő; még pedig hol mint névelő, hol mint mutató névmás, hol végre állítólag mint mutató elem. Mind a három *a*-nak különírása elejét veszi a különben vajmi könnyen támadható zavarnak; pl. *a szerint, a mint a felek* megalkusznak. Itt az első *a* mutató névmás; a második *a* a vitás mutató elem; a harmadik *a* névelő.

23. §. A számoknak betűkkel írása.

A mit e részben javaslunk, azt váltókra, kötelezvényekre s általában a számvitel körébe eső iratokra nem kívánjuk értetni. Ott a leghosszabb számneveket is egybe szokták írni.

A másféle iratokban előforduló számoknak betükkel irására nézve ezeket javasoljuk:

Csak a hosszúra nyúló számot kell részekre bontva írni. A rövid számcsoportban együtt maradnak nemcsak a tizeseknek különben is válhatatlan részei *(tizenegytől kilenczvenkilenczig)*, hanem a magasabb fokú számok tagjai is egybeírhatók, tekintet nélkül az egybegyülő számnevek mennyiségére. E szerint:

1. A *tízeseket* állandóan egybekötjük: *tizenegy, tizenhárom, huszonöt, negyvennyolcz, hetvenhét, kilenczvenkilencz.*

2. Sokszorozó számcsoportban a *százas, ezres, milliós* rendszerint egybeolvad sokszorozóival; és viszont összeadó számcsoportban a *százas, ezres, milliós* számokkal összeadott alsóbb fokú számok együttmaradnak amazokkal; például:

Százasok; sokszorozólag: *kétszáz, ötszáz, kilenczszáz;* — összeadólag: *százegy, százkilencz, száztizenhárom, százötvenhat, száznyolczvankettő.*

Ezresek; sokszorozólag: *kétezer, tízezer, harminczhatezer, százezer, százegyezer (101,000), háromszázezer, kilenczszázezer, hatszáztizezer*; összeadólag: *ezeregy, ezertíz, ezerötven, ezerharminczöt, ezerszáznyolczvan, ezerkétszázegy.*

Milliósok: *egymillió, húszmillió, ötvenmilliom, száztízmilliom, ezermilliom;* — *kétmillióegy, százmilliomöt* stb. (de így is: *kétmillió egy, százmilliom öt* stb.

3. A hosszúra nyúló számot részekre osztva írjuk le, különkülön számtani egységeket képező nagyobb tagjai szerint, jelesül:

a) Sokszorozó számcsoportban a sokszorozott szám válik el sokszorozójától; összeadó számcsoportban pedig az alsóbb fokúak a magasabb fokúaktól; pl.

Sokszorozólag: *háromszáztíz ezer* (310,000); nem így: *háromszáz tízezer;* — *száztizennégy ezer;* nem így; *száz tizennégyezer;* — *hétszáztíz millió;* nem így: *hétszáz tízmillió;* — *hatszázötven millió;* nem így: *hatszáz ötvenmillió* stb. (Az ezeknél rövidebb csoportok részekre osztását sem tartjuk hibának; pl. *kétszázhat ezer; háromszáz milliom* stb.)

Összeadólag: *kétszáz tizenkettő;* (200+12); *háromszáz negyvenhárom; hatezer kilenczvenhat* (6,096=6000+96); *kilenczezer nyolczszázhárom; háromezer hétszáz hatvankilencz; tízmilliom hatszázkettő.*

b) Minél hosszabb az összes csoport, annál több számot vonunk egy nagyobb tagba össze: *kétszázezer száztizenöt;* háromtagú szám: *ötszázmillió kétszázegyezer hatszáznyolcz* (500,201,608).

c) Az összeadó szám, tagjai nagyságához képest, több vagy kevesebb részre osztható: *kétezer ötszáz hatvannégy; ezerötszáz negyvenkettő.* A folyó évet vagy így írjuk: *ezer nyolczszáz hetvenhét,* vagy — a 19-ik századot külön egységül tekintve — így: *ezernyolczszáz hetvenhét.*

A rövidebb felső számokkal egybeolvadnak nemcsak az *egyesek,* hanem a *tízesek* is: *százharminczegy, ezertizenöt, hétszázhuszonhat;* — a hosszú csoportoktól különválnak: *kilenczezer negyvennyolcz; ötvenezer huszonhárom.*

A *millióstól,* mint fennebb jeleztük, az egyszerű számok is különválaszthatók: *kétmillió egy, tízmilliom nyolcz* stb.

4. Az elkülönített tagokat kötőjellel is egyesíthetjük: *ötszázezer-kétszázötven; ezernyolczszáz-hatvanhét; hatezer-négyszáz-tizenkettő.*

Magyar számcsoportokban a képző, vagy a rag csak az utolsó számnévhez járúl: *tizenegyszer, huszonhattól, kilenczszázhoz, százezredik* stb. Ha a részekre bontott számnév képzőt vagy ragot

vesz föl, kötőjelet teszünk részei közé: *A háromszáz-negyvenhatodik szám nyert most. Ezernyolczszáz-hetvenhétben vagyunk. Három-ezer-százhuszonhatan voltak ők. Kilenczszáz-kilenczvenkilenczszer ismételjem?* Ezeket nem írhatjuk így: *a háromszáz negyvenhatodik; ezer nyolczszáz hetvenhétben* stb.

24. §. A szórészek elválasztása a sor végén.

A szót a sor végén nem az elemzés, hanem a tagolás szerint választjuk el; tehát nem így: *sok-ad-al-om, óv-a-kod-ás-om-at*, hanem így: *so-ka-da-lom, ó-va-ko-dá-so-mat.*

Különösen:

1. Ha két önhangzó között csak egy mássalhangzó áll, ezt mindig átviszszük a következő sorba: *ha-lom, fű-rész, jo-gász, há-bo-rú-ság.*

2. Ha egynél több mássalhangzó áll két önhangzó között, csak az utóbbit viszszük át: *ál-dás, kert-nek, part-ra, mor-zsol, nyolcz-tól; rop-pant, töb-bek, tol-lat, hal-lani;* hang-hasonulással: *több-bé, kevésb-bé, kevesebb-bel, mell-lel, toll-lal, váll-lá* (az utóbbiakra nézve 5. §. 9. l.).

A kétjegyű mássalhangzót a különben jogosúlt rövidítések esetében is ki kell egészíteni az elválasztásnál: *össze, vissza: ösz-sze, visz-sza;* és így tovább: *köny-nyű, meny-nyei, galy-lyas, pety-tyek* stb. Hang-hasonulásnál ezeket: *galylyal, menynyé (coelum), petytyel, roszszá* így választjuk el: *gally-lyal, menny-nyé, petty-tyel, rossz-szá* (12. §.).

3. Minden hangzó külön szótagot képez: *fi-a-i, mi-e-ink, ti-e-i-tek* stb. Mindamellett is jó lesz az elválasztásnál a szók rythmusára figyelni; például helyesebb ez: *fia-im, mie-ink, tiei-tek*, mint ez: *fi-aim, mi-eink, tie-itek*, v. *ti-eitek*. — Az *ai, ái, ói, ői, úi, üi* szótag-párok, nem lévén diphtongusok, megszakaszthatók; pl. *pa-izsa, fá-it, eké-iket, hattyú-inak, követő-ivel;* vagy: *pai-zsa, fáit, ekéi-ket, hattyúi-nak, követői-vel.*

4. Az összetételt tagjai szerint választjuk el: *el-áraszt, meg-inti, kard-él, toll-harcz, esküdt-szék, föld-alatti, atyánk-fia.*

25. §. Nagy kezdőbetű.

Nagy kezdőbetűvel írjuk a szót:

1. a beszéd elején; t. i. így nyitjuk meg a czímet, fejezetet, szakaszt stb.; versekben a vers-sort;

2. pont után;

3. kettős pont után, mikor idézet követi; pl. *Végszava ez volt: «Emlékezzél meg gyermekeimről!»* — De a saját előadásunkba szőtt idézetnél nincs szükség nagy kezdőbetűre; pl. *A közmondás szerint: nem mind arany, a mi fénylik.*

4. Nagy kezdővel írjuk a személyi tulajdonneveket: *Kovács Pál;* előnévvel: *Baróti Szabó Dávid. Széki gróf Teleki József; — Pallas, Jupiter, Minerva* stb. — Ide számítjuk ezeket is: *Isten, Szentlélek; Istenség, Főok, Mindenható, Örökkévaló, Megváltó, Idvezítő;* — a személyesitéseket is: *Szerelem, Halál, Végzet, Enyészet, Hadúr;*

5. a tárgyi tulajdonneveket: *Észak-Amerika, Magyarország, Erdély, Nagy-Kúnság, Csallóköz, Maros-Vásárhely, Duna, Tisza, Balaton, London, Buda-Pest, Lipótváros, Józseftér, Czukoruteza;* —az intézetek neveit, ha czímnevekűl használjuk: *Maggar Nemzeti Muzeum, Magyar Akadémia, Nemzeti Szinház;* különben kis betűvel írjuk; pl. *Hol találni a miénkhez hasonló muzeumot, akadémiát, nemzeti szinházat?* — szintúgy a könyvek czímeit, czikkszavait: *Régi Magyar Nyelvemlékek; Verbőczy István Hármaskönyve; Nagy-Szótár* stb.; *I. Rész; II. Czím* stb.

Ha melléknevekké válnak, kis betűvel írjuk: *megváltói szerep, minervai ész; keletindiai, magyarországi, erdélyi, törökszentmiklósi, thuróczszentmártoni; budapesti, józseftéri, szentgyörgytéri házak; hármaskönyvbeli czímek, nagyszótári czikkek; jász-nagykún-szolnokmegyei közgyülés; temesvár-lugos-orsovai vaspálya.* De a családnevek, és általában a kitűnő, a történeti személynevek melléknévi minőségben is megtartják nagy kezdőjüket; pl. *Laudon-utczai, Orczy-kerti, Mátyás-kori, Szent-László-korabeli; Demosthenes-fajta szónok, Deák-Ferencztéri házam, Deákpárti értekezlet, Molnár-féle per, Kiss-Jakab-féle hagyaték;* — a keresztnevek is ezekben: *Péter-féle tréfa, Jancsi-fajta okoskodás, István-végrendeletebeli intézkedések.*

6. Nagy kezdővel írjuk a megszólító czímneveket: *Nagyméltóságú Minister Úr, Kegyelmes Uram! Nagyságos Asszony!*

Tisztelt Képviselőház! Szeretett Bátyám! Tisztelt Barátom! —; a szöveg folyamában is: *ha Nagyságod* stb. — *minthogy Ön, Tisztelt Barátom* stb. — *a midőn Te, nagy hazafi* stb.; — a társadalmi állást jelentő czímet, és a hozzácsatolt tiszteletnevet közvetetlen megszólítás avagy czímezés nélkül is: *N. N. Főispán úr Ő Méltóságának Győrött. Azt mondta Ő Naggsága, hogy* stb.

De a megszólítás és tiszteletczím nélkül egyszerüen érintett rangot és hivatalt kis kezdővel írjuk: *a pápa, császár, királyné, herczeg, grófné, tábornagy, alispán, törvényszéki elnök úr* stb.

A M. TUD. AKADÉMIA NYELVÉSZETI KIADÁSAI.

Kaphatók a M. T. Akadémia könyvkiadó hivatalában Budapesten (Akadémia-épület) s minden hazai könyvárusnál:

NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK. Kiadja a M. T. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I—X. kötet 30 füzetben. 1862—1873. (8-adrét 300 iv.) Ára egy 10 kötetből álló teljes példánynak 15 forint. Egy-egy kötetnek ára különvéve 1 frt. 50 kr. Az I-ső és X-dik kötet külön nem adatik.

NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK stb. XI-ik kötete. AZ OSZTJÁK NYELV. Nyelvtan, Szöveg és Szótár. Irta Hunfalvy Pál. 1875. 30 iv. Ára 3 frt.

NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK stb. XII. kötet. Szerkeszti Hunfalvy Pál. Ára 3 frt.

A KONDAI VOGUL NYELV. Irta Hunfalvy Pál. (Nyelvtudom. Közl. IX. köt.) Ára 1 frt. 50 kr.

CHRESTOMATHIA FENNICA. Hunfalvy Páltól. Pest. 1861. (8-adrét, XIV. és 580 lap). Ára 1 frt.

REGULY ANTAL HAGYOMÁNYAI. A Vogul föld és népei. Kidolgozta Hunfalvy Pál. (4-edrét, VII. és 364 lap.) Ára 2 frt.

MAGYAR-UGOR ÖSSZEHASONLITÓ SZÓTÁR. Irta Budenz József. I. füzet. (1—16 iv) 1873. 8-adrét. Ara 1 frt.

ERDEI- ÉS HEGYI CSEREMISZ-SZÓTÁR. Budenz József. (A Nyelvtudom. Közlemények IV. kötetéből.) Ára 50 kr

NYELVEMLÉKTÁR. Régi Magyar Codexek és nyomtatványok. Kiadja a M. T. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkesztik Budenz József, Szarvas Gábor és Szilády Áron. I—III. köt. 1874. 8-adrét . . . . . Ára 5 frt.
Egyenkint . . . . . Ára 2 frt.

ÉRTEKEZÉSEK A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL. I—IV. köt. 1869—1875. Ára 7 frt 80 kr.

RÉGI MAGYAR NYELVÉSZEK Erdősitől Tsétsiig. Kiadta Toldy Ferencz. Ara 2 frt.

A MAGYAR IGEIDŐK. Irta Szarvas Gábor. Ára 1 frt.

A MAGYAR NYELVUJITÁS óta divatba jött idegen és hibás szólások birálata. Irta Imre Sándor. Ára 1 frt.

A HELYES MAGYARSÁG ELVEI. Irta P. Thewrewk Emil. Ára 50 kr.

FINN NYELVTAN. Fábián Istvántól. Pest, 1859. Ára 50 kr.

KALEVALA. A finnek nemzeti eposza. Forditotta Barna Ferd. Ára 1 frt.

ABUSKA. Csagatájtörök szógyüjtemény. Vámbéry Á.-tól Pest, 1862. Ára 40 kr.

Franklin Társulat nyomdája.

Bevill

Javaslat

6 A 25.§. Nagy kezdőbetű czimet viselő fejezet 5ik pontjá-
nak végére tétessék még hozzá:

" Természettudományi munkákban az állat- és növény-rendek
és családok, pl. Emlősök, Gerinczesek, Jérzkesek, Pillangósak stb,
továbbá az állat- és növénynevelnél, ha a sokásos latin néven ne-
vezetnek, a nem (genus), pl. Canis domestica Linné stb,
végre a Nap, Föld és Hold, Jiastyúk, Kapás stb, ha mint
égi testek értetnek, nagy kezdő betűvel íratnak." irandók

Szily Kálmán

Azon természettudományokban, melyekben
nincsen rendszeres nomenclatura, hanem
~~fajnevek~~ önálló fajnevek, nek a tudomány
munkákban nagy bezüvel iratnak ilyen a
Csillagapat (Nap Föld Hold Fiastyuk-
Kapás sat) Vegyszer (Arany Van
Olom sat mint ~~elemek~~ vegyszer elemek)
Ásványtan (Agyag Arany Szén sat)

~~A természettudományok tárgynevei a ráfletes rendszeres tárgyalás és ráf szakmunkákban~~

~~A természettudományokban az egyes~~

A természettudományok tárgynevei ~~a~~ a szaktudományos munkákban ~~[illegible] a rendszeres és ráfletes leírásnál~~; nevezetesen az állat- és növé[illegible] ~~rendszeres neveinél az nem~~ osztály rend család ~~rend és~~ nem ~~osztály~~ nevei ~~nevek akár a~~ magyar ~~akár a la~~ ~~nér~~ ~~használtaffék~~ nomenclaturában szer[illegible]

a természettudományok ~~azon ágainál, mel~~ ~~rendszeres nomenclatura nincs önálló fajnevek~~. egyéb ágainál az önálló fajnevek: ~~ide tartozik~~ Vegytanban az elemek ~~nevei~~ Oxygen Kén Vas s a t.; Csillagászatban az egyes világtestek Nap Föld Venus s a t; ~~az ásványtanban~~ Krystallographiában az alakok: Koczka Octaëder Rhomböed s a t Ásványtanban (az ásványfajok) Gyémánt Arany Ag

Növényban:

Osztály Monocotyledones. Egyszikuak (ontely)

Rend: Liliiflorae Liliom virágnak. –

Család: Irideae Nőszirom félék. –

Genus: Iris Nőszirom. –

Faj. Iris variegata. változó Nőszirom

" hungarica magyar Nőszirom

Ulattan:

Osztály: Mammalia Emlősök.

Rend: ~~[illegible]~~ Rosores ~~[illegible]~~ Rágcsalók

Család: Leporidae Nyulfélék

Genus: Canis Eb

Faj. Canis familiaris kutya ~~Eb~~

Canis lupus farkas ~~Eb~~

Canis vulpes roka ~~Eb~~

A természettudományok tárgynevei a szak-munkákban; nevezetesen az Állat-és Növénytanban az osztály- rend- család-és nem nevek:

osztály : Monocotyledones Egyszikűek
rend : Liliiflorae Liliomvirágnak
család : Irideae Nőszirom félék
genus : Iris Nőszirom
faj : Iris variegata Vákszó Nőszirom
" hungarica Magyar " .

osztály : Mammalia Emlősök
rend : Rosores Rágcsálók
család : Leporidae Nyulfélék
genus : Canis Eb
faj : Canis familiaris Házi Eb
" lupus Farkas eb
" vulpes Róka eb

a természettudományok egyéb ágainál az önálló fajnevek;
Vegytanban az elemek : Oxygen Kén Vas sat
Csillagászatban a világtestek : Nap Föld Hold Venus sat
Kristallographiában az alakok : Kocska Oszlop Hexaëder sat
Ásványtanban a fajok : Gyémánt Arany Gipsz sat
Közettanban a Közetek : Gránit Mészkő Agyag sat
Geologiában a Képletek : Jura Trias Devon sat
sat. Kréta ~~[illegible]~~

Jelentés a Történelmi Bizottság 1875/6-ik évi működéséről.

A Történelmi Bizottság főleg a múlt években megkezdett munkák folytatására és részben befejezésére irányozta törekvéseit.

Közrebocsátotta „II. Rákóczy önéletrajzát és „Egy keresztény fejedelem áhitásai" czimü munkáját (VIII. és 590 lap) melyeknek a párisi nemzeti könyvtárban lappangó kéziratát néhány év előtt Guizo Ágost konfitársunk fedezte fel és másolta le.

A „Magyar Történelmi Emlékek" I. osztályába (okmánytárak) Oláh Miklós levelezései Ipolyi Arnoldtól, melyek nemcsak hazánk politikai történetére vetnek érdekes világot, hanem külföldön is figyelmet fognak keltenni, minthogy számos nagy nevü idegen tudóstól származó vagy hozzájuk intézett becses levelet tartalmaznak. Ennek következtében a bizottság gondoskodott, hogy a példányok egy részét latin czimlappal és előszóval is ellátva, annak elterjedését a külföldön elömozdítsa.

A II. osztályba (Irók) szamosközi történeti munkájának sajtó alá készítését Toldy Ferencz halála után Szilágyi Sándor vette át. Elkészült az I. és II. kötet, mely Magyarország és Erdély történetét 1598-tól 1603-ig tartalmazza. A befejező harmadik kötet a jövő évben jelenik meg.

A III-dik osztályban (országgyülési emlékek) közrebocsáttatott „Magyarország gyülési Emlékek történeti bevezetéschhel Fraknói Vilmostól" III. kötet 1546–1556 (617 lap) Ki-

1535/1876

Tíz erdélyi magyar országgyűlés, öt horvát ország gyűlés, tíz részleges gyűlés emlékeit és történetét tartalmazza. Továbbá „Erdélyi országgyűlési Emlékek, történeti bevezetésekkel, szerkesztő Szilágyi Sándor. I.ső kötet 1540–1556. (XVI és 396 lap). E rövid tizenkét éves időközből 88 erdélyi országgyűléssel ismertet meg minket, melyek közül soknak nyomaira csak a szerkesztő által eszközölt levéltári kutatások vezettek.

A IV. osztály (: Diplomacziai Emlékek) két nagy becsű kötettel gazdagodott. Az egyik „Diplomacziai Emlékek az Anjoui korából Wenzel Gusztávtól." III. kötet. 1370–1420. (XXVIII és 771 lap.) a másik „Diplomacziai Emlékek Mátyás király korából Nagy Iván- és báró Nyáry Alberttől." I.ső köt. 1458–1465. Mindkettő leginkább Velencze, Milano és Nápoly levéltárából meríti anyagát készletét.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Föltételek

melyek mellett a M. T. Akadémia összes műveinek, kivevén a Könyvkiadó Bizottsága által kiadandókat, nyomdai kiállitását a legkedvezőbb ajánlatot tevőnek átadja.

1. A vállalkozó tartozik adni a művekhez a mintaszerű papirost is.

2. A szedésre csak teljesen ép, azaz nem tört vagy kopott, betűket használhat.

3. Minden mű kifogás alá nem eshető festékkel nyomandó.

4. Ha vállalkozónak oly betűi vagy jegyei nem volnának, melyek a kézirat szerint szükségesek, tartozik azokat saját költségén azonnal beszerezni, s ezért semmi kárpótlást nem követelhet kivéve ha a szokatlan jegyeddel szedés egy ivben fél lapnál többre megy.

5. Minden művet, mihelyt a kéziratot megkapta, tartozik legfeljebb 48 óra alatt munkába venni, s folytonosan szedetni. Rendkivülicket rögtön. Egyes munkákat eltesszünk ha nem halád gyorsan.

6. Ha az Akadémia oly művet nyomat, mely az itt mellékelt sorozatban nincs meg, vállalkozó tartozik az ilyet is, a sorozatban emlitett művek egyikéhez vagy másikához való hasonlósága szerinti méltányos árban kiállitani.

7. Minden műből az első correcturát a vállalkozó maga tartozik végeztetni, s ~~valamint ezért, úgy a második, harmadik sat. correcturáért~~ ezért kárpótlást nem követelhet.

8. A második, harmadik sat. correcturát tartozik azonnal mihelyt az a nyomdába visszaérkezett, munkába venni s legfeljebb 48 óra alatt tovább küldeni.

1536/876

9.

9. A petit szedésért – illetőleg a kisebb fajta betűkért – vállalkozó 25%-ot számithat fel, mint szintén a tabellaris, nehéz algebrai sat szedést valamivel magasabban számithatja az ivenkénti rendes árnál.

10. A szerződés határozatlan időre köttetik, melyet azonban mind az Akadémia, mind a vállalkozó, három hónappal előre, tetszése szerint felmondhat.

11. Az ajánlat az illető mű egy ivére teendő, s az ár nem csak számmal, hanem betűvel is kiirandó.

12. ~~Az ajánlathoz, biztositékul, 400 fr. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban csatolandó.~~

13. Az ajánlat, a mellékelt sorozat kitöltése által, a M. T. Akadémia főtitkári hivatalához 1875. ~~dec.~~ januári déli 12 óráig, lepecséselten benyujtandó, azon túl ajánlat el nem fogadtatván.

14

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Nyomtatványok ügye.

Akademia
Franklin
Könyvnyomda részvény
társulat.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1876

Könyv	Arch. Fr.	kr.	Fraenkl Fr.	kr.	Reizner Fr.	kr.
I. Érkönyv	20 –	9 –	20 50	9 –	18 –	15 –
Közületi tárgy	25 30	11. 50	24 80	12 –	22 –	22. –
Érkezési	32 –	6. 50	31 40	6. –	25. –	12. 50.
Törl. Érkezési tárgy	25 50	10 –	26 –	10 50	24. –	12. 50.
" természettud.	28 50	9. 50.	24. –	9. 50.	22. –	10. —
" philosophiai	23 50	9. 50	24. –	9. 50.	22 –	10. —
" nyelv és szépm.	26 50.	10 –	26 –	10 50	24. —	12 50.
" mathematikai	27. 50	9. 50	27 –	9. 50	22. —	10. —
" társadalmi	24. 50	9 50.	24 –	9. 50.	22. —	10. —
Almanach	23 –	8. 50	23 –	8. –	32. –	10 –
Ind. Repertorium	39 –	11. –	40 –	10. 50	38. –	14. —
	29 8 30	104 50	~~182~~ – 290 70	290 70 108 50	~~148 50~~ 271. –	138. 50
II. Törl. tár	25 —	9. 50	24 –	9. 50	22. –	10. —
Monumenta I. oszt.	27. —	11 —	28 –	10. 50.	28. –	14. —
" II. oszt.	27. –	11. –	27 –	10. 50	28 —	14. —
" III. oszt.	26. –	9. 50	26 –	9. 50.	25. –	10. —
" IV. oszt.	26. –	9. 50	26 –	9. 50.	24. —	10. —
Tör. Magy. Emlékek	25. –	9. 50	25 50	~~25. 50~~ 9. 50.	~~26. 5~~ 26. –	10. —
Rákóczy-Archiv	26. –	9 50	25 50	9 50	26 —	10. —
	182. –	69 50	182 –	~~72~~ 62. 50	~~69 50~~ 179 –	~~78~~. —
III. Arch. Körlemények	25 –	11. 50	25 50	12 –	29 –	18. —
" Értesítő	24. –	9. 50	24 –	9 50.	20. –	10. —
" Monumenta	37 –	11. 50	37. –	12. –	32 —	20. —
Körlemények: Nyelvm.	28 50	9 50	28 —	9. 50	24 ~~28~~	10. —
" Mathem.	28 50	9 50.	28 50	9. 50.	26 –	14. —
Nyelvemlék tár	29 50	10 –	29 50	10 50	28 —	12. —
III.	172 50	61. 50.	172 50	63 –	160 –	81. —
II.	182 –	69 50	182 –	66 50	179. –	78 —
I.	290 30	104. 50	290. 70	108. 50	271 –	138. 50
	644 80	235 50	645 20	240 –	610 –	297. 50
10%	235 50	—	240 –	—	297. 50.	—
	860 30	—	885 20	—	907. 50.	—

A kész ívek összetétele az Arch. példánnyal a III. osztályra a Fränkelivel pedig a II. osztályra történt. Ezen összeállítás szerint a tényleges kiadás a rendes példányszámból levonva a kiadóhivatal rendelkezésére bocsátott példányszámot adja.

ad 1536/1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

GAZDAG RAKTÁRA
BEL- ÉS KÜLFÖLDI MÜVEKNEK,
FÖLDGÖMBÖK,
TÉRKÉPEK, IMAKÖNYVEK
és
DISZMÜVEKNEK.

AIGNER LAJOS

KÖNYVKERESKEDÉSE

Budapesten, váci-utca 18. sz., nemzeti szálloda.

Bármily nyelvü
FOLYÓIRATOK ÉS HIRLAPOKRA
elfogadtatik az
ELŐFIZETÉS.
MEGRENDELÉSEK
RÖGTÖN TELJESITTETNEK.

T. c. Akademiai archaeologiai hizottságának

187

K. megtekintésül. — Megrendelésre. — Folytatásul :

	Arch. értesitő VII. kötet.		
106	előfizető à 1 f 80.	190	80
	1380 szám szétküldése . . . . . 13 f 80		
	Henszlmann urnak (Pannonhalmi apát) 6.—	19	80
	fizetendőm	171 f	

Budapest, 1876. okt. 7.

Aigner Lajos

Egy száz hetven egy o. e. ftot felvetem 1876. okt. 7. kén és betetem okt 9-kén (8. kén vasárnap volá) a terezvárosi iparbankba.

Az itt felhozott 6 ftot kézi pénzben Romertól átvetem és a kézi pénztárban megvan Henszlman előadó.

A megtekintésül, küldött, és meg nem tartott könyvek mihamarábbi visszaküldéseért esedezem.
Bárhol és bárki által hirdetett könyvek stb. eredeti áron **rögtön** kaphatók, illetőleg a **leggyorsabban** szerezhetők meg általam is.

Budapest. Légrády testvérek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad. 1537

GAZDAG RAKTÁRA
BEL- ÉS KÜLFÖLDI MÜVEKNEK,
FÖLDGÖMBÖK,
TÉRKÉPEK, IMAKÖNYVEK
és
DISZMÜVEKNEK.

AIGNER LAJOS

KÖNYVKERESKEDÉSE

Budapesten, váci-utca 18. sz., nemzeti szálloda.

Bármily nyelvü
FOLYÓIRATOK és HIRLAPOKRA
elfogadtatik az
ELŐFIZETÉS.
MEGRENDELÉSEK
RÖGTÖN TELJESITTETNEK.

T. c. Akadémia archaeologiai bizottságának

1875.

K. megtekintésül. — Megrendelésre. — Folytatásul:

Archaeologiai értesitő VIII. kötet			
116 előfizető à 1 f 80 kr	208	80	
1508 szám szétküldése à 1 kr	15	8	193 f 72
Arch. értesitő IX. kötet			
112 előfizető à 1 f 80 kr	201	60	
1456 szám szétküldése à 1 kr	14	56	187 f 4
fizetendőm			380 f 76

átvettem háromszáz nyolczvan ftot 76 kr. o. ért és 85 forintra kiegészítvén betetem a tenzvárosi ipartanba 1875 dd. nov. 17. k.

Hugyman előadó

A megtekintésül, küldött, és meg nem tartott könyvek mihamarábbi visszaküldéseért esedezem.
Bárhol és bárki által hirdetett könyvek stb. eredeti áron **rögtön** kaphatók, illetőleg a **leggyorsabban** szerezhetők meg általam is.

Budapest. Légrády testvérek.

4.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad 1537

GAZDAG RAKTÁRA
BEL- és KÜLFÖLDI
MÜVEKNEK,
FÖLDGÖMBÖK,
TÉRKÉPEK,
IMAKÖNYVEK-
és
DISZMÜVEKNEK.

AIGNER LAJOS
KÖNYVKERESKEDÉSE
PESTEN,
Váci utca 18. Nemzeti szálloda.

Bármily nyelvű
FOLYÓIRATOK-
és
HIRLAPOKRA
elfogadtatik az
ELÖFIZETÉS.
MEGRENDELÉSEK
rögtön
teljesittetnek.

T. Magy. tud. Akademiai archaeolog. bizottmányának

1870.

K. megtekintésül. — Megrendelésre. — Folytatásul:

A bizományban levő Archaeologiai értesitőből elkeltek: (ára 3 ft, 40%)

I. folyam 80 példl. pr 1 ft 80 . . .	144	
1200 fr. szétküldése pr 2 kr	24	120 —
II. folyam. 93 példl. pr 1 ft 80 . .	167. 40	
1395 fr. szétküldése pr 2 kr . . .	27. 90	139 50
III. folyam. 105 példl. pr 1 ft 80.	189	
1575 fr. szétküldése pr 1 kr . . .	15. 75	173 25
	432 ft 75 kr	

ad 1537/1876

☞ *A megtekintésül küldött, és meg nem tartott könyvek* **minél hamarábbi** *visszaküldéseért esedezem.*
☞ *Bárhol és bárki által hirdetett könyvek stb. eredeti áron* **rögtön** *kaphatók, illetőleg a* **leggyorsabban** *szerezhetők meg általam is.*

Pesti könyvnyomda-részvény-társulat. (Hold-utcza 4. sz.)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

GAZDAG RAKTÁRA
bel- és külföldi
MÜVEKNEK,
földgömbök, térképek,
IMAKÖNYVEK
és
diszmüveknek.

AIGNER LAJOS

KÖNYVKERESKEDÉSE

PESTEN,

váci utca 18, nemzeti szálloda.

Bármily nyelvü
FOLYÓIRATOK
és
HIRLAPOKRA
elfogadtatik az
ELŐFIZETÉS.
MEGRENDELÉSEK
rögtön
teljesittetnek.

Felséltetes m. tud. Akadémia archaeologiai bizottságának

1873

K. megtekintésül. — Megrendelésre. — Folytatásul:

Az V. folyamra 134 előfizető pr 1 f 80 kr	241.20			
Gyirmóti plebános urnak fele áron bérmentesítése	90	.	11	242.10
Myskovszky urnak tiszteletpéldánya bérmentesítése		.	11	
1474 szám szétküldése		14	74	
A VI. folyamra 140 előfizető pr 1 f 80 kr		.	.	252.—
1680 szám szétküldése		16	80	
Myskovszky, Pelargus, Szabó Károly urnak tisztpéld. exped.		.	36	
				494.10
levonandó				32.12
„fizetendő"				461 f 98

Négyszáz hatvan egy ftot 98 kr. felvettem Aigner Urtól april 18-kán és betettem a Teregyáros iparbankba 1873-ki april 19-kén

Henszlmann eliadó

A megtekintésül küldött, és meg nem tartott könyvek mihamarábbi visszaküldéseért esedezem.
Bárhol és bárki által hirdetett könyvek stb. eredeti áron **rögtön** kaphatók, illetőleg a **leggyorsabban** szerezhetők meg általam is.

Bendiner testvérek és Grünwald A. könyvnyomdájából, Pesten.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

2

1537
1876

RENSEIGNEMENTS

SUR LA 3E SESSION DU CONGRÈS INTERNATIONAL DES ORIENTALISTES

En vertu de l'article 3. du Règlement définitif adopté par le Congrès International des Orientalistes dans sa première réunion à Paris, portant que le Congrès désignera à la fin de chaque session le lieu de la réunion suivante, les orientalistes siègeant à Londres en 1874 ont decidé que la session prochaine du Congrès aura lieu en Russie, et en vertu du même Règlement ils ont constitué un Comité des orientalistes russes, chargé d'organiser cette 3e session*.

Le Comité d'organisation russe, agissant de concert avec le Comité Permanent de la 2e Session de Londres, a réglé dans le but indiqué ce qui suit:

1. Le Congrès International des Orientalistes se réunira en 3e session à St.-Pétersbourg le 1. Septembre 1876. La session durera dix jours.
2. La Session sera consacrée principalement aux études relatives à l'Asie russe. Le sujet sera traité en quatre séances, dont la première s'occupera de la Sibérie (orientale et occidentale), la seconde — de l'Asie Centrale dans les limites russes (y compris aussi les principautés indépendantes de l'Ouzbekistan); la troisième — du Caucase (avec la Crimée et les autres contrées de la Russie Européenne, habitées par des populations asiatiques); la quatrième — de la Transcaucasie (Géorgie et Arménie anciennes).
3. Dans les trois séances suivantes le Congrès s'occupera du reste de l'Asie, divisée en trois groupes: 1) le Turkestan Oriental, le Tibet, la Mongolie avec la Mantchourie et la Corée, la Chine proprement dite et le Japon; 2) l'Inde en deçà et au delà du Gange, l'Afghanistan, la Perse et l'Archipel Indo-Chinois; 3) la Turquie, y compris l'Arabie et l'Égypte.
4. Les sujets qui seront traités dans ces sept séances seront du domaine de la Cartographie, de l'Ethnographie, de la Linguistique, de l'Histoire et de la Litérature des pays respectifs.
5. Les deux dernières séances seront consacrées aux questions relatives: 1) à l'Archéologie et la Numismatique des peuples de l'Orient en général, et 2) à leurs systèmes religieux et philosophiques.

En outre le Comité d'organisation de la 3e Session juge nécessaire de porter à la connaissance des savants étrangers les résolutions suivantes:

---

* Savoir: *W. W. Grigorief*, professeur d'histoire de l'Orient et doyen de la Faculté des Langues Orientales à l'Université de St.-Pétersbourg; *K. P. Patkanof*, professeur d'arménien à la même université; *D. A. Chwolson*, professeur d'hébreu, de chaldéen et de syriaque au même établissement; *A. L. Kuhn*, attaché au Gouverneur-général du Turkéstan russe pour les recherches archéologiques.

1538/1876

6. Feront partie du Conseil de la Session: a) les anciens Présidents des sessions de Paris et de Londres; b) les deux Membres de la Commission Administrative du premier Congrès tenu à Paris (Règlem. définit. § 15); c) les délégués officiels des Gouvernements et des corporations savantes qui voudront honorer le Congrès de leur adhésion; d) les Membres du Comité d'organisation de la 3e Session, et ses Membres-correspondants en Russie et à l'étranger; e) les Présidents et Vice-présidents des séances, ainsi que le Secrétaire-Général et le Secrétaire-Adjoint du Congrès — après leur élection par l'assemblée générale. Le Secrétaire-Général, d'après la nature de ses fonctions, n'est éligible que parmi les orientalistes russes.
7. Les membres du Conseil voudront bien se constituer, à tour de rôle, en Commission Permanente, se composant de cinq personnes et siègeant au Bureau du Congrès. Cette Commission résoudra sans retard les questions urgentes qui réclameraient l'intervention du Conseil.
8. Le Bureau du Conseil se composera: a) de six secrétaires, chargés de dresser les procès-verbaux des séances, de publier le Bulletin du Congrès, etc.; b) d'un trésorier; c) d'un bibliothécaire-archiviste, et d) de deux personnes (mihmandars), chargées de recevoir ceux qui ont affaire au Bureau et de les recommander, selon la nature de leurs demandes, à qui de droit d'entre les membres du Bureau. — Le Bureau agit sous la direction du Secrétaire-Général. A l'exception de la moitié des secrétaires, le reste du personnel constituant le Bureau n'est éligible que parmi les membres russes du Congrès. Le choix des membres du Bureau appartient au Conseil.
9. La première séance générale de la Session, séance d'inauguration, dirigée par le Comité d'organisation, sera consacrée: a) à la lecture du compte-rendu du Comité organisateur de la Session; b) à l'élection du Secrétaire-Général et du Secrétaire-Adjoint, ainsi que des Présidents et Vicé-présidents des séances, à la constitution du Bureau, et à la nomination des membres de la Commission qui examinera les comptes du trésorier du Comité d'organisation; c) à l'élection du Président de la Session *, qui, aussitôt élu, entre dans l'exercice de ses fonctions.
10. A la dernière séance générale de la Session, séance de clôture, le Congrès entendra le rapport de la Commission des Comptes, désignera, sur la proposition du Conseil, le pays où aura lieu la session suivante, en nommera le Président et le Comité d'organisation, et choisira les membres du Comité de Permanence ruse (Règlem. défin. § 3 et 18).
11. Les séances auront lieu, selon les circonstances, le matin ou le soir. Le temps libre entre les séances sera consacré soit à visiter les bibliothèques, musées et autres collections publiques offrant un intérêt spécial aux orientalistes, soit à des excursions aux environs de la capitale.
12. Chaque séance spéciale sera divigée par un Président et deux Vice-présidents, élus *ad hoc* par le Congrès (il est de rigueur qu'une de ces trois personnes soit élue parmi les membres russes du Congrès). Ces fonctionnaires d'honneur, assistés par d'autres membres de leur choix, examineront préalablement tous les mémoires et toutes les questions adressés au Congrès coucernant la spécialité de la séance. Ils choisiront parmi ces communications, pour être lues et discutées, celles qu'ils jugeront les plus importantes.
13. Dans les cas où une seule séance ne suffirait pas à épuiser les questions admises et soulevées, et où la majorité des membres assistants témoignerait le désir de prolonger la discussion, le Président de la séance en avisera le Bureau, qui fixera l'heure et le lieu de la nouvelle séance.
14. Aucune communication ou réplique pendant les séances ne devra durer plus d'un quart d'heure.
15. Les personnes qui auront fait quelque communication de vive voix ou pris part aux débats seront priées de vouloir bien examiner le procès-verbal de la séance le jour même, afin d'y apporter, s'il y a lieu, leurs rectifications. Il ne sera donné aucune suite aux réclamations postérieures.

---

* M. le Comte Hilarion Worontsof-Dachkof, qui avait été élu par le Congrès de Londres pour présider la 3e Session, s'est vu obligé de renoncer à cet honneur. Le Comité d'organisation de St.-Pétersbourg, pas plus que le Comité Permanent de Londres, n'ayant le droit de choisir un remplaçant, l'élection du Président de la 3e Session a dû être réservée au Congrès *in pleno*, dès qu'il se sera réuni à St.-Pétersbourg.

16. Le sommaire de tous les mémoires et communications lus à la séance en langue russe, ainsi que de toutes les discussions qui auront lieu en cette langue, sera publié dans le Bulletin de la Session en langue française.
17. Le Comité d'organisation publiera une liste des questions dont il proposera la discussion au Congrès. Les personnes qui désireraient proposer de leur part des questions spéciales concernant l'Orient sont priées de les remettre par écrit au Comité d'organisation, ou à un de ses Membres-correspondants, en les accompagnant d'un résumé exposant leurs vues sur ces questions. Ce n'est qu'à cette condition que les dernières seront admises à la discussion.
18. Le Congrès International des Orientalistes en sa 3e Session ne s'occupera que d'intérêts purement scientifiques: aussi toute communication ou discussion sur des sujets qui pourraient avoir trait à la religion chrétienne, à la politique, à l'administration, au commerce et à l'industrie contemporaines, ou qui n'entrent pas dans le programme susmentionné des occupations de la Session, sera considérée comme déplacée et subira à son début même l'interdiction de la part du Président de la séance.
19. Les mémoires ou communications destinés à être lus aux séances de la Session pourront être communiqués directement au Comité d'organisation à St.-Pétersbourg, ou à ses Membres-correspondants qui seront tenus de les faire expédier au Comité.
20. Le Comité organisera pour toute la durée de la Session une Exposition d'objets ayant trait aux antiquités et à l'état actuel des peuples de l'Orient. Messieurs les Membres étrangers du Congrès y seront admis comme exposants. Les frais de transport et de réexpedition resteront à la charge de MM. les exposants.
21. Sera admise comme membre du Congrès toute personne, de l'un ou de l'autre sexe, qui témoignera le désir de prendre part aux travaux du Congrès et versera la cotisation dont le montant est fixé à 12 francs = 10 sch. = 10 mk. Cette cotisation versée, il lui sera délivrée une carte de Membre accordant l'admission à toutes les séances de la 3e Session et à l'Exposition y jointe, ainsi que le droit à un exemplaire de toutes les publications de la Session du Congrès *.
22. Les corporations savantes pourront se faire inscrire comme telles sur la liste des Membres du Congrès avec droit de se faire représenter par un délégué spécial.
23. Aux séances de la Session et à l'Exposition ne seront admises que les personnes munies de leurs cartes de membre.
24. Dès leur arrivée à St.-Pétersbourg MM. les Membres du Congrès sont priés de vouloir bien se rendre au Bureau du Comité d'organisation pour y faire acte de présence, faire inscrire leur domicile, et se pourvoir des règlements de la Session.
25. Le Gouvernement russe ayant mis à la disposition du Comité d'organisation des moyens suffisants pour pourvoir aux frais de la Session du Congrès à St.-Pétersbourg, le Comité ne sera comptable envers la Commission des Comptes que des sommes reçues et dépensées sur le montant des cotisations encaissées.
26. Cette libéralité du Gouvernement russe dispense le Comité d'organisation d'admettre une classe à part de membres-donateurs. Le montant des cotisations des membres adhérents sera employé principalement à la publication des travaux de la Session. Mais toute donation en livres, manuscrits, dessins, cartes, objets d'antiquité, d'art, de curiosité etc. sera reçue avec reconnaissance.
27. Seront informées des règlements de la Session et invitées à prendre part aux travaux du Congrès toutes les corporations et sociétés savantes, parmi les membres desquelles se trouvent des personnes qui s'intéressent aux études orientales. Il n'y aura pas d' invitations personnelles.

---

* A l'exception du Recueil des revues historico-bibliographiques des travaux exécutés en Russie concernant la cartographie, l'ethnographie, la linguistique, l'archéologie et l'histoire de l'Orient — ouvrage que le Comité d'organisation se propose de publier en langue russe à l'occasion de la 3e Session du Congrès International des Orientalistes.

28. Toutes les relations du Comité d'organisation avec l'étranger, excepté celles qui regardent l'Exposition, auront lieu par l'entremise du Président du Comité, *M. W. W. Grigorief* (St.-Pétersbourg, Vasilievski-Ostrov, Volkhovskoï-Péréoulok Nr. 6), ou du Secrétaire pour la correspondance étrangère, *M. le baron Victor de Rosen*, Professeur-adjoint d'arabe à l'Université de St.-Pétersbourg (Fourchtatskaya Nr. 25). Quant aux affaires qui concernent particulièrement l'Exposition, on est prié de s'adresser à l'attaché du Comité, *M. Pierre Lerch*, Secrétaire de la Commission Impériale Archéologique de St.-Pétersbourg (Vassilievski-Ostrov, Grande Perspective Nr. 8), qui est chargé spécialement de l'organisation et de la surveillance de l'Exposition.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1870
1871
1800
1800

BUCHDRUCKEREI VON BÖTTGER & SCHNEIDER, NEWSKY-PROSPECT № 9.

Nagyméltóságú Gróf és akadémiai Elnök úr!
Nagyméltóságu akadémiai Igazgató Tanács!
Kegyelmes Uraim!

Azon egyes mozzanatokat, melyek a m. tudományos Akadémiának peres és nem peres ügyeiben a jelen év eddigi folyamában felmerültek, következőleg van szerencsém tisztelettel feljelenteni.

1.ör Néhai Márton Jánosné szül. Csernyus Katalin hagyatéki gondnoka Dr. Balogh Sándor ügyvédnek 1. alatt, a megfelelő iratokkal együtt zárt, kérvényére f. é. jan. 26-án tartott ülésében 12. sz. a. hozott határozatával oda utasíttattam, hogy belátásom szerint, de az Akademia károsodása nélkül a végrehajtást függesztessem fel, vagy folytattassam. —

Ehhez képest azon nézetben, hogy az Akademia érdeke a törvényes lépések folytatását igényli, a kielégítési végrehajtást a hagyatéki ingatlanokra kérelmezém, minek hely adatván a 2. alatti végzés tanusága szerint a végrehajtási zálogjognak 285 5/7 db o. é. arany tőke és járulékai erejéig leendő bekebelezése elrendeltetett és 3. és 4. alatti tkvi kivonatok szerint foganatosíttatott. — A perrendtartás szabályai szerint most fog az ingatlanok tartozékainak megbecsültetése és ez után azoknak árverezletése eszközöltetni, melyek eredményét annak idejében feljelenteni tiszti kötelességemnek ismerem. —

2-or Néhai Kmeskal János 1500 ft hagyománya után 1874 Jan. 1-től Dec. 31-ig lejárt 3% kamatot Okolicsányi Gáspár mint Kmeskal Sándor jogutóda mult 1875 évi Jan. már 23án az 1875-ki kamatot pedig mult évi Nov. 20-án fizette be az akadémiai pénztárba — ellenben az 1873 Jan. 10-től azon évi Dec. 31-ig lejárt 3% kamathátralékra nézve kénytelen voltam Kmeskal Sándort — mint a ki azokat maga tartozik befizetni — beperelni, s a végrehajtás most foganatosíttatik. —

1539/1876

Egyuttal van szerencsém jelenteni, hogy a budapesti Közlöny hivatalos értesitöjében m.é. Oct. derekán megjelent hirdetmény szerint Zmeskál Sándor ellen a balassa gyarmathi törvényszék által elrendelt váltó végrehajtás foganatositása alkalmával Okolicsányi Gáspárnál egyéb ingóságokon kivül a végrehajtást szenvedö Zmeskál Sándort illetö azon 8000 ft töke követelés is felül foglaltatott, melyböl az akademiai hagyomány fedezendö; - továbbá minthogy ezen hirdetvényben azok, kik azon ingóságokra tulajdon v. más igényt, avagy elsöbbségi jogot tartanak, felhiva lettek, hogy ebbeli jogigényeiket 8 nap alatt, illetöleg az árverés kezdetéig jelentsék be, nem késtem az Akademia e részbeni igény-
5./. keresetét kellö idöben beadni, a melyre hozott végzést 5./.
helyes alatt idezárva van szerencsém bemutatni. —

3. Néhai Kralovánszky György hagyománya tárgyában a hagyományos rokonok még mult 1875 Május 14-én tartott tárgyalás alkalmával - végrendeleti végrehajtó nem létében, annak kinevezéséhez ragaszkodván, ezen kérelem, 's az esetleg kinevezendö végrendeleti végrehajtó személye eránt, a felek
6./. meghallgatása végett határnapul a 6./. alatti végzéssel f.e. Május 5-ke lett kitüzve, melyhez az Akademia is, mint hagyományos intézet megidéztetett. - Az ekkor megjelent 7./.
hagyományos rokonok Kármán Lajost jelölték ki végrendeleti végrehajtóul; egyúttal a hagyatéki háznak mielöbbi eladását 's a vételárnak gyámhatósági kezelését is köve-
tud. telvén, - én azonban az Akademia részéröl sem a végrendeleti végrehajtó kinevezését szükségesnek, sem pedig a hagyatéki 8./. 9./.
háznak eladását jelen mostoha pénzviszonyok közt elönyösnek nem találván - mindkét inditványt elleneztem; hasonló irányban nyilatkozott a házjövedelmet élvezö asszony képviselöje is; - mire a tárgyalás azon hó 19-re halasztatott el - melyen a hagyományos rokonok meg nem jelenvén - a házjövedelmet élvezö asszonyság megbizottja szükség esetére Lotz Arnold fövárosi mérnököt 's a házjövedelmét élvezö asszonyság jelenlegi férjét - ki különben

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

eddig is a ház gondját és a vele járt terheket pontosan visel-
te – ajánlotta gondnokúl; – mihez én az Akadémia részéről oly
jogfenntartással járultam, hogy az Akademica jogositva legyen
a hagyatéki ház jókarbani tartásáról, nem különben annak
tüzkár elleni biztositásáról, – a tények rendes tisztitásáról,
és a falakban netán előforduló hátrányos változtatásokról va-
lamint az adó pontos befizetéséről félévenként magának, és
pedig az akadémiai házgondnok által meggyőződést szerezni,
nem különben netán "észlelendő" hiányoknak bizonyos határidő
alatti pótlására a haszonélvező asszonyt felszólitani és mu-
lasztás esetében a szükséges törvényes lépések megtételével
az akademiai Ügyészt megbizni; – mely kikötést az asszony
képviselője minden vonakodás nélkül elfogadott. –

4.-szer. Néhai Hacker Rozaliának a székely alap részére
tett 1000 ftnyi hagyománya tárgyában f.é. január 26-án
tartott ülésében 5. sz. a hozott határozatában oda méltózta-
tott utasitani, hogy a mennyiben a hagyatéki eljárás már
teljesen befejeztetett volna az örökösök ellen intézendő" rendes
per utján szorgoljam az Akademia örökségi igényeinek biz-
tositását. –

Ennek következtében tekintve hogy Hacker Rozalia ha-
7./. gyatéki ügye még 1873 január 30-án a 7./. alatti végzés-
sel befejeztetnek birólag kimondatott, nem léttem az idő-
közben elhalálozott közvetlen örökös, Hacker Rezsö" örökösei
ellen a Kecskeméti Szék előtt rendes keresetet inditani,
8./. mit a 8./. alatti felzettel igazolok; ugyanezen felzet alap-
9./. ján kértem 9./. alatti kérvényemben a zálogjogot a kérdé-
ses hagyomány és járulékai erejéig a budai 2120 sz. tkv-
ben foglalt ingatlanoknak Hacker Rozaliát és Rezsöt il-
leto" fele részére elöjegyeztetni. – Ez utóbbi kérelemmel
azonban a felzetre vezetett végzés tanusága szerint a te-
lekkönyvi rendelet 74 és 72 §§ alapján ismét elutasitat-
tam; – ez ellen ugyan felebbezéssel fogok élni – de az ed-
digi előzmények után itélve, alig van reményem kedvező"
eredményre. – Hiszem azonban, hogy a beperelt hagyomány

1539

ezen ttvi kérdés elböntéseig szinte itélt dologgá váland, és igy az itélet alapján, ha felebbeztetnék is — nem mulasz tom el a követelés telekkönyvi biztositását kieszközölni. —

Ez alkalomból ismételten bátorkodom egész tisz. telettel hangsulyozni, hogy tekintettel a telekkönyvi pa. tens hiányos rendelkezésére ujabbi sürgös biztositási in. tézkedéseket igényelnek azon hagyományok, melyeknek kife. zetése bizonyos személy halálához, vagy más halasztó, avagy felfüggesztő feltételhez vannak kötve. —

Hogy a törvényhozás a telekkönyvi rendtartás módo. sitása tekintetében intézkedni fog, azt igazolja azon tény körülmény, hogy Halmossy Endre legfőbb törvényszéki bíró az igazságügyministerium megbizásából a telekkönyvi tör. vényt már is átdolgozá; de mikor lesz e javaslatból törvény? azt előre meghatározni nem lehet! Azonban e részbeni mielőbbi intézkedés égető kérdés, mert miként már más alkalommal feljelenteni szerencsém volt, a m. kir. Akademiának hagyott ily természetü és nem csekély összeget képviselő hagyományok, minden biztositék hiá. nyában veszélynek vannak és lehetnek kitéve. —

Itt tehát nézetem szerint gyors intézkedés szüksé. ges, mi annyival kivánatosb mivel Halmossy törvény. javaslata sem nyujt e részben biztositékot. — O ugyanis 29 §. ban átveszi a jelen ttvi patens 72 §-át és hasonlag csak az örölchagyó kötelezettségeit, a hagyatéki adóssága. kat (általánosságban) jelezi, mint olyakat, melyek vala. mely a hagyatékhoz tartozó ingatlan jószágra vagy nyilvánkönyvi jogra bekebelezhetők illetőleg előjegyez. lethetők. — Ez azonban nem elegendő, mert az eddigi jog. gyakorlat elég szomoruan tanusitja, hogy a biróságok a hagyományoknak hagyatéki adóssági minőségüket el nem ismerik. —

Kivánatos lenne figyelembe vételével nézetem szerint e ba. jon igen könnyen lehetne segiteni az által, ha az Aka. demia, az alapitványi ügyigazgatóság és a többi

jótékony intézet egy közös törvényben felkérnék az igaz„
ságügyminisztériumot, hogy az ország összes telekkönyvi ha„
tóságaihoz egy oly tartalmú körrendeletet bocsájtana ki, mely„
ben kijelentené, hogy a hagyományok oly hagyatéki adósságot
képeznek, melyek tekintetében a tkv rend. 72 §. alapján be„
kebelezést és esetleg előjegyzést kieszközölni és elrendelni le„
het.-

Nem mondana ki ezzel az igazságügyminisztérium új
és az eddigi törvényekbe ütköző elvet, hanem egy rendeletbe fog„
lalná össze azt, mit a törvények és rendeletek szórványosan
adnak elő és a tkvi bíróságok épen ezért nem respectálnak.

Ezek beigazolására szolgáljanak következőleg:

Az 1868 LIV. t.czikkben tárgyalt perrendtartást életbe
léptető átmeneti intézkedések XIX §nak 2 pontjában kimon„
datik, hogy az országbirói értekezletnek a telekkönyvről szóló
156 § érvényében fenntartatik; — e §. pedig határozottan
rendeli, hogy az osztrák általános polg: törvénykönyvnek
mindazon határozatai, a melyek a telekkönyvi rendeletek„
kel egybefüggésben állanak és a melyek valamely telekköny„
vi jog megszerzésére vagy elenyésztésére alapúl szol„
gálnak, az országgyülés intézkedéseig hatályukat meg„
tartják.- Már pedig az oszk. ptkv 437 és 688 §§ban
kimondatik, hogy a hagyományos jogositva van a reá
eső hagyománynak telekkönyvi biztositását, bekebelezését
követelni.-

Nézetem szerint ha ezen itt röviden vázoltak a tör„
vényben tüzetesen kifejtetnek nem hihetem, hogy az igaz„
ságügyér ür ő nagyméltósága a kérelem alaposságát át
ne látná és azt meg ne adná, a mi pedig az Akademiára
roppant honorerével birna. —

5. Vékai Flofrichter József végrendeleti örökösének
Brill Emának törvényes gyermekek hátrahagyásával
történt elhalálozása következtében a végrendelet 7. pont.
jának megfelelőleg a hagyaték fele néh. Brill Emma
törvényes örökösei, másik fele pedig a tiz hagyományos

intézet közt oly megszoritással leszen felosztandó, hogy az osztozó felek tartoznak a hagyatéki ház eladási árából 8000 ftot egyenlő részben boldogult Hofrichter-nek másik; jelenleg még hajadon állapotban lévő mostoha növére Brill Borbála részére annak élte fogytáig – a gyámhatóság kezelése alatt hagyni; –

Az ezen ügy tisztába hozatalára határidőül kitűzött Május 29. ki tárgyaláson, melyhez az Akademia is a

10/. 10/. a. végzéssel megidézve lett; ezen hagyatéki ügy akkép rendeztetett: hogy a még 1869 január 3-án gf Károlyi Sándornak eladott hagyatéki háznak . . . . 60000 ft vételárából mindenek előtt a rajta fekvő terhek u. m.

a.) Az 1869 43148 sz. végzés folytán azon évi julius 9-én a takarékpénztárnak firetett . . 1738 ft

b.) azon évi 75146 számu végzésnél . . . fogva kincstári illeték fejében lerovott . . . 2847 ft

összesen . . . 4585 ft

levonása után fenmaradó . . . . . 55415 ftból

Brill Borbála részére ennek éltefolytáig . . . 8000 ft

hagyatott gyámhatósági kezelés alatt és a hátra levő . . . . . 47,415 ft

pedig egyenlő részben néhai Brill Ema örökösei, 's a tiz hagyományos intézetnek fog kiutalványoztatni. –

A gyámhatósági kezelés alatt maradt 8000 ft után járó hetedfél kamatból végre ötös kamat Brill Borbálának, a fenmaradó másfél kamat pedig Brill Emma örökösei 's a 10 hagyományos intézetnek évenként fog kiszolgáltatni. –

tud

6. Néhai Edl Kálmán hagyatéka tárgyában múlt évi julius 28án 10330 sz. a. hozott semmitőszéki határozat folytán – miután sem a hagyaték állagának tisztába hozatala, sem pedig az egyességnek ismételt meghisérlése nem sikerült – a hagyatéki iratok

11/. további eljárás végett a 11/. alatti végzés szerint a Kaposvári tszékhez terjesztettek be, mely azonban

az ügyiratokat tekintve, hogy a hagyaték állaga tisztá-
12./. ba nem hozatott – 12./. alatti végzésével ismét vissza-
küldte az igali járásbirósághoz.

Ekkor azonban a hagyatéki ügy ujabbi haladékot szen-
vedett az által, hogy időközben az ezen ügyet kezelő derék
aljárás biró Rimanóczy Alajos elhalálozván utódául Kri-
sanich Vincze csak mult hó 13-án neveztetett ki. Ez idő
óta igyekeztem a hagyaték tisztába hozatalát – mi egyébiránt
a végrendeleti örökös és Kacskovics Sándornak állana köteles-
ségükben, miután ők vannak hivatva a vételár mikénti le-
fizetése kérdésének tüzetes megoldására – az által elömozdi-
tani, hogy a szükséges és az örökhagyó által még életében
beváltott eredeti kötelezvényeket, váltókat is egyéb okira-
tokat megszerezttau, melyek alapján most a telekkönyvi
törlések lesznek keresztül viendők. – Ez okmányokra vonat-
kozólag ki kell jelentenem, hogy azok közt olyanok is van-
nak, melyek a szabályszerü bélyegeket nélkülözik; hogy te-
hát ezek leletezés alá ne kerüljenek, czélszerünek mutatko-
zik, hogy e bélyeghiányok utólag pótoltassanak. – Miután
azonban ily czélra pénzem nincsen, de Kacskovics is éven-
ként csak épen annyit fizet, hogy abból kizárólag a ha-
gyományok kamatai fedeztethetnek, kénytelen vagyok
e részben Excellentiád's a nmgu Igazgató Tanács ke-
gyes utasitását kikérni. –

Nem mellözhetem még annak felemlitését, hogy az
eddig beszerzett okmányokon kivül még hiányzanak a
Kaposvári Gymnasium kétrendbeli töke követelésére vo-
natkozó okiratok. E részben is tettem intézkedést a meny-
nyiben azoknak egyszerü másolatait, valamint az eddigi
kamat és töke törlesztések kimutatását Kacskovics Sándor
úrtol, mint nevezett Gymnasium gazdasági választmá-
nyának elnökétöl elkértem, de ő jónak látta e kérelme-
13./. met 13./. alatti válaszában kereken megtagadni. –
Törekedni fogok azonban e nélkül is a hagyaték
állagát – a mennyiben az kivihető – mielöbb tisztába

hozni; nemkülömben számadásom befejeztével nem mulasztandom el Kacskovics Sándort a hátralevő 's eddig esedékes fizetési részleteknek bizonyos rövid határidő alatti lefizetésére felszólitani, mi ha czélhoz nem vezetne, nem fogok késni számadásom bemutatása mellett a hagyatéknak birói zár alá vételét az 1868. 54. t. cz. 588 §. értelmében kieszközölni; egyúttal a fennálló hagyatéki követelések behajtására nézve a törvényes lépéseket meginditani.–

7. Néhai Pogány Karolina 100 hold föld hagyománya tárgyában tisztelettel jelentem, hogy a múlt évi april 30-án 614. sz. a. hozott és mult e. novemb. 7. én bemutatott jelentésemhez 10. sz. alatt csatolt végzés ellen időközben Lónyay Luiza semmiségi panaszt emelt – Donis Barnabás pedig felebbezéssel élt; mind ezideig az ezek felett hozott felsőbb birósági határozatok kézbesitve nem lettek; ezeknek közlése után azonban nem mulasztandom el a szükséges lépéseket azonnal megtenni.–

8. Néhai Kuliffay Pál befizetett hagyománya után 1865 május 18tól 1872 január 28-ig hátra levő 6% kamatnak behajtása tárgyában késznek nyilatkozott egyik örökőstárs Kolos Lajos ny. tszéki biró azokat múlt hó végéig kiegyenliteni; – miután azonban ebbeli igéretét be nem váltá, kénytelen vagyok e kamatokat az egyetem legesen lekötött örökösöktől törvény rendes utján behajtani.–

9. Néhai Barlanghy László ezer forint hagyománya 's ennek 5% kamata erejéig a zálogjog – helyettesem Dilletz Sándor verebélyi ügyvéd jelentése szerint – néh. Barlanghy László örökőseire átirt füssi birtokra már bekeblezve lévén, az erről szóló telekkönyvi kivonat a legközelebbi napokban fog hiteles alakban beküldetni.–

10. Néhai Román Ferencz hagyománya tárgyában a hagyatékhoz tartozó fekvőségek jelesen a 392 sz. tjkvben foglalt badalloi – 's a 295 sz. tjkvben foglalt kis dobronyi fekvőségekre nézve a tulajdonjog mult évi augustus 28-án hozott és 14/. alatt ide zárt végzés szerint – az Akademia javára bekebleztetett; – hátra van még a munkácsi 275 és fornosi 29. 102 és 107. számu tjkvekben foglalt fekvőségek átiratása – mely legközelebb fog eszközöltetni. –

14/. helyes.

út.

11. Néhai Molnár István 500 ftnyi hagyománya tárgyában a Sárospataki fő iskola f. é. febr. 15-én beküldötte ugyan az 500 ftnyi hagyományt, de kamat és a biróilag megállapitott költség nélkül; ennél fogva megkerestem helyettesemet Mezőssy Menyhért ügyvédet, hogy azokat szükség esetében végrehajtás utján is hajtsa be, 's erről engem annak idejében értesitsen.

út.

12. Néhai Lévay Sándor püspök és egri Nagyprépostnak 200 ft hagyománya tárgyában jelentem, hogy helyettesem Babics István egri ügyvédnek, a végrendeleti végrehajtó Ferenczy kanonok úr értesitése nyomán tett jelentése szerint – a hagyatéki ügy eddig befejezhető már annál fogva sem volt, mivel az ingatlan birtokok közül Abauj megyében egy rész az örökhagyó nevére bekeblezve nem lévén – pénzzé sem tétethetett – Egerben pedig az árverésen a borház és pincze el nem kelt; – söt a végrendeleti végrehajtó attól tart: hogy a tömeg elegendő nem lesz a hagyományok teljes kielégitésére, és levonásnak leszen helye; – az eddig bejött pénz a mulaszthatlanokra fordittatott – azért jelenleg pénz sincsen a tömegben, nem reményli, hogy rövid idő alatt más fordulat állana be, azonban igéri: hogy igyekezni fog a hagyaték elintézését a mint lehet, befejezni. –

út.

13. Báró Ditfurth Mórnak – Herceg Pálfy Antal

Meni tulajdonjog bekeblezése eránti ügyében a Komáromi telekkönyvi tszék által m. é. jul. 19én 5717 sz. a. hozott végzést, mely szerint a tulajdonjog – Herceg Pálfy Antalnak Marczelházi 4. sz. tjkben 's a Madari 3. sz. tjkönyvben felvett azon fekvőségeire, melyekre az Akademia 2000 ftnyi alapitványa is bekebeleztetett, – B. Ditfurth Mór javára 13000 ft vételárban de a terhek sérelme nélkül bekebleztetni rendeltetett, van szerencsém 15/. alatt ide zárva Excellentiádnak 's a nmgu Igazgató Tanácsnak bemutatni. –

15/.

14. Néhai Németh Lajosnak 2000 ftnyi hagyománya tárgyában van szerencsém jelenteni, hogy ezen hagyomány f. é. febr. 1én az eddig járó 5% kamattal együtt a m. földhitelintézethez hiány nélkül beküldetett.

15. Néhai Uhlyarik László hagyománya tárgyában m. é. Novemb. 7.én tartott ülésben 43. sz. alatt hozott határozatával méltóztatott az akademiai elnökséget a bemutatott egyesség aláirására oly utasitással felhatalmazni: hogy a 200 ft alapitvány minden további terhelő kikötés nélkül az Akademia részére elfogadtatván, annak kamatjai m. e. Aug. 1től félévenként előre fizetendők, az 1877 jan. 15én törlesztendő 200 ft töke pedig a zálogjog-bekeblezéssel biztositandó leszen. –

Ennek folytán az egyesség az akademiai elnökség által még m. évi Nov. 22én jóváhagyólag aláiratott; az egyik eredeti példányt Jerenczy József értesitése – és a zálogjog bekeblezése, valamint a kamatok beszedése czéljából az e részben megbizott ügyvéd Keresztes Józsefnek leküldöttem; – ki azonban a 16/. alatt mellékletével együtt ide zárt jelentésével az eredeti szerződést visszaküldvén tudatja, hogy Jerenczy József sem a kamatokról sem pedig a betáblázásról

16/.

mitsem akar tudni; – egyúttal megjegyzi nevezett ügy-
véd, hogy Ferenczynek fekvősége nincs és igy arra a zá-
logjog sem keblezhető be, és hogy a hagyaték eddig reá
még átirva nincs, különben a hagyományt jövő 1877
ján. 15-ig veszélyeztettnek nem találja, záradékul tovább-
bi utasitást kér. –

Jelen esetben, melyben a hagyatéki eljárás – az ügy-
véd jelentése szerint úgy látszik – már befejeztetett –
igénytelen nézetem szerint – annak folytatását, illető-
leg az 1868ki 54 tcz. 582 §-hoz képest a hivatalos be-
avatkozást – 's az idézett törvény 568 §-a értelmében az
örökség biztositását kellene kérni – ezen nézetemet azon-
ban az egyességnek mindkét eredeti példányával együtt
17/. 18/. 17/. és 18/. alatt ide zárva Excellentiád 's a nmgu
Igazgató-Tanács bölcs elhatározása alá beterjesztvén
– e részben mielőbbi kegyes utásitását is van szeren-
csém kikérni. –

16. Néhai Kubinyi Ferencnek ezer forint hagyo-
mánya tárgyában megkeresett végrendeleti végrehaj-
19/. tó Szijgyártó Samunak 19/. alatt ide zárt válasza
bizonyság arra, hogy a végrendelet egyáltalában végre
nem hajtható, mivel a végrendelet tárgyai még a
végrendelkező életében másra ruháztattak át, sőt
az általános örökösök Kubinyi Géza és Lajos fia le-
mondottak ezen végrendeleti öröködésükről, mivel a
végrendeleti végrehajtónak tiszte is megszünt; ezek foly-
tán a kérdéses hagyomány – az akademiai hagyomá-
nyok sorából mint behajthatlan – csekély nézetem sze-
rint törlendő lenne. –

17. Néhai Kazinczy András ezer ftnyi hagyomá-
nya tárgyában Szmercsányi László közjegyző meg-
keresésemre azt válaszolá, hogy a hagyatéki ügyira-
tok azon kérdés eldöntése végett; melyik törvényszék
a kassai v. az ujhelyi-e az illetékes? – az igazságügy-
ministeriumhoz terjesztettek fel – 's eddig még

vissza nem kerültek, – egyúttal biztositott, hogy mihelyt azok visszaküldetnek e hagyatéknak mikénti elintézéséről 's a hagyománynak mikor leendő beküldéséről értesiteni fog. –

bevár.

18. Özvegy gf. Teleky Sándorné úgyis mint kiskorú gyermekei természetes és törvényes gyámanyja – a pomázi 314 sz. tjkönyvben felvett nemesi birtokából elcserélt birtokrészletek lejegyzéséhez szükséges engedély eránt az akademiai elnökséghez folyamodván, a kért engedély megadatott, – mivel az akademiai hagyomány biztositására hitelzálogul lekötött összes pomázi birtok – a becserélt hasonló értékű birtokrészletekkel együtt teljes árvásbiztositékot nyújt.

tud.

19. Néh. Nizsálkovics László és Aulinger Franciska kisasszonynak 400 ftnyi hagyománya tárgyában Brillmayer Máté végrendeleti végrehajtó többszöri felszólitásaimra végre a 20./. alatti levelével válaszolt, mely szerint Aulinger Franciska kisasszony még életben van 's Botzenban Tyrol tartományban tartózkodik, és hogy a hagyatéki ingóságok, a helybeli törvényszéki letéthivatalban öriztettnek; – az ingatlanok részint helyben, a terézvárosi Ó- és hajós utca sarkán 17. szám alatt – részint pedig Kassán feküsznek – az alapitványok biztositására vonatkozó tárgyalások folynak – 's e részben a helybeli törvényszék legközelebb fog határozni. –

bevár.

20. Néhai Stumpf Antalnak felső-Vadason elhalálozott lelkésznek 50 ftnyi hagyománya tárgyában megkerestem a végrendeleti végrehajtót gf. Vay Tihamért: hogy a hagyománynak mielőbbi beküldéséről gondoskodni sziveskedjék. –

bevár.

21. Néhai Szendeffy Ágnes örökhagyónő hagyatékának két nyolczad részében az akademia,

a pesti árvaház 's az irói segélyegylettel együtt egyen-
lő arányban csak az esetre helyettesittetett, ha fivérének
legidősb fia Szendeffy Albert nagykorusága előtt elhalna.

Az e tárgyban megkeresett végrendeleti végrehajtó
21./. Kautz József 21./. alatt ide zárt válaszában az iránt:
vajjon az Akademiának lehet-e kilátása az örökrész
evid. valósitásához v. sem? határozottan nem-mel nyilat-
kozik.- Végre

22. Jankovich Gyula zárgondnokságának az Aka-
22./. demiához intézett 22./. alatt ide zárt felszólitását
van szerencsém Excellentiád 's a nmgu Igazgató Tanács-
nak oly kéréssel bemutatni - hogy a Jankovich Gyulának
/: tudtommal csak 100 ftnyi :/ alapitványa tárgyában
magas elhatározását velem mielőbb közölni méltóz-
tattnék.-

Midőn ezen jelentésemet Excellentiád 's a nmgu
Igazgató Tanácsnak bölcs elhatározása alá terjeszte-
ném, 's a szükséges utasitásokat kikérném, mély
tisztelettel maradok

Excellentiád

és

a nagyméltóságu Igazgató Tanácsnak

Budapest 1876. junius

alázatos szolgája

Hinka József

makatürjész

1.539.
18

Nagyméltóság

Gróf Lónyay Meny
a m. tudományos
elnöke

Ő Excellentiáj
és
a Nagyméltóságu
Tanácshoz

Hinka József akadem
nek

alázatos jele

Mellékleseit Hink
kérette 24/VI.

az akademiáno
peres és nem p
eddigi folyamá

+ 22
irat

1539/1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Méltóságos akadémiai Másodelnök Úr,
Mélyentisztelt Uram!

Néhai özvegy Márton Jánosné sz. Csernyus Katalin hagyatéki gondnoka Dr. Balogh Sándor ügyvédnek az Akadémia Igazgatóságához intézett, és beterjesztés végett hozzám küldött *ſ.* alatt idezárt kérvényét, melyben az Akadémiai Igazgató Tanácsot arra kéri, hogy a néhai özvegy Márton Jánosné által az Akadémiának állitólag hagyományozott 200 ℔ után – melyre néhai Szónoky János volt hagyatéki gondnok állitólag 500 ft – a kérvényező gondnok pedig 1000 frt befizetett volna – az Akadémiának járó 5 % kamatból s a bíróilag megállapitott perköltség megtérítéséről az örökösök javára lemondjon, van szerencsém Méltóságodnak oly megjegyzéssel tisztelettel bemutatni; hogy az Akadémiának nem néhai özvegy Márton Jánosné – hanem a *ſſ.* alatti alapitó levél szerint annak férje Meszlényi Márton János hagyott 200 ℔ – melyre néhai Szónoky János volt hagyatéki gondnok tudtommal semmit sem, – a kérvényező gondnok azonban, mult év folyamában két izben 500 forintot – összesen 1000 ftot, ezen felül pedig annak Márton János hagyatékából Hrabár Bélára háram

1539/1876

ramlott, és Horánszky Nándor kérelmére végrehajtási ár-
verés utján eladatott Szelevényi részbirtok vétel-
3/. árából a m. földhitelintezet 3/. alatti elismervé-
nye szerint még 845 fr, együtt véve stedig 1845 fr, v
aranyban mintegy 328 D. arany rovatott le; – ma-
radt tehát mintegy 285 15/21 D. arany behajtandó; –
melyről – nevezett hagyatéki gondnok kervénye sze-
rint – az Akadémiának kellene lemondani. –

4/. 5/. Minthogy azonban ezen alapítvány – a 4/. és 5/.
alatti jogérvényes itéletek szerint – 5% kamatával
és a megállapított perköltséggel együtt lett az A-
démiának megitélve – sőt azon alapítvány és já-
rulékai erejéig még a zálogjog is – nem csak néhai
6/. 7/. Márton Jánosnak – a 6/. alatti végzés szerint – annak a 7/.
alatti tjkivonatban foglalt – valamint a Hrabár Béla
8/. nevére átkeblezett 8/. alatti tjkönyvbe vezetett Szele-
9. és 10/. vényi részbirtokaikra – hanem a 9 és 10/. alatti végzé-
sek szerint egyszersmind néh. özv. Márton Jánosné sz.
11/. Csernyas Katalinnak 11/. alatti tjkönyvben foglalt Sze-
levényi reszbirsokára is telekkönyvileg bekeblezteteti.

Minthogy továbbá néh. Márton János, Hrabár Béla
és özvegy Márton Jánosnénak 7. 8 és 11/. alatti tjköny-
vi kivonatokban foglalt Szelevényi birtokukra az Aka-
démia alapítványa előtt betáblázott közalapítványi
követelések – nem 21,000 ftra hanem a közoktatási mi-
12/. nister Úrnak 12 sz. alatt ide zárt alatt ide zárt ren-
delete szerint összesen csak 18375 ftra rugtak, – mire azon-
ban ugyan azon ministeri rendelet szerint – a Hrabár
féle elárverezett Szelevényi birtok vételárából 6125 fr
törlesztetett, és így jelenleg csak 12250 ftra rugnak; –
|mely hátraléknak behajtása elrendeltetett ugyan, de tud-
tommal mind eddig nem foganatosíttatott;| – a ha-
gyatéki gondnoknak fennérintett kérelmét az A-
kadémia részéről annál kevésbé vélem teljesíthető-
nek; minél bizonyosabb: hogy a fennm aradt Szele-
vényi részbirtokokat a volt hagyatéki gondnok 32000 fr

ért eladta, melyből a vevők eddig tudtommal még semmit sem törlesztettek, – s azére az eladási árnak két első részletére vagy is 10,000 frra, úgy a kamat hátralékra nézve a gondnok által be is pereltettek; – ezen kívül a' hagyatékhoz még a' törteli pusztarészbirtok is tartozik – melynek eladási árából a gondnok tudtommal a közalapítványi követeléseket ajánlkozott kielégíteni, – mindebből tehát kiderül: hogy az Akadémia kamat követelése és a megállapított költségei fedezésére a hagyaték még mindég elegendő alappal rendelkezik; – úgy hogy azokról nem szükséges az Akadémiának lemondani; legfeljebb a felhozott mostoha körülmények tekintetéből felfüggesztheti az Akadémia egyidőre – a végrehajtási árverése. –

Egyébiránt ezen igénytelen nézetemet Méltóságod böles elhatározása alá terjesztvén – s érészben mielőbbi kegyes utasítását kikérvén, mély tisztelettel maradok.

Méltóságod

Budapest 1876. Január 21.

alázatos szolgája

[illegible]

akad. Ügyész

1

Méltóságos

Csengery Antal úrhoz

a m. tudományos Akadé-

mia Másodelnökéhez

Hinka József akadé-

miai ügyésznek

Véleményes jelentése

MAGYAR

néhai Özvegy Már-

ton Jánosné sz. Cser-

nyus Katalin hagya-

téki gondnoka Dr

Balogh Sándor ügy-

védnek ide mellé-

kelt kérvénye tár-

gyában.

ad 1539

1876

Másolat. négy forint bélyeggel ellátott eredetiről.

Alapitvány levél.

mely szerint én alulirott Meszléni Marton J. földbirtokos, édes Hazánk Magyar Tudós Társasága alaptőkéje neveléséhez Három száz darab cs. kir. aranynyal járulni hazafiúi örömemnek esmervén, kötelezem magamat, hogy ezen alapitványul lekötött tőke után, melyet életemben magamnál tartok, 1856. év első napjától számitva évenként utólagosan ötös kamatra az az 15 darab aranyat fogok a legnaggobb pontossággal Pesten a M. Akadémia pénztárába befizetni, halálom esetére pedig ezen tőkéről, a m. tud. társaság Igazgató Tanácsa szabadon s tetszése szerint rendelkezhessék, azt örököseitől bevehesse, vagy biztositás mellett ezeknél kamatozásra meghagyhassa. — Hogy pedig ezen ajánlatom s kötelezésem biztositva legyen, ezennel jogot adok a m. t. társaságnak, hogy azt Heves vagyis mostanába Szolnok megyei név szerint p. Szelevényi jószágomra betábláztathassa. Kelt Pesten december 12-én 1855. Meszléni Márton János sk. (p. h.)

120 bem. 1862. april 11-én. Jelenokmány, s az 1857-ik évi Junius 30-án 12327. sz. a. a Pesti cs. kir. országos törvényszék által kiadott határozat alapján, s a szolnoki telekkönyvi törvényszéknek 1864. Junius 21-én 1688. sz. alatti végzése folytán a zálog jog 300. azaz Háromszáz darab arany, s 1855 december 12-től évenkint utólagosan fizetendő 5% kamatok erejéig a Szelevényi 23-ik számu telekjegyzőkönyvben A. I. 1–10 R. sz. a.

latt

foglalt fekvőségre mint fő – s ugyanazon te-
lekjegyzőkönyvben A. + 1. R. sz. alatti szö-
lőre, mint mellék jelzálogra, a Magyar Tudós
Akadémia javára C. 3. alatt bekebeleztetett.
Szolnoki megye törvényszék telekkönyvi osz-
tálya Tábory s.k. (P. H.)

275. Bem: 1868. február 9-én. Az ezen
alapítványi levelen látható $\frac{120}{862}$ igtató sz.
alatti bizonylattal tanusított főjelzálogra
nézve, a 300 darab arany és 1856. Január
hó 1-től folyó 5%-tóli kamatok erejéig, a sze-
levényi 16. n. Tjkvben C. 1. alatt egy ujan-
tabb mellék jelzálog feljegyeztetett. Tábory
s.k. igazgató (p.h.)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A.

16. Szelevény

özvegy Marton Jánosné született

Csernus Katalin.

I. Nemes birtok.

R. sz.	helyr. sz.		Hold.	öl.
1.	20. Ház sz. 5. 6.	"	—	662.
2.	22. Ház sz. 1.	"	1.	1436.
3.	41. Kert	" "	2.	1523.
4.	44. Szántó a Belsöségben		5.	999.
5.	55. Szántó a Belsöségben		1.	236.
6.	71. Rét a Körös rétben		51.	834.
7.	80. Rét a Körös rétben		34.	984.
8.	88. Rét a Tisza rétben		48.	728.
9.	112. Rét és Szántó a Tisza rétben		76.	1480.
10.	138. Legelö és nádas a Demeter és Borjú dülöben		126.	611.
11.	155. Szántó a Szántóföld dülöben		26.	1066.
12.	164. Szántó a Halesz dülöben		—	954.
13.	376. Szántó a Szántóföld dülöben		16.	1436.

Kökési Csernus Katalin.

özvegy Meszlényi Marton Jánosné, Dévay János mk. v. s.

B. semmi.

R. sz.

C/a.

Az 1840ik évi Junius 22öl Elsöbbséggel Föjelzálog Iktató szám 2259. bemutatott 1859ik évi Majus 19ik A Szolnoki Cs. Kir. Telekkönyvi Tanácsnak folyó évi 1859ik évi Junius hó 28án kelt s jogeröre emelkedett Itélete alapján, a zálogjog az 1840ik évi Junius hó 17öl Kötelezvényben foglalt Hatezerpengö ft. erejéig az 18 negyvenedik évi Junius huszonkettediki elsöbbséggel az Egyetemi alap részére 6000 pft.

1. Az 1840ik évi Februárius 29öl Elsöbbséggel Továbbá az 1840ik évi Január 18án kelt kötelezvény szerint Háromezerpengö forint erejéig a. 3000 pft.

2. Tanulványi alap részére . . . .

./.

Mellék jelzálogi törlés 8/a.

K. Sz. C/a.

Az 1839ik évi December 31én kiállított kötvény szerint Háromezer pengő forint erejéig 3000 pft
3. a Magyar Vallási alap részére . . .
Az 1839ik évi December 31én kelt kötvénynél fogva Háromezer pengő forint erejéig a . 3000 pft
4. Magyar Vallási alap részére . . .
Az 1840ik évi Januar 18án kelt kötvénynél fogva Kétezer pengő forint erejéig a . . . 2000 pft
5. Győri Királyi árvaházi alap részére
Az 1840ik évi Januar 18án kelt adóslevél szerint ötszáz pengő forint erejéig a . . . . 500 pft
6. Horváth Teréziának alap részére . . .
Az 1840ik évi Januar 18án kelt kötvénynél fogva ötszáz pengő forint erejéig a . . . 500 pft
7. Hutzler Péle árva alap részére . . .
az A I. 1–13 Rend sz. a. birtokokra mint "I." jelzálogokra az 18[illegible]ik évi Februarius Hus-tonkülönösedési közli elsőbbséggel "átkebleztetik"
1. sz. alá mellé "I" jelzálogos Szelevény 23. sz. Tjkvben.)

Mellékjelzálogi szelvényei 8/a.

1396. Dem. 1874. November 29én,
1873. November 29én felvett árverési Jkönyvi az 1396/1874. számú végzés alapján a C/a. 1. alatti 6000 pft. 2. alatti 3000 pft. 3. alatti 3000 pft. 4. alatti 3000 pft. 5. alatti 2000 pft. 6. alatti 500 pft. és 7. alatti 500 pft. erejéig bekebelezett zálogjogok törlése, de csak egyedül a Szelevény 252. sz. Tjkvben C/a. 1/a.–7/a. alatti foglalt mellék jelzálogok erejére "bekebeleztetik."

8/a.

K. Sz. C.

275. Dem. 1868. Februari 9én mellékjelzálog.
Az 1855 Decemberhó 12én kelt alapítvány levél alapján, valamint a kötelezményes és kir. Táblai ítélete alapján, melyekkel örök vegy illetve Jánosné mint örökös a terhes Né az örökösi birtokrészre Eheri arányban viseletére kötelezteztetik; – a zálogjog Háromszáz darab Cs: arany . . . 300 #
i 856. Januar 1től folyó 5% tul járulékai erejéig, az A I. 1–13 Rd. sz: alatti birtokra
1. a Magyar tudományos Academia javára, és

Kép beni törlési 4.

Bekebelezési 5.

/.

R. Sz.	C.			
	pedig a szóbeli keresetlevél folytán a per kimeneteléig leendő nyitva tartára mellett elöjegyeztetik. /: Lásd föjelzálogot a Szelevényi 23ik Sz: T: kvben: /			
2.	73. Dem. 1872. Februar 16ik A Mező Juri M. kir. adó hivatal zálogjog bekebelezési kérelme Jakovits Stefánia és Marton Anna ellen 913 fr 82½ kr. illetéknél ralék erejéig elutasitatott			Törlés 3.
3.	360. Dem. 1872. Majus 30. A C. 2. alatti elutasitó végzés feljegyzése töröltetik			
4.	1431. Dem. 1875. November 17ik Pestváros Törvényszékének 41062/1870 és a m. kir. itélő táblának 28071/871 számú itéletei alapján a C. 1. alatt elöjegyzett 300. darab Császári arany öszvegből a részletes törlés 14 6/21 darab arany erejéig a föjelzálognál bekebeleztetvén itt feljegyeztetik			
5.	Továbbá ugyan azon itéletek alapján a C. 1. alatt elöjegyzett s már csak 285 15/21 darab Cs: arany erejéig fennálló zálogjog mint igazolt bekebeleztetik			
6.	Végre ugyan azon okiratok alapján a zálogjog Egyszáz ft perköltség erejéig az 100 fr A I alatti fekvőségre mint melléklelzálogra a Magyar tud: Akademia javára "bekebeleztetik"			

Jelen másolat a Kunszentmártoni kir. Jbiróság telekk: hivatalában létező eredetivel f. 1876 évi Martius hó /: 5ik :/ Ötödik napjáig bezárólag megegyez, és a Magyar tudományos Academia részére bélyegmentesen hitelesitetett.

Kunszentmárton 1876 Martius 6án

KIRÁLYI JÁRÁSBIRÓSÁG KUN-SZENT-MÁRTONBAN

Salamon Ágoston

Kir. tkkvvezető.

olv. Sóst

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

3/

843
876 sk.

V.

A budapesti k. sz. székneh 14140
876 sk.
számu végrehajtást rendelő végzése alapján a végrehajtási zálogjog 285 5/7 db cs. k. arany sőke ennek 1875 julius 15-ig hátralékos 50 7/8 darab cs. kir. arany kamata, valamint 1875. jul. 15-től a kifizetés napjáig tovább folyó 5% kamatai 57 fr. 50 kr. megállapitott s még felmerülendő költségek erejéig néh. Márton Jánosnénak a szelevényi 23 sz. sjkoben A I. 3-4 és 6 r. szám alatti fekvőségre mint fő, ugyanazon telekjegyzőkönyvben A + 1 r. sz. a. továbbá a szelevényi 16 sz. sjkoben A + 1-13. r. sz. a. fekvőségre mint egyetemleges mellékjelzálogra a m. tud. Akadémia javára bekeblezteti rendeltetik.

A tartozékok felperesi ügyvéd közbejötte mellett leendő felbecslésére Dóka Elek birósági végrehajtó kiküldetik.

Miről Hinka József felperesi ügyvéd és kik végrehajtó értesittetik.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Kunszt Mártonban 1876. april. 19-én Csefalvai sk. kir. aljárásbiró (p. h.)

843
876 sk.

Gróf Lónyay Menyhért mint m. tudom. Akadémia elnökének néhai Meszlényi Márton Jánosné Csernus Katalin örökösei Csernus Amália, Csernus Ádolf és Kálmán, Csernus Lőrincz és Sándor és Bereczky Jolánka ellen kiel. ohajtás tárgyában 285 5/7 db cs. kir. arany sőke s járulékai iránt az iratokos weglüldi a Budapesti c. f. kir. sz. székneh 14140/sk.
876.

./.

J. Hinka József sk.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Magyar Tudós Akademia
Tekintetes Igazgatósága!

Néhai özvegy Márton Jánosné szül: Csernyus Katalin a magyar tudományos Akademiának 300 ft aranyot hagyományozott.

A hagyatéki tömeg részint a 14. éven át folytatott rendetlen kezelés, részint az ellene támasztott temérdek költséges pereskedés miatt maiglan sem hozathatott tisztára elannyira, hogy a közalapitványi kölcsönöket, s egyébb magán hitelezőket sem birta még folyó kamataikra nézve sem kielégitni.

Mindennek daczára a tudós Akademia 300 ft hagyománybeli követelésére gondnok elődöm Szónoky János 500 ft, én pedig 1000 ftot fizettem, mi által a tőkét majdnem véglegesen törlesztettem.

Minthogy a hagyomány elébb mint sem a hagyaték terhei törlesztetnének, jogszerűleg nem fizethető igen következetesen tehát az után kamat nem is volna követelhető; – más részről meg a jelen hagyatéknak még fizetetlen, mintegy 21.000 ft terhei vannak, mellyek után a kamatokat sem birja jelenleg az okból fizetni, mert a hagyaték bérlője fizetésképtelen; vagyona tekintélyesb részének vevői pedig a mult évek sanyaruságai által leszegényedve a mult évben sem fizettek semmit.

Ily körülmények közt az örökösök semmit sem kaphattak eddigelé, mig a hagyományosok,

sok, és ezek közt első sorban a tes Akademia 300 ℔ arany hagyományi tőkéjét, majdnem egészen megkapta; holott a terhek fizetve sincsenek.

Ennélfogva szemben a hagyatéknak fennforgó sulyos állapotával azon alázatos kéréssel fordulok a Tekintetes akademiai Igazgatósághoz, miszerint a 300 ℔ arany után számitott kamatra, mint a jog helyes elvei szerint nem is követelhetőkre, ugy a perköltségre igényétől lemondani, azokat a minden részről szorongatott hagyaték javára átengedni, a még hátralékos tőkére nézve pedig halasztást engedni méltóztatnék.

Mely tiszteletteljes kéréssem teljesitéseért esdve, kiváló tisztelettel maradtam

a Tudós Akademia Tekintetes Igazgatóságának

alázatos szolgája:

Kelt Budapesten 1876 Jánuszhó 19én

Balogh Sándor

ügyvéd ialtóz egyző

mint néhai Csernyus Katalin hagyaték

tömeggondnoka

(Lakik Thonet udvar 1ső emelet)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

5847 sz.

Másolat.

Tekintetes Kis Antal Közés váltójogi ügyvéd úrnak Kun Szent Mártonban.

Ezennel diszmerjünk hogy a tekintetes úr az akadémiai ügyek t. Hinka József úr által néhai Meszlenyi Márton Jánosnak 300 db cs. kir. aranyból álló alapítványa törlesztésére szaz darab cs. kir. arany fejében f. e. Julius 14 árkelesje szerint 5 ft 23 král számítva .. 523 ft.

A 300 db cs. kir. aranynak 1871 april 30-tól f. e. Julius 15-ig járó 5% kamata fejében 63 D 1/8 vagy 5 ft 23 krral számítva 0 ért. . . . 330 ft 25.

Összesen . 853 ft 25.

sebből az ügyvédi költsegnek pr. . 8 ft 25.

levonásával a fennmaradó . . . 845 frt.

mai napon az akadémiai pénztárba hiánynélkül befizetett; mely összeg a tudom. akadémia folyó számadása javára iratott, tisztelettel Budapest 1875. Julius 28-án Magyar Földhitelintézet mint a magyar tudományos Akadémia vagyonkezelője Trebitsch s. k. Szentgyörgyi s. k.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

9157. szám

Horanszky Nándor ügyvéd és országos képviselő azon folyamodványánál, melyben a szelevényi 252. sz. t. j. könyvi ingatlanságnak az alapítványi követelés törlesztésére szolgáló vételárából 2/3-ot az ugyanezen ingatlanság által biztosított hitelezők követeléseinek kielégítésére átengedtetni kér, a következő módosítással adatik hely.

A kérdéses vételárból az összesen 18375 frra menő alapítványi tőke-követelés 1/3-a vagyis 6125 ft, továbbá az ezen tőke után 1872. évi május 1-től 1875-ik évi május 1-ig hátralékban maradt 3307 ft 50 kr. kamat, összesen tehát 9432 ft és 50 kr. a hitelező országos alapok részleges kiegészítésére levonandó, és az ezen összegen túl fennmaradó összeg Horanszky Nándor és egyéb hitelezők követeléseinek kielégítésére átengedendő.

T. é. apr. 18-án 3043. sz. a. kelt jelentésére hivatkozólag utasítom az ügy-igazgatóságot, hogy jelen engedélyről folyamodó Horanszky Nándort értesítse, és a vételár felosztásnak megtörténtéről és eredményéről ide jelentést tegyen.

Ez alkalommal arra is felhivom az ügyigazgatóságot, hogy az alapítványi követelésből még hátralevő összegnek behajtása iránt intézkedjék.

Budapest 1875. május 10- Trefort s. k.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

12

A.

23. Szelevény

Marton János örökhagyó

I. Nemes birtok.

R.sz.	helyr. sz:		Hold.	öl.	
1.	40. Ház sz: 44. és 48.	"	—	1573.	B.1.
2.	54. Szántó a Belsöségbe	"	6.	424.	B.1.
3.	79. Rét a Körös rétben	"	11.	259.	
4.	87. Rét a Tisza rétben	"	14.	475.	
5.	105. Rét a Tisza rétben	"	78.	1591.	B.1.
6.	113. Szántó és legelő a Vadasban		14.	249.	
7.	134. Nádas és legelő a Demeterben		74.	710.	B.1.
8.	151. Szántó a Szántóföld dülőben		27.	534.	B.1.
9.	165. Szántó Halesz dülőben		1.	1508.	B.1.
10.	393. Rét a Körös rétben	"	54.	1030.	B.1.

Hornyák Mihály m.k. községi biró. Dévaj János v. t.

F.

1.	355. Szöllő Halesz dülőben		4.	200.

Hornyák Mihály m.k. községi biró. Dévaj János v. t.

R.sz.

B.

2785. Bem. Augs. 16-ú 1870.

Hiteleszitett alakban kiadott 1868. maj. 7-ú felvett s a végrehajtó birónak 1868. maj 9-ről 375. sz. a. k: végzésével hátiratolt, s ennek folytán a tkvi rend. 67. §-a értelmében eredetinek tekintett birói egyességet tartalmazó végrehajtási jegyzőkönyv alapján, az A I alatt felvett nemesi ingatlanból a 40. 54. 105. 134. 151. 165. 393. hr. számú ingatlanok innét a 252. számú újból nyitott tjkoben tulajdonjoggal Kubinyi Hrabár Béla kiskorú részére átvitetett.

1.

R.sz.

C/a.

Az 1840-ik évi Junius 22-ről Elsöbbséggel Mellékjelzálog Iktató szám 2259. bemutatott 1859-ik évi Majus 19-ú A Szolnoki Cs: kir: Telekkönyvi Tanácsnak folyó évi 1859-ik évi Junius hó 28-ú kelt s jogerőre

/. 1539

R/p.

C/a.

emlékezett Iratcsere alapjain, a zálogjog az 1840.ik évi Junius hó 1ső napjától kötelezvényben foglalt Hatezer pengő forint erejéig az 18negyvenedik évi Junius Hussonkettediki elsőbbséggel az 6000 pfrt.

1. Egyetemi alap részére
Az 1840ik évi Februarius 29ik elsőbbséggel
Továbbá az 1840ik évi Január 18ik napi kelt kötelezvény szerint Háromezer pengő forint erejéig 3000 pfrt

2. Tanulmányi alap részére
Az 1839ik évi December 31ikén kiállított kötelezvény szerint Háromezer pengő forint erejéig 3000 pfrt

3. Magyar Vallási alap részére
Az 1839 évi December 31ikén kelt kötvénynél fogva a Magyar Vallási alap részére Háromezer pengő forint erejéig 3000 pfrt

4. Az 1840ik évi Január 18ikán kelt kötvénynél fogva Ötezer pengő forint erejéig 2000 pfrt

5. Győri Királyi Árvaházi alap részére
Az 1840ik ről Január 18ikán kelt adóslevélszerint ötszáz pengő forint erejéig a. 500 pfrt

6. Horváth Kereskedési alap részére
Az 1840ik évi Január 18ikán kelt kötvénynél fogva Ötszáz pengő forint erejéig a 500 pfrt

7. Hutter féle árva alap részére
az AI 1–10 és t/1 Rend fsz: a: birtokokra, mint mellékjelzálogra az 18negyvenedik évi Februarius hó 1sőn kiadott elsőbbséggel átkebleztetik.

(lásd fő jelzálogos tétel 16. fsz. I. alatt:)

mellék jelzálog részletes tétel 8.

---

8. 2785. Bem. kugs. 16ik 1870.
A B. I. s. számú átirat folytán a C. 1–7. a. foglalt teher tételek rétben mint mellékjelzálogos a fő tételnél 252. fsz. t/alatt átvitessenek.

S. sz.

C.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Iks: szám 4729 bem. 1860. Novemb 7ik fő és mellékjelzálog
Az 1858. évi October hó 30ik a Váczi Kir: Járás polgármesteri hivatal által kiállított és a Dalnoki C: K: adó hivatal által helyben hagyandó kivonat és a Pesti pénzügyi ügyészségnek Részvénye alapján a zálogjog Egyetem

/:

8. 82.	C.		
	örszáz harmincöt fr. 37 25/100. kr. adó'köve	1535 fr. 37 25/100. kr.	Törlés 2.
	lelki erejéig az A. lapon I i–io rendszám alatti nemesi birtokra mint fő, és ugyan ott 1 rendszám alatti stallóra mint mellékre jelzálogra		
1.	a Magos Cs: kir. Kincstár javára bekebelezteték		
	553. Dem. 1862 October 13án		
2.	A Pesti Cs: kir. pénzügyi ügyészségnek a magos Kincstár nevében 1862 October 8án 11,007. sz: a: kelt törlési engedélye alapján a C. 1. alatt 1535. fr. erejéig bekebelezett zálogjognak törlése	bekebelezteték	
	120. Dem. 1862 April 11én Fő jelzálog		Részleni törlés 15.
	Az 1855. Dec. 12én kelt alapitvány levél és az 1857. Jun: 30án 12327. sz. a. a Pesti Cs: kir. országos törvényszék által kiadott határozat alapján, és eben a kir. törvényszéknek 1864. Jun: 21én 1688. sz: alatti végzése folytán a zálogjog Háromszáz darab arany . . .	300. darab arany	Soráb6i mellékjelelés lug C. 7.
	s 1855. Dec: 12től évenkint utólagosan fizetendő 5%. kamatok erejéig . . .	" " "	
	az A I i–io R. sz. alatti fedvényre mint fő és a 1 R. sz. alatti stallóre mint mellékjelzálogra a.		Mellékjelzálogi részleni átvitel 10.
3.	Magyar Tudós Akademia javára bekebelezteték		Mellékjelzálogi: Törlés 14.
	205. Dem. 1865. Januar 26án Fő és mellékjelzálog		mellékjelzálogi részleni átvitel 10.
	Az 1864 évi Augusztus hó 16án Pesten kelt fizetési meghagyás alapján a zálogjog öt száz harmincöt forint 98½ kr. illetékben erejéig . . .	532/98½	
	az A I i–io sorszám alatti fedvényre mint fő és az A 1. sorszám alattira mint mellékjelzálogra		Törlés 13.
4.	A Cs: kir. Magos Kincstár javára bekebelezteték		
	1082. Dem. 866 Majus 15én		
5.	A dl. Túri kerületi Kir. Törvényszék zálogjogért 913 fr 82½ kr. illeték határlek erejéig	megtagadtatott	Törlés 6.

Sorsz.	C.			
6.	1906 Dem. 1866. Augt. 18ü A C. 5. alatti megtagadás feljegyzése töröltetik			5. szám hoz
7. 8.	275. Dem. 1868. Februar 9ü A C. 3. alatt 300. drb arany erejéig bekebelezett zálogjogra nézve a Szelevényi 16. sz. Tjkoben C. 1. alatt egy ujont alakult egyetemleges mellék jelzálog feljegyeztetik ~~A C. 3. a. jelzálog pedig fájelzálogra emeltetett~~			
9.	2690. Dem. Augusztus 9ik én 1870. Marton Béla kérelme az A I alatti ingatlanokra a hasznbérleti jog bejegyzete iránt megtagadtatott			Sörlés 12.
10. 11.	2785. Dem. Augt 16ü 1870. A B. 1. s. sz. átirás folytán a C. 3. és 4. sorszámú tehertételek részben mint mellék jelzálogok a 252 sz. tjkobe átvitettek. Sigy az érintett tehertételek az itt megmaradt I alatt megmaradt ingatlanokra mint fájelzálogon fekűsznek.			
12.	3815. Dem. 1870. October 29ü A C. 9. sorszámú bejegyzés – töröltetik			ad. 9.
13.	638. Dem. 1873. Majus 25ü A Budapesti M. kir. központi díjés illeték szabási hivatal 7608–873 szám alatt kelt megkeresése alapján a C. 4. alatt 532 fr 98½ kr. illeték hátralék erejéig bekebelezett zálogjog törlése a Szelevényi 252. számú tjkoben C. 2 sorszám alatt foglalt mellék jelzálogra nézve is bekebeleztetik			
14.	1396. Dem. 1874. November 29ü 1873 November 29ü felvett árverési jegyzőkönyv és az 1396 J.k. 874. számú végzés alapján a C. 3. alatt 300. darab arany és járulékai erejéig bekebelezett zálogjog törlése de csak egyedül a Szelevényi 252. számú tjkoben C. 1 alatt foglalt mellékjelzálogra nézve "bekebeleztetik."			

Sorsz. C.

1431. Bem 1875. November 17ᵈᵉ

Szabad kir. Pest Város Törvényszékének 41,062. és a M. kir. itélő táblának 28071. / 1870. / 1871. számú itéletei alapján a Magyar tud: Akademia javára C. 3. alatt 300. # Császári arany erejéig bekebelezett öszvegből a zálogjog törlése 14 6/21. darab, császári arany erejéig a Szelevényi 16. számú tjkoben C. 1. alatt foglalt mellékjelzálogra nézve is "bekebeleztetik

15. Továbbá ugyan azon itéletek alapján a zálogjog Egyszáz ft perköltség erejéig az A I alatti fekvőségre mint fő, s a + 1. rszám alattira mint mellékjelzálogra 100 ft

16. A Magyar tudományos Akademia javára "bekebeleztetik" /: Egyet. fekszik a Szelevényi 16. sz. tjkoben :/

Jelen másolat a Kunszentmártoni kir. Jbiróság telekkhivatalában létező eredetivel f. 1876 évi Martinshó /: 5ᵈᵉ :/ Ötödik napjáig bezárólag megegyez, és a Magyar tudományos Academia részére bélyegmentesen hitelesitetett

Kunszentmárton 1876. Martius 6ᵈᵉ

Salamon Hyoszt

Kir. tkkovezető

olv. Tóth

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat

841.
P. 876.

Ő Felsége a kir-ály nevében!

A rszombati kir. e. f. Törvényszék, mint váltó biróság által Ecseghi Ferencz ügyvéd által képviselt Gr. Lónyay Menyhértnek mint a M. Tudományos Akadémia elnöke és és igénylő felperesnek, – Gellén Endre ügyvéd által védett Losonczi takarék és hitelbank végrehajtató, Zmeskál Sándor és Okolicsányi Gáspár végrehajtást szenvedett rákói lakosok alperesek ellen az utól nevezettnél végrehajtásilag lefoglalt 8000 ft jószág vételár hátralékból 1500 ft tőke és ennek 3% kamatai anlajdon joga irányba igényperében az 875 dec. 16-ik napján megtartott tárgyalás alapján

Végeztetett.

Az 1874. évi 9124. sz. a. kiküldő végzés nyomán, m. év Januar hó 24-ik napján felvett s 501. sz. a. beterjesztett váltó biztosítási foglalási jkvben Zmeskal Sándor alperes 490 ft tartozásba Okolicsányi Gáspár rákói lakosnál 1 tétel szám alatt le, – majd ismét 1875 februar 14-én 100 ft megtelt váltó tartozás s jar. eránti kielegitési végrehajtás foganatosítása alkalmával, mindkét esetben a losonczi takarék és hitelbank javára felül foglalt, 8000 ft tőke, s kamataiból, 1500 ft tőke s ezek 1874. év. Januar 10-töli kamataiból 3% százalék, az igénylő magyar tudományos Akadémia anlajdonának elismertettnek és az összeirásokból hitörölteni rendeltetnek – a költségek kölcsönösen viselendőknek hi mondatnak, felperesi ügyvéd munkadija 23 ft 20 kr-ban, alperes losonczi takarék és hitelbank képviselőjének munkadijai és kiadásai pedig, 12 ft 25 kr-ban, saját képviselőjéi irányában megállapitatnak, – végre a jelen végzés, az itéleti százalék kiszabása tekintetéből, a balassa gyarmati m. kir. illeték kiszabási hivatalnak megküldeni határoztatik.

Indokok.

A losonczi takarék és hitelbank 1 r. igénylett alperes által, a jelen keresetet illetőleg felhozott következő hifo.

1539

gasok, hogy Okolicsányi Gáspár mint olyan a ki sem igénylő, sem foglaltató sem pedig végrehajtást szenvedettnek nem tekintheró, – a jelen perbe illetéktelenül vonatván be, észrevételei el nem fogadhatok, – hogy a kereset mint elsőbbségi bejelentéssel összekapcsolt, határozatlan és halmozott voltáról leszállítandó, s hogy mert az idézési végzés nem közvetlenül a losonczi takarék és hitelbankhoz lett kézbesítve törvény is szabályellenes; azért mivel a 3 rendü alperesként idézettni kért és megidézett Okolicsányi Gáspár ha hogy a vála hagyott, de az általa megvett, telekkönyvileg nevére írt ingatlanokra épen azért betáblázás által biztosított foglalási összegek, avagy csak annak az igénylő felperes által követelésbe vett részét is, a 2 r. igényelt alperes adosságai fedezésére kiadni és fordítani tartoznék, mennyiben betáblázás folytán a jelzálogos hitelezők kielégítése is őtet terheli, valóságos végrehajtást szenvedettnek tüntetik fel; – mert a jelen kereset-levél külzetén és bent is mellékesen említett elsőbbség, a törvény és szabályrendeletben különösen a váltó végrehajtások tárgyában 1869. april 8-án kibocsátott igazság ügyministeri rendelet 74 §-ban említett, oly elsőbbségi bejelentvénynek, mely váltói r. eljárás szerinti tárgyalás után végzéssel dontendő el, azon oknál sem tekintethetett, mivel végrehajtató szerint is, csupán czimül használtatott de nem kéretett; mert az első idézési végzés azon ügyvédnek ki az igénylett alperest illetve végrehajtatót a váltás és végrehajtasnál – kifogást tevő elösmerése szerint is, – képviselve, – lévén kézbesítve, törvényellenesnek nem tekintethetett, – birói figyelembe nem vétethetvén, a magyar tudományos Akadémia igénylő felperes tulajdoni igényének azért kellett helyt adni; mert az általa beügyelt igénylett alperesek által nem kifogásolt okmányokból, különösen az A, B, C, alatti akból, teljesen kiderül, hogy a néhai Zmeskál János hagyatékának tárgyalásánál, Zmeskál Sándor általános örökös és a Magyar tud. Akadémia

mint varományos között oly egyesség jött létre, mely szerint Zmeskál Sándor magát és jogutódait 1500 ft töke és ettől 1873 Január 10-től számítva 3% kamatoknak oly módoni fizetésre kötelezte, hogy a kamatok mindjárt félevenkén, a töke azonban behövetkező halála esetében lenne fizetendő. — Kitünik továbbá, hogy a Zmeskál János hagyatékat elintéző 3486/74 sz. a. átadási okirat alapján a Zmeskál Sándor vélzére jutott ingatlanoknak átirásával egyidejüleg, ezen ingatlanokra a zálogjog 1500 ft töke s ennek 1873-jan 10-tól járó 3% kamatai, a m. tudományos Akadémia, 1500 ft mánk töke s ennek 1873. január 10-tóli folyó 3% kamatai a magyar nemzeti színház javára, végre 5000 ft szavatossági összeg a Kubinyi család javára jelzálogilag bekebelezettek, végre az ekkép megterhelt ingatlanok 14000 ft vételárban a rajtok felvő terhekkel vevő Okolicsányi Gáspárra tulajdonilag átirattak Okolicsányi Gáspár vevő a vételárnak eladós illetet vis 8000 fton felüli részét C, szerint kifizetvén, a birtokra betáblázott összegek már nem mint Zmeskál Sándor tulajdona, de mint a m. tudományos Akadémiát, a nemzeti színházat és a Kubinyi családot illetők, kamat fizetés mellett maradtak Okolicsányi Gáspár kezei közt, tartozván a most nevezett a kötött fizetési idők előalltával, a betáblazással is biztosított összegek kifizetését eszközölni, s minthogy ezen teljesen bizonyított tényállás szerint Zmeskál Sándornak, az Okolicsányi Gáspárnál visszahagyott 8000 ft vételári összegből 3000 ftokkivül, csak a Ruónay-féle várgedei birtok iránt a a Kubinyi család tagjai részéről folytatott perek kedvező kimenetele esetében felmaradható vagy

felmaradandó részlet összeghez van és lehet joga, kétségtelenül következik, hogy végrehajtási követelésébe, csak a Zmeskál Sándor által hozott kamatok és az 5000 ft biztosítási összegből netaláni maradvány lehetett korábban szerzett mások jogainak sérelme nélkül lefoglalható, a beügyelt selyes hitelü okmányokkal tehát, igénylő felperes m. tudományos Akademiának az igényelt 1500 ft és 3% kamatai tulajdoni joga kimutatásokhoz szükséges jogczím és a törvényes szerzési mód beigazolva lévén, – igénylőnek az igényelt tőke és kamatokhozi tulajdon jogát elösmeri és az igényelt összeget s kamatokat, a zárlat alól felmenteni kellett.

Okolicsányi Gáspár és Zmeskál Sándor alperesekként beidéztettek a 841 sz. a. körjegyzői jelentés szerint rendes megidéztetésök ellenére meg nem jelenvén a vtó tkv II. r. 96. §-a szerint a felperesi keresetes beismerteknek voltak tekintendők.

A költségek az 1869. april 8-án kelt igazságügy ministeri rendelet 75-ik §-nál fogva lettek kölcsönösen viselendőknek kijelentve; – végre az ügyvédi díjak a vltó könyv II. rész 225 §-a értelmében állapítattak meg. Török János s. k. kir. tszéki elnök –; Lengyel György m. k. kir. tszéki jegyző (L. H.)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

5/.

Másolat

28997 sám. Kérvénye

P. 1872

Hinka Józsefnek, mint m. t. d. Akademia e. sz. ügyészének, melyben Horváth Elek pesti ügyvédet mint néhai Hacker Rozália végrendelete végrehajtását, ugyanazon végrendeletben a székely alap részére tett 1000 frtnyi hagyomány kifizetésére utasitatni kéri. –

Végrés.

Folyamodó értesittetik, miszerint Horváth Elek pesti ügyvéd mint Hacker Rozália végrendeleti végrehajtójának m. évi 16382. sz. a. tett jelentése szerint az erdélyi Székely alap a magy. tud. Akadémia által illetőleg a m. tud. Akademiának vagyonával együtt a magyar Földhitel-intézet által (Pesten Bálvány utcza saját házában) kezeltetik, Tekintve pedig, hogy a f. évi 193. sz. a. fekvő iratok tanusága szerint a végrendeleti örökös Hacker Rezső – Szentmiklósi birtokos, nagykozu, 's igy Hacker Rozina hagyatékára nézve további biroi beavatkozásnak helye nincsen, ugyanazért Hacker Rozina hagyatéka iránti további biroi eljárás beszüntetése mellett ezen hagyatéki ügy befejezettnek nyilvánittatik. –

Miről Hacker Rezső és a végrendeleti végrehajtó, valamint pesti m. kir. illeték 's díj szabási hivatal felzetileg értesitendők. – Kelt Budán a kir. tvszéknek 1873 január 20án tartott üléséből. – Braun s. k. elnök, Bethlen Pál s. k. jegyző /: P. H. :/. –

1539

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat
17826
p 876.

Néhai Kralovánszky György hagyatéki ügyében

V.

Özvegy Kralovánszky Györgyné szül. Kiss Etel ezen nyilatkozata, mely szerint néhai Kralovánszky György hagyatékának részére leendő átadása iránt 1875-ik évi 13501. sz. a. beadott kérvényétől jogfenntartással elálls tudomásul vétetvén, erről az erdekeltek értesittetni rendelternek.

Minthogy pedig a hagyományosok 1875. május 14én felvett jegyzőkönyv tanusága szerint végrendeleti végrehajtó kinevezéséhez ragaszkodnak, ezen kerelem valamint az eserleg kinevezendő végrendeleti végrehajtó személye iránt a felek meghallgatására határnapul 876 május 5-iki d. u. 9 órája ezen kir. tszék hagyatéki osztályánál (: torony uszca I. ő sz. III. Em. 7. ajtó bitüzetik és arra Csavolszky Béla mint nejének meghatalmazottja, Thoma Kralovanszky Ilona, Kralovánszky István, özv. Kralovánszky Györgyné és a M. Tud. Akadémia elnöksége azzal idézterek, hogy a megrem jelenő a többiek előadásához csatlakozottnak vétetni, utóbb revezett özvegy pedig a végrendeleti végrehajtó kijelölési jogától elállottnak fogtekintetni. Budapest 1876. April 13án a budapesti kir. törvényszék. Ludvig s. k. jegyző.

1539

Erk. 1876. apr. 26.

17826/876

Ártésesik Hinka József ügyész úrhoz, az akadémia jogai kellő képviselése vegett.

6./

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

4614
W.

május 6./876.

8/. Somogyi Jána
skvi igazgató

Tekintetes

Kecskeméti kir. Tszékhez
rendes keresete

Gróf Lónyay Menyhért mint a Székely alapot kezelő magyar tudományos Akadémia elnökének Budapesten képv. Magyar László ügyvéd által Kecskeméten

özv. Hacker Károlyné szül. Reiterbauer Anna, ugyis mint kiskoru fija Hacker Rál t. és t. gyámja, mint néhai Hacker Rozália és Rudolf örököse, lak. Kunszentmihlóson; – továbbá néh. Hacker Rozália és néhai Hacker Rudolf ismeretlen örökösei részére kinevezendő ügygondnok ellen –

a néhai Hacker Rozália által Budán 1869 aug. 30-án végrendeletileg a Székely alap javára hagyományozott 1000 forint hagyomány, 6% kamata és jár. iránt. –

Magyar László ügyvéd

Felzet.

1539 4637/876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

4637/tk.

Végzés

Tekintve, hogy a telekkönyvi rendelet 74-dik §-a értelmében csak az örökös személyes hitelezőinek van joga követeléseik biztositását bekeblezés vagy előjegyzés által kieszközölni és pedig csak az illető örökségre, s tekintve továbbá, hogy valamely zálogjogi bevezetésnek közvetlenül az örökhagyót illető ingatlan vagyonra csak az örökhagyótartozásainak biztositása végett van helye (72 §.) ezen esetnek azonban egyikesem forog fenn: ezeknél fogva azon kérelem, hogy a Székely alap részére 1000 forint – és járulékai erejéig a zálogjog a budai 2120. számu telekjkönyvben foglalt 3677 h.r. sz. háznak felerészére előjegyeztessék, megtagadtatik. Az elutasitás a budai 2120 számu telek-

4637/tk. május 8.

Gróf Lónyay Menyhértnek Hacker Rozália és Rudolf ellen

A budapesti

I és II. ker. Tekint kir.

Járásbirosághoz

9/.

Gróf Lónyay Menyhértnek mint a M. Tudom. Akadémia elnökének (: képv. Hinka József akad. ügyész l. IV. ker. só utcza 4. sz. a.)

Kérvénye

melylyel néhai Hacker Rozaliának az akadémia kezelése alatt álló Székely alap részére végrendelesileg hagyott ezer fingi alapítványa és járulékai erejéig a zálogjogot 2120 számu budai telekjkönyvben 1 sor és 3677. h.r. alatt bevezetett ház és Háztelknek Hacker Rozaliát és Rudolfot illető fele részére előjegyeztetni kéri.

1539/1876

telekkönyvben feljegyzendő"

Budapesten, 1876-ik évi májushó
30-án az I. és II. ker. kir. járásbíróság
mint telekkönyvi hatóság. Chirn s.k.
kir. járásbíró (L. P.)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Budapest főváros árvaszéke.

450.

2989 sz.
arv. sz. 876

V.

Habar a néh. ifj. Hofrichter József után a keb. gyámpénztárban kezelt tőke életfogytiglani haszonélvezője: Brill Emma férj. Csathó Aurelnénak törvényes gyermekek hátrahagyása mellett történt és okmányilag igazolt elhalálozása folysán, a fennállott pest városi törvényszéknek 32681/869 szám alatt kelt végzése szerint néhai ifj. Hofrichter József végrendelete értelmében Brill Borbála életjáradékhozi jogának épségben tartása mellett felerészben néh. Brill férj. Csathó Emma törvényes gyermekei, felerészben pedig az alább megnevezett intézetek között volna felosztható; mindazon által tekintve hogy a kérdesben forgó tömeg épen a fennidézett törvényszéki végzéssel a most említett megszoritásokon kivül, még néh. ifj. Hofrichter József végrendeletében tartalmazott megszoritásokkal rendeltetett Brill Emma nevén kezeltetni, a Budapesti kir. tszék által közölt hagyatéki iratcsomóban, úgy az említett végrendelet mint az átadási okmány vagy birtok bizonyítvány sem eredetiben, sem hivatalos másolatban nem találtatik, ezek hiányában pedig az idézett végzésben általánosságban említett megszoritások jogtermészetét megbirálni nem lehet, az akkori eljárás szerint azonban

ezen

Ezk. 1876. május 15-én

T. Hinka József akad. ügyész úrhoz átteteik

Budapest 1876. maj. 15.

Arany János
főtitkár.

2989. szám
arv. sz. 1876.

1876 május 29-ik tárgyalás

Kof

M. Tud. Akadémia részére

1539/1876

ezen okmányokat hiv. másolatban a várományos örökösöknek birniok kell: ezeknél fogva mielött a tömeg felosztása és a kamatok utalványozása erünti kérelem fölött érdemleges határozat hozatnék: azügy tisztába hozatalára tárgyalás az 1876. évi május 29-ik napjának d. e. 10 órájára a régi városház 1ő emeleten 35-sz. a levő termébe tüzetik ki, melyre Csathó Aurel mint kiskoru gyermekei t. és t. gyámja megbizottja, Dr. Weimann Jülöp kir. Közjegyző úr kezéhez, Brill Barbála, – a föv. tiszti ügyészség, – a magyar tudományos Akadémia, a m. nemzeti muzeum, a m. nemzeti színház, a Rókus kórház, a Josefinum árvaház, a vakok intézete, a pesti jótékony nőegylet, a Józsefvárosi gyermek kórház, a józsefvárosi kisded óvoda és a józsefvárosi szegények háza illető képviselők kezéhez oly hozzáadással felzetenmegidéztetni rendeltetnek, hogy a tárgyalásnál néhai ifjabb Hofrichter József végrendeletét és hagyatéka átadásáról szóló okmány vagy a birtok bizonyitvány hiteles másolatát mutassák be.

Budapest főváros árvaszékének, 1876. évi május hó 2-án tartott üléséből. Kalm .... József árvaszéki elnök. olv. Kósa.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Másolat

3288

poly. 875 sz.

Végzés

Ezen magy. kir. Curia mint semmitőszéki határozat az érdekelt felekneh illetve képviselőiknek hivatalos másolatban kiadatni rendeltetik.

Tekintve pedig hogy a hagyaték állagának tisztába hozatalára és az egyesség megkisértésére egyedül utalt ezen kir. járásbiróság által, valamint a hagyaték állaga tisztába hozatalának, ugyaz egyességnek ismételt megkisértése nem sikerült, ennélfogva jelen hagyatéki iratok a magyar kir. Curia mint semmitőszéknek a jelen de különösen az 1873-ik év November 26án 16688 sz. a. kelt határozata értelmében, további eljárás végett a kaposvári kir. törvényszékhez betevjesztetnek.–

Miről Kapocsfy Jenő hites ügyvéd Kaposvari lakos, mint a végrendeleti végrehajtó helyettesse, – Szabó Kálmán Somogy m. tiszti ügyész mint a tavollevők képviselője, a kiskornaknál pedig gondnoka, – Matkovits György hit. ügyvéd (: lak. Kaposvárott :) mint az általános örökösök megbizottja, – Kaeskovics Sándor Mocsoládi lakos, mint a hagyatéki ingatlan birtoknak kezelője, – Tevely Elek ügyvéd (: lakik Kaposvárott) mint a hagyományos Kaposvári gymnasium jogképviselője, – Pierbaum Terézia ugyis mint kiskorn Gizella leányának gyámja (lakik Linczben Baumbach Strasse No 10. 1. Stock) – a linczi polgármesteri hivatal utján. – özv. Edl Mátyásné sz. Stift Teréz mint kiskorn leányai Edl Teréz és Milesa gyámanyja; – Edl Irma férj. Gebhardtné; – és Edl Istvánka férj. Majerne győri lakosok a győri kjbiróság utján hivatalos felszeten értesíttetnek. Kelt Igalon, a kir. jbiróságnál 1875 Sept. 25n Rimanóczy Alajos mh. kir. aljbiró. –

1539/1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat 5855
L. 875. sz.

Az Igali kir. járásbiróság folyó é. 3288 számu végzésével Mocsoládon elhalt néhai Edl Kálmán hagyatéki iratait átteszi.-

Végzés.

Miután jelen hagyatéki állaga tisztába nem hozatott, enélkül pedig ezen kir. törvényszék a perre utasitás iránt határozatot nem hozhat a hagyaték állagának tisztába hozatalára pedig a tkvdt 562. év köv. §ai értelmében a járási szolgabiróság helyébe lépett királyi járásbiróság illetékes.- Ennélfogva jelenhagyatéki ügyiratok az Igali kir. járásbirósághoz azzal küldetnek vissza, hogy az összes érdeklettek meghallgatásával a hagyaték miségét, mennyiségét, hollétét megállapítván, - az érdeklettek igényeit a jegyzőkönyvbe bevezesse, s ha az egyesség létre nem jön a perre utasitás végett az iratokat ide terjeszsze be.-

Miről Kapocsfy Jenő ügyvéd, mint a végrendeleti végrehajtó helyettese Szabó Kálmán Somogy megye tiszti ügyésze a távollevő képviselője és a k.k. gondnoka- Matkovits György ügyvéd az általános örökösök megbizottja, és Tevely Elek a hagyományos Kaposvári Gymnasium képviselője elhatálozása folytán minden ügyeiben kinevezett gondnok is, Kacskovits Sándor mocsoladi lakos a hagyatéki ingatlan kezelője, Pierbaum Terézia ugy is mint k.k.

1539

Gizella leányának gyámja (: lakik Linczben a. Ausztria – Baumbach Strasse Nr 10. első emelet :) a linczi polgármesteri hivatal utján, özvegy Edl Mátyásné szül. Stift Teréz mint kiskoru Edl Teréz és Edl Miltsa gyámja; Edl Irma férj. Gebhardné és Edl Istvánka férj. Majerné győri lakosok mint érdeklett hagyományosok felzeten értesitetnek. Kaposvár 1875. November hó 29-én et kir. törvényszék polg. osztály, Petöv m. k. jegyző (L. H.)

12/.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat

Tekintetes úr különösen tisztelt uram! Hozzám mint a Somogy megye pársfogasa alatti kaposvári gymnasium gondnokához intézett becses levelére vonatkozólag; melyben kérdést intézni méltóztatott, valjon a buda Örsi birtokra bekebelezett a gymnasium alaptömegét illető tőkék után kifizet kamatos, — mert a magyar akademiai Elnök úr ő Excellenti-ájának az Edl hagyatékos illető activ és passiv állás kimutat-ását benyujtani szandékozik, illetőleg felhívva van.

Van szerencsém válaszolni, hogy e kérdéséből azt látom, miszerint az Edl hagyatékot Tekintetes úr tisztába hozni alig fogja valaha!

Mi az Edl-féle hagyaték tömege?

1 ör. Örsnek 2/3 része vagy ennek ára 42.—

2-a Azon öszveg mely Edl Győri kereskedő nejénél vagyon.

Bonyolódott a dolog az által hogy Kacskovits Károlynak indebite lett fizetve — ez + plus fizetetlen, és törlesztetlen bekebelezések vagynak a birtokon ez a minus—

Most már a dologra!—

A mi bekebelezve van az a vételi árból levonandó ezért a vevő köteles kamatos és esetleg a tőkét vissza fizetni:— ez a tömeg passiváját nem alterálja, addig Péter ma Pálnak tartozik, ez az egész.—

Igenis én nem fizetek tőkét és kamatot — ha nem kell — de ha kell kifizetem és így bizonyos óskolai kamatokat kifizettem: értve a régi betáblázott tőke után.

Az Edl féle 1000 forint alapítvány után nem fizetek, mert ez a végrehajtót illeti. Megjegyzem azonban, hogy tévedésből igen helytelenül, addig míg Desten voltam Január hoban egy évi vagy félévi, (: nem emlekszem :) kamat kifizettetett, ezt jövőre lesz szerencsém beszámítani.—

Most egy kéresem!—

A szamadást illetőleg a kimutatást tessék velem a beterjesztés előtt közölni, azt hiszem jó lesz ha észrevételeimet megtesszem, nehogy a dolognak megnem felelő állás pontokat foglaljon el- és ezért bizonyos morális felelősség nyomja.— ártani nem árthat. tisztelettel alázatos szolgája Kacskovics S.

Moosolád April 10. 1876

Kacskovics Sándor levele
dd.º Moisolád apr. 10. 876.

B/.

MAGYAR
...YOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Erk. 1875. Február 17-én IIII sz.

A beregszászi kir. törvényszék polg. osztályának 3925/874. és 44/875 sz. megkeresései munkácson elhalt néhai Román Ferencz hagyatékához tartozó fekvőségek átiratása iránt

Végzés.

A beregszászi kir. tszék polg. osztályának 1874. évi Január 21-én kelt 44. sz. végzései alapján az öröklés utján nyert tulajdoni jog:

1. A magyar tudományos Akadémia javára: a badalói 23, 111. és 114. sz. tjkönyvből a tagosítási átalakitáskor a 392. sz. tjkben öszvesitett fekvőségekre és a kis dobronyi 295 sz. tjkben foglalt fekvőségekre.
2. Szenkovszki Aloisia Valter Antalné, Szenkovszki Anna Stone Károlyné, Szenkovszki Erzsébet Haraskovics Teofilné, és Parsl Mária Popovics Miklósné javára a bilkei 9. és ilosvai 139. sz. tjkben foglalt fekvőségek fele részére, egyenlő arányban.
3. Olsavszki Bertalan, Olsavszki István, Olsavszki Ilka Lubinszky György né és Olsavszki Berta Rinter Józsefné javára a bilkei 9 és Ilosvai 139. sz. tjkben foglalt fekvőségeknek másik fele részére, egyenlő számban, - s egyidenleg
4. A holtigtartó haszonélvezeti jog Szenkovszki Mária javára, esetleg ennek halála után Munkács város kezelése alá hagyományozott 6000 frt kiegészitéseig Román Ferencz végrendelete végrehajtója javára, az 1, 2. 3, alatt elsorolt öszvesfekvőségekre behebeleztetik.

Ezeknek a kijelölt telekjkönyvekbeni foganatositása s a hagyatéki végzéseknek az okiratgyüj-

1539

teménybe letétele, a telekkönyvi hivatalnak meghagyatik.—

Miről az örökösök, végrendeleti végrehajtó s a m. kir. adóhivatal azzal, hogy az átadási végzés szerint a hagyatéki leltár már közölve volt felzeten értesittetnek.—

A kir. tszék tkvi osztálya Beregszászban 1875. augusztus 28-án Horvay Pál sk. kir. tkvezető. (p. h.)

A M. Tudom. Akademiának

Budapesten

Érk. 1876. márs. 13.

199 sz.

Attestik Hinka József akadémiai ügyjész úrhoz tudomás és annak idején bejelentés végett

Budapest 1876 marcz. 15. Arany János A. főtitkár.

14.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat
5119
ex 75.

Báró Dietfurth Molnak herczeg Pálfy Antal elleni tulajdonjog bekeblezési ügyében a hitelezők meghallgatása tárgyában 1875. Julius 19-én felvett jegyzőkönyvre

Végzés

Tekintve hogy a jelzálogos hitelezők azt, hogy a szándékolt lejegyzés által mind az eladó tulajdonában megmaradó, mind pedig a vevő tulajdonába átmenő ingatlanság követeléseikes veszélyeztető érték csökkenést szenved, semmivel sem igazolták, kifogásaik elvetésével a Malaczkán 1875 januar 31-én kelt adásvevési kevzödés s arra vezetett Malaczkán 1875 márczius 7-én kelt pótmegállapodás alapján kapcsolatban a kérvenyhez B alatt csutolt térrajzzal a tulajdonjog bekeblezése a 2057/875 tk. sz. elsőbbségével herczeg Pálfy Antalnak Marczelházi 4. számatkuben A I alatt felvett birtokából a 260. 261. 262. 263 264. 388. 389. 390. 391. 392. 514. 515. 516. 517 518 1149. 1150. 1151. 1152 1153. 1279. 1280. 1281. 1282, 1283. 1522. 1523. 1524. 1525 1526. 1763. 1764. 1765. 1766 1767. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 2030. 2031. 2032, 203. 2034. 2157. 2158. 2159 2160 2161 2286. 2287 2288. 2289. 2290. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2538 2539. 2540. 2541. 2542. 2738. 2739. 2740. 2741 és 1742 hr. számok alatti birtokrészletekre vis ket egész volt urbéri kültelekre s azután járó aránylagos legelő Mezőségre – együtt I. alatt –, továbbá eladónak ugyanott II. 118 és 119. h. r. sz. alatt IV. 173. és 174. hr. sz. a. VI. 2897

1539

2929. 2930. 2931. 3023 és 3028 h. r. számok alatt felvett ingatlanaira, – ugyan csak herczeg Pálffy Antalnak a Madari 3. sz tjkvben A 1. 4. 5 (249. 250) hr. sz. a. felvett felvőségekre s azugyanott (4806–4809. hr. sz. alatt felvett ingatlanokból harmincz Cat. holdra: Báró Ditfurth Mór marczelházi lakos mint vevő javára, együtt 13,000 fr vételárban a terhek sérelme nélkül elrendeltetik s uj tkvben való lejegyzéseli foganatositása a tkv irodának meghagyatik.

Értesítendők a 2057./75 sz. beadvány felzetein

1. Báró Ditfurth Mo. marczelházi lakos a záradi eredeti szerződéssel.

2. Herczeg Pálffy Antal Malaczkán, továbbá hiv. felzeteken.

3. Kircz Bernárd ügyvéd úr

4. Kiss János ugyved úr

5. A Komáromi kir. adóhivatal azzal, hogy a szerződés Malaczkán 1875. Február 3-án 82 A. sz. a. bemutatva volt.

A Komáromi kir. törv. telekk. osztályának 1875 ev. Nov. 16-án tartott üléséből kiadta Csathó József s h. törv. aljegyző.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

/5 /.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kula 1876. évi April hó 27-én.

Tekintetes Ur!

Az ön becsületszavának háromszori megtartása, különösen Január derekán adott becsület-szavának három hónapokon általi folytonos megtartása gyümölcsét megtermette, ön engemet, — pedig önnek biztos öntudata kell, hogy legyen arról, hogy én önt sem erkölcsileg, sem anyagilag soha meg nem sértettem, mert nemis ismertem, — még is hazánk és nemzetiségünk legfőbb tudományos intézete előtt, — hiszékeny ségemmel, és a magyar parolába vetett bizalmammal visszaélve, — annyira compromitált, hogy az ide visszavárás mellett zárt boritékban April 20-ikai keltezéssel az akademiától jött levélben ügyvédi, sőt egyéni reputatiomban leg-érzékenyebben megsértettem, s tőlem azt követelik, hogy a hagyatéki eljárás folytatá sát, és az azzal kapcsolatos gondnokság alá helyeztetést aromal foganatositsam, vagy az eddigi iratokat és szerződést aromal küldjem az akademiának fel, hogy a teendőknek budapesti ügyvéd által szerez-ze meg a foganatot.

Nékem a meghagyás szerént elhatáro-zásom iránt April 29-ikéig bezárólag

1539

jelentést kell tennem, és magamat igazolnom, önnek pedig azt javasolom, hogy 200 frt. tartozásának 8%-os éves kamatait, 16 forintokkal az akadémiának küldje fel.

Horvát József
titkár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kula 1876. évi Május hó 29én.

Tekintetes Ügyész Úr!

Önnek az Akademia képviseletében contra Uhlyarik hagyaték, illetőleg Ferenczi József gyógyszerész ügyben 1875. évi Junius 18án kelt becses megkeresésére 1875. évi Augusztus 2án kelt levelemben tőlem kitelhetőleg, és úgy hiszem, tellyesen helyt foghatólag terjedelmesen indokoltam azon véleményemet, hogy az Akademia érdekében Ferenczivel miért kell kiegyezni, főok volt, mert egyesség nélkül az Uhlyarik hagyatékból soha semmit nem kaptunk volna.

Ezen levelemre 1875. évi Augusztus 6án Karlsbadból hozzám intézett levelében tetszett utasitani: hogy az egyességet megköthetem,

minek következtében ugyanaz évi Augusztus 19én azt megkötöttem, és két egyenlő hiteles alakú példányban Akademia jóváhagyása végett 1875. évi Augusztus 25én kelt levelemben Önnek megküldöttem;

önként érthető, hogy ezen szerződés feltételeinél az Akademiára nézve kedvezőbbeket csak magam is tudtam volna kikötni, de Ferenczi más feltételeket, mint a mellyek az egyességben benne vannak, — egyáltalán elfogadni nem akart, és

midőn a jóváhagyás végett felterjesztett egyesség egyik példányát jóváhagyva Ferenczi részére nékem megtetszett küldeni, a mint a jóváhagyási záradékban Ferenczi megfillantotta a kamatoknak félévenkénti

1539

előrefizetését, és a zálogjog bekebelezését, a szerződésnek őtet illető példányát tőlem általvenni vonakodott, azon kijelentéssel, hogy ő az egyesség szövegéhez szorosan ragaszkodik, és ahhoz egyöldalúlag semmit nem enged hozzátenni; —

azóta számtalanszor megkerestem, Ferenczit az egyesség őtet illető példányának átvételére, de mindég sikeretlenül, sőt soha nem is felelt, — különösen az eredetben ide zárt folyó 1876. évi April 27-dikéről keltezett, és a rajta levő postajegy szerént ugyanaz nap feladott levelemet, a mint az azon levő pecsétemről felismerte, hogy tőlem származik, nem fogadta el, és visszautasitotta.

Én ezen embert annakelőtte nem ismertem, mert csak pár éve, hogy Kula közelébe jött, hanem aztán decemberi, Januári, és februári magaviselete folytán tudakozodtam, előélete iránt, hanem bizon senki sem találkozott, a ki jót mondott volna felőle, a mint az ide zárt visszautasitott levelemből belátni méltóztatik, midőn azt írtam, már nagyon jól tudtam, hogy kivel van dolgom, mert én olyan hangon becsületes emberrel nem szoktam beszélni.

Ferenczi a hatvanos években, nyugdijazott katonatiszt apjának befolyása mellett Bácskában egy igen jó jövedelmező gyógyszertárt kapott felsőbb engedély mellett, — eltékozlotta, s mint illyen vetődött Újverbászra Uhlyarikhoz segédnek, igy jutott a hagyaték credojába, a megholt Uhlyarik két testverőcsétől elalja-

sodott, 's részegeskedéstől eltompult eszü két fiatal embertől, mint egyedüli örökösöktől öröklési jogaikat fotomáron megszerezte, és az amúgyis 1875. évi Augusztus 2-dikai levelemben kifejtetteknél fogva megnem állható végrendelettől eltérve, törvényes örökösödés alapjára állott az engedményező Uhlyarik testvérek jogán; –

egyébiránt zálogjog telekkönyvi bekebelezéséről szó sem lehet, minekutána Ferenczinek telekkönyvezett fekvösége nincs, sőt a hagyatéki fekvöség sincsen még reája telekkönyvezve, mind a mellett én legalább részemről az Akademiának 200 frt. tőke és kamatai követelését jövö évi Január 15-dikéig veszélyezve nem látom, mert a hagyaték elég tetemes, mostani ár szerént is felér 25000 frtot.

Az egyességnek nékem megküldött eredeti példányát imide szinte visszazárom, tessék utasitani, mittevő legyek, kérjem-e a hagyatéki eljárás folytatását, és a hagyatéki patikának gondnokság alá helyezését, vagy várjunk a fizetési határidő lejártáig 1877. evi Január 15-ig, én szolgálatomat nemcsak kötelességből, hanem ügyszeretetből is szivesen felajánlom.

Jelen válaszomnak eddigi elkésését a mindennapi kenyérkereset utáni halmazott elfoglaltságom okozta, mert én harminczöt éves ügyvédi pályámon megvagyonosodni nem tudtam.

Legőszintébb tisztelettel

szolgája

Keresztes József

Neh Uhlyarik László

16 f.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Egyesség.

Melly egyrészről a magyar tudományos Akademia képviseletében, és érdekében Keresztes József kulai ügyvéd között, másrészről Ferenczy József Újverbászi gyógyszerész között következőkép köttetett:

1.ször. Keresztes József a magyar tudományos Akademiának Uhlyarik László elhunyt Újverbászi lakos és gyógyszerésznek hagyatékához formált minden lehető végrendeleti örökösödési jogairól Ferenczy Josef javára lemond;

2.szor. Ferenczy József nem az előző pontbeli lemondásra viszonyitva, – mert a magyar tudományos Akademiának Uhlyarik László hagyatékához semmi nemü örökösödési jogczimétel nem ösmeri, – hanem mint magyar hon polgár nemzetiségének legtekintélesebb képviselője a magyar tudományos Akademia iránti ügyszeretetből mint magyar ember, és Uhlyarik László hagyatékának szerencsés öröklése emlékeül kötelezi magát: hogy a magyar tudományos Akademiának javára 1877. évi Január 15-ig fog fizetni Kétszáz forintokat, és erre 1875. évi Augusztus első napjától járó nyolczszáztóli kamatokat.

3.szor. Jelen egyesség Ferenczy Jósefre nézve é jelen naptól kötelező, – a magyar tudományos Akademiára nézve pedig csak akkor leend jogerejüvé, ha azt a magyar tudományos Akademiának arra hivatott szabályszerü illetősége jóvá hagyólag megerősiti.

Kelt Kulán 1875. évi Augusztus hó 19.én

Keresztes Josef

Ferenczy Józsefre

Jelen

Előttem: Szultály István
kir. albiró.

KIRÁLYI JÁRÁSBIRÓSÁG KULÁN.

1539

Jelen egyesség az akadémiai Igazgató Tanácsnak f. év November 7-én tartott ülésében 43. sz. alatt hozott határozata folytán az Akadémiának alólírt elnöksége részéről azzal jóváhagyólag megerősíttetik, hogy az alapszabálynak, mely 1877-ik Január 15-én az akadémiai penztarba leszentörlesztendő – s annak kikötött kamatai biztositására, melyek f. év Augustus 1-től fogva félévenként az akadémiai pénztárba előfizetendők, – a zalogjog a hagyaték vagy Ferenczy József úr ingatlanaira telekkönyvileg bekebleztessék. – Költ Budapesten 1875 november 22-én.

Elöttünk
Hinka József
Ring Adorján
mint tanuk elött

Csengery Antal
a M. T. Akadémia m. elnöke

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat

Losoncz 1875 November 26.

Tekintetes ügyvéd úr, Igen tisztelt Kartárs úr! Hosztabb távollétem miatt becses levelére csak most válaszolhatok.

Néhai Kubínyi Ferencz úrnak legközelebbi rokona Kubínyi Gejza úr (lakik Tápio Szt Márton) f.t. nagybátyjának halála után végrendeletés a pesti k. tszék által csak azért hirdettette ki, hogy bizonyos tudomást nyerhessen a végrendelet tartalmáról, mert azt előre bizonyosan tudta, hogy a végrendelet végre nem hajtható azért mivel a végrendelet tárgyai néhai Kubínyi Ferencz úr életében másra ruháztattak által.

A kihirdetett végrendelet szerint Kubínyi Gejza úr és Lajos fia neveztettek ki általános örökösökül; de mint hogy Kubínyi Gejza úr a tentebb előadott ok és körülmény miatt a végrendelet szerinti örökösödéstől lemondott s azt el nem fogadta, ez okból az én végrehajtói tisztem is végképen megszünvén, a végrendelet végrehajtásába nem avatkoztam, de nem is avatkozhattam.

Arról, hogy az általam mindég igen tisztelt boldog Kubínyi Ferencz úr halála előtt más fél évvel mily kezekbe került, s a miatt mikép mens tönkre minden ingó és ingatlan vagyona tisztelt Kartárs úrnak legtöbb felvilágosítást adhatnal Tek. Kubínyi Géza és ügyvédje Dr Szelényi Károly urak.

Különös tisztelettel maradtam igen tisztelt Kartárs úrnak alázatos szolgája Szigyártó Samuel s.k.

1539

19/

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolas

Tekintetes Úr. F. e. October igen becses levelével hozzámintézet kérdésekre szerencsém van következőket válaszolni:

1, Néhai Nizsalkovics László és Aulinger Francisca által felállított közös és kölcsönös végrendeletnek mégmost is végrehajtója vagyok.

2. Aulinger Francisca kisasszony mégéletben van és jelenleg Boszenban Tirol országban Johannisplatz 7 sz alatt tartózkodik.

Egyébiránt megjegyzem hogy az eddigi hagyatéki vagyon, a mennyiben ingóságokból állott az előbbi Pestvarosi most a kir. tszék letéti hivatalában Budapesten őriztetik. – Az ingatlan a Budapesti teréz varosi az ó és a hajós utcza sarkán fekvő 1093 régi és 17 új számu házból áll. – Aulinger Francisca vagyona majd nem kizárólag fekvőségekből, jelesen egy házból és szántóföldekből áll Kassan. A tárgyalás az alapítványok biztositására nézve folyik, – és a tekintetes törvényszék ugy ez irányban mint az eddigi minden leghisebb hiány nélkül megörzött hagyatéki tömeg kezelésére nézve közelébb mint nem éllem; határozni fog.

Kiváló tisztelettel maradok a Tekintetes urnak Pozsonyban 1875. December 20-án kész és lekötelezett szolgája és őszinte tisztelője Birelmayer Mórizz*) Tekintetes Hinka József urnak mint a magyar tudományos Akadémia ügyészének.

* posta igazgató mind végrendeleti végrehajtó.

1539.

20/.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Másolat

Tekintetes Hinka József kir. és Váltó ügyvéd
urnak mint a M. T. Akadémia ügyészének
Budapesten

Folyó év Martius 31-ről kelt becses megkeresésére van szerencsém válaszolni: miként néhai Szendeffy Agnes örökhagyó hagyatéka a király utczában 83. sz. alatt földszintes házból a Gyapju utczába, egy telek és azon épüls kovács műhelyből és a külön Nádor utczában két telekből melyen egy kis szerü földszintes ház van épitve; czen ingatlanok a hagyatéki leltár szerint . . . . 28620 frontra becsülvék, a hagyatékhoz tartozik
még . . . . . 4000 ft zálogjegyilag
biztositott követelés . . 4000 ft készpénz
és érték papirosokban mintegy 15300 ft érték
Összesen 41920 ft ennek két
nyolczada Szendeffy Aladárt, kinek nagykorusága
előtt elhalálozása esetére lép a M. T. Akadémia
a pesti árvaház és a m. irói segélyegylet örökös
helyettesitése iránti intézkedése a végrendelkezőnek érvénybe. — Hogy e szerint a magyar
tud. Akadémiának lehet-e kilátása az örökrész
valósitásaha vagy sem? határozott választ nem
adhatok, mert ez az isteni gondviseléstől függ. —
Teljes tisztelettel maradtam Tts ügyvéd úr-
nak Budapesten 1876ik év April 6án kész
szolgája Kautz József s. k. Szendeffy
Ágnes végrendeleti végrehajtója.

1539

21.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

T. cz. Magyar Tudományos Akadémia

Budapesten.

Van szerensénk fenntisztelt uraságodnak ezennel tisztelettel tudtári adni, miszerint a Nagyméltóságu Belügy ministeriumnak folyó évi April ho 22-én kelt 17651 számu magas rendeletével, s ennek alapján Fejér megye tettes árvaszékének 1824. szám alatt hozott határozatával, Jankovich Gyula úr záros tömege tartozásainak végleges rendezése, s a budapesti ház felépítése czéljából, az alólirottaknak, a záros tömeg összes ingatlanaira s azok jövedelmeire bekebelezhető kölcsön felvétele engedélyeztetett.

A záros tömeg gondnoksága azonban feladatát megoldani csak ugy birja, ha abban a tömeg hitelezői, nevezetesen fenntisztelt Uraságod részéről is, kellőleg az által támogattatik, hogy követelésének s járulékainak annyi részéről lemondani szíveskedend, a mennyi a záros tömeg összestartozásai lefizetését, az engedélyezett kölcsön összeg keretén belül, lehetővé tehetné.

A tisztelt hitelezők előtt ugyan is tudva levő dolog az, hogy a záros vagyon Jankovich Gyula úr kiskorn gyermekei tulajdona lévén, annak csak is

1539

bérjövedelmei illetik a zár alatt álló közadóst, következőleg a hitelezi urak követeléseiknek kielégítése csak is Jankovich Gyula úr életben létéhez lévén kötve az annál is inkább bizonytalan, minél kétségtelenebb az, miszerint az évi jövedelmek, a tartozások felszaporodott kamatai, s azok mellett az időnként fizetni kötelezett kiadások s az adók által rendesen felemésztetnek; következőleg bár a kifizetések telekkönyvi sorrend szerint, kamat s járulékokkal együttesen eszközöltetnek, meg is uraságod követelésének kielégítése egy ember éleséhez lévén kötve, tekintve az idők hosszuságát is, mely alatt uraságod igényére a sor kerulend, bizonytalannak mondható; – a be nem táblázott követelések kifizetése pedig, a betáblázottak után eszközöltethetvén csak, az teljességgel bizonytalan. –

Miért is mindezekre tekintettel azon reményben él a záros tömeg gondnoksága, miszerint fenntisztelt uraságod a kölcsönfelvételéből teljesíthető biztos fizetést, a jövőbeli kétesnek elébe tenni, s alólírt gondnokságot, Balogh Sándor ügyvéd s záros tömeggondnok kezeibe, a lehető legrövidebb idő alatt értesítni szívos,

veskedend öſszes követelése s járulékai mennyiségéről s azon összegről, melyet a kiegyenlités megejthetése czéljából leengedni sziveskedend.—

Ezen értesités nyerés után fogná a tömeggondnok azon biztositó okmányt a tisztelt hitelező úr részére kiállítni, melynek alapján a megállapitandó összeget, a bekeblezendő kölcsön felvétele után tüstént kifizetni kötelezné magát, s a melyhez volna kötve a mindegyik bekeblezett hitelező részéről, a kölcsönt nyujtó pénzintézet részére zalogjog elsöbbségét biztositó okmány aláirása s a tömeggondnokság részérei kiszolgáltatása.— Kelt Budapesten 1876-ik évi május hó 15-én Balogh István s.k. kir. tanácsos, mint Jankovich Gyula úr személyi zárgondnoka, s kiskorú gyermekei jogi gondnoka és Balogh Sándor ügyvéd, mint Jankovich Gyula úr záros tömegének gondnoka. (: lakik Budapesten Thonet udvarban:) Balogh Sándor s.k. ügyvéd zárgondnok

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

221

10 db 2.

pp) Apáthy: Kereskedelmi jog. I. köt. qq) Weninger: Politikai számtan. rr) Konzuli jelentések. II. évfoly. ss) Gróf Lónyay Menyhér: A bankügy. tt) Ugyanaz németül. uu) Magyar statist. évkönyv. III. évfoly. I. R. xx) Ugyanaz németül. yy) Budapest fővárosa statist. hivatalának Közleményei. XII. zz) Ugyanaz németül. jj) Magyar mérnök és épitész egylet Közlönye. IX. köt. 9. 10. 11. 12. füz.

M. k. egyetem nyomdája. Budapest. a) Horváth: A magyarok története, rövid előadásban. b) Domanovszki: A bölcsészet története. II. köt. c) Purgstaller: Szépészet. d) Ugyanaz: Lélektan. e) Acta r. Scient. Universitatis anni 1874/5 Fasc. II. f) A budapesti m. k. egyetem tanrendje 1875/6 téli szakára.

Pannonia nyomdája. Kassa. Őri: Margit sziget történelme.

Ref. főtanoda nyomdája. Kolozsvár. a) Névkönyv az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház számára 1876. b) Carlén: Az öreg úr védenczei. I. II. köt. c) Erdélyi Múzeum. II. évfoly. 9. sz. d) Vezérfonal az elemi rajztanitásban. e) Az ev. ref. theologiai fakultás és tanárképezde szervezete.

Ref. főtanoda nyomdája. S. Patak. Rácz: Értekitvény a reformátusok ménesgyoroki gyülekezetéről. I. évfoly.

Siegler K. nyomdája. Komárom. A pannonhalmi Sz. Benedek rend névtára 1875/6-ra.

Tóth László nyomdája. Kecskemét. a) Szücs: A méter. b) Geleji Katona István egyházi kánonai.

Ref. főtanoda nyomdája. Pápa. A pápai ev. reform. egyház levéltára 1510–1811. 2 féld.

Wigand K. nyomdája. Pozsony. a) Jamin: A kisérleti természettan tankönyve. II. R. b) Névy: Olvasmányok. c) Függelék az 1875. évi adótörvényekhez. d) Anfangsgründe der Ung. Sprache. e) Somhegyi: Egyetemes világtörténet. II. köt. f) Schultz: Kisebb latin nyelvtan. g) Laky: Király- és költészet-

1540/1876

tan. h) Salamon Ferencz kisebb történelmi dolgozatai i)
Roseggy: Sonderlinge aus dem Volke der Alpen. I. II. III. B.
Wirschy F. nyomdája. Pozsony. A Pozsony megyei gazdasági
egyesület évkönyve 1873/4-ről.

IV. Saját kiadásbeli munkái.

Monumenta. I. oszt. XXV. köt.
Monumenta. III. oszt. III. köt.
Monumenta. Erdélyi országgy. I. köt.
Évkönyv. XIV. köt. VII. dar.
Természettud. Értek. VI. köt. 8. 9. sz.
Társad. Értek. III. köt. 8. 9. sz. IV. köt. 1. sz.
A csillagászat elemei.
Math. s Term. Közlem. XII. köt 5. 6. 7. 8. sz.
Magyarország helyrajzi története. III. köt.
Értesítő. 1875. 15. 16. sz.

Átvételnek a könyvtárba.
Budapest 1876 febr. 9.
Arany János
főtitkár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Átvették a könyvtár részére.
Budapest 1876 febr. 10.
Lindner Ernő
alkönyvtárnok.

A januári (1876) önzes
ülésen bejelentett
Könyvek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

ad 1540
1876
(10 db.)

~~hiteleres~~
~~Hendrich Kár~~
~~Thán Kár~~ rend tagok

A M. T. Akadémiához az 1875-év decz. 20-a-
dától az 1876. év jan. 31-éig a következő a-
jándék-csere- és kötelés könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

Royal Society. London. a) Philosophical Transactions.
Vol. 164. P. I. II. Vol. 165. P. I. b) The Royal Society;
30th Nov. 1874. c) Proceedings. Vol. XXII. No. 151–155.
Vol. XXIII. No. 156–163 d) The Anatomy of the lym-
phatic system.

R. Geographical Society. London. Proceedings. Vol. XX. No. 1.

Kir. svéd tudom. Akadémia. Stockholm a) Handlingar. IX. B.
2. Del. X. XII. B. b) Öfversigt af Förhandlingar. 28. 29.
30. 31. B. c) K. Svenska Akademiens. 1872. 1873. 1874.
1875. d) Lefnadsteckningar. I. B. 3. H. e) Bihang till
Handlingar. I. B. 1. 2. H. II. B. 1. 2. H.

Académie R. des Sciences. Kopenhaga a) Bulletin. 1874. No. 3.
1875. No. 1. b) Mémoires. Cl. des Sciences. Vol. X. No. 7. 8. 9.
Vol. XI. No. 1. Vol. XII. No. 1.

Historische Verein. Augsburg. Zeitschrift. II. Jahrg. 1. 2. 3. H.

Gesellschaft für Erdkunde. Berlin. a) Verhandlungen. II.
B. Nr. 8. b) Zeitschrift X. B. 5. H.

Kön. Baysische Akademie der Wiss. München a) Abhand-
lungen. XII. B. 3. Abth. XIII. B. 1. Abth. b) Über die Be-
ziehungen der Chemie zur Rechtspflege c) Almanach
für 1875.

1560

American Geogr. Society. New York. Journal. Vol. IV.

Société R. de Numismatique. Bruxelles. Revue. 1876. 1. Livr.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of Science and Arts. Vol. X. No. 60. Vol. XI. No. 61.

Kais. Akademie der Wiss. Béts. a) Anzeiger. 1875. Nr. 26. 27. 28. b) Inhalt zu Nr. 1—28. 1875. c) Anzeiger. 1876. Nr. 1.

K. k. Geologische Reichsanstalt. Béts. Verhandlungen. 1875. Nr. 16.

Alterthumsverein. Béts. Berichte und Mittheilungen. XV. B.

Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen. Prága. a) Horawitz: Caspar Bruschius. b) Beiträge zur Geschichte von Arnau. II. c) XII. XIII. Jahresbericht. d) Mittheilungen. XII. Jahrgang. Nr. 3—4. 5. 6. XIII. Jahrg. Nr. 1. (1 und 2. H) Nr. 3—4. 5—6. XIV. Jahrg. Nr. 1. 2.

Società Adriatica di Scienze Nat. Triest. Bollettino. 1875. No. 2. 3. 4. 5. 6.

Akad. Leseverein. Gratz. Achter Jahresbericht.

K. k. Hofbibliothek. Béts. a) Die Hebraeischen Handschriften és b) Die Orientalischen Handschriften der K. Hof- and Staatsbibliothek zu München c) Catalogus codicum latinorum bibliothecae regiae Monacensis.

Déli szlav Akademia. Zágráb. a) Monamenta. Vol. V. b) Rad. Knj. XXXIII. c) Starine. Knj. VII.

M. t. Természettud. Társulat. Budapest. Proctor: Más világok mint a mienk (2 pld.)

Magyarhoni Földrajzi társulat. Budapest. Földrajzi Közlöny. V. evfoly. 11. 12. sz.

Verein für Siebenbürg. Landeskunde. Nagyszeben. Archiv. XII. B. 3. H.

Toldy-kör. Pozsony. Toldy gyász ünnepély.

c) Szigligeti: IV. Béla. d) Lehóczky: Bereg vármegye
leirása. I. R. e) Házi könyvtár. XX f) Hoffmann: A
helgolandi fiu; Az életbiztositás; A becsületszó; Hűség
és álnokság; Egy fedél alatt; A magas északon; Az igaz-
ság napfényre jő; Vidor Terkó; A bűnhödés; A tengeren
túl. g) Almási: Claisse h) Magyar olvasókönyv. I. II. R.
i) A magyar királyság földirata k) Elemi földrajz. l)
Pisztóry: Bevezetés az államtudományokba. m) Jogoly: A
revisor. n) Mokány Becski naptára. o) Berchtenfalvi gróf
Thurzó György levelei nejéhez. I. II. köt. p) Földrajz
a középiskolák használatára. II. köt. q) Az anya könyve.
r) Gazdasági zsebnaptár 1876-ra. s) Orvosok zsebnaptára
1876-ra. t) Ügyvédek, közjegyzők és birák zsebnaptára
1876-ra. u) Seidel: Képes természetrajz. v) Magyar-né-
met és német-magyar vadász műszótár. y) Institutiók
kérdések- és feleletekben. z) A népszinház könyvtára. 1.
2. 3. 4. 5. füz. ä) Seidel: A magyarok története. b) Sei-
del: Kisérleti természettan. c) Az általános földrajz ele-
mei. aa) Egyetemes földirat. I. R. bb) Feuillet: Egy
nagyvilági házasság. cc) Berényi: Földrajzi tankönyv.
I-II. III. R. dd) Magyarország ügyvédeinek és
közjegyzőinek név- és lakjegyzéke. ee) Századok. IX. évfolyam.
8. 9. 10. füz. ff) Sz. István társulat naptára 1876-ra. gg)
Az Athenaeum nagy képes naptára 1876-ra. hh) Keleti:
A gyakorlati statistika kézikönyve. ii) Wagner: Az
uj mértékek és súlyok átváltoztatási táblázatai. kk)
A bel- és külföldi hirlapok és folyóiratok lajegyzéke.
ll) Toldy: Irodalomtörténeti olvasókönyv. I. köt. mm)
Paur: Tapasztalati lélektan. nn) Latin gyakorló könyv a
mondattanhoz. oo) Grünwald: Közigazgatásunk és a szabadság.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A M. T. Akadémiához az 1876. év január 29-dikétől ugyanazon év február 28-dikáig a következő ajándék-csere- és köteles könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. a) Monatsbericht. September-October. November. 1875. b) Abhandlungen 1874.

Société des Sciences Phys. et Nat. Bordeaux. a) Mémoires. Tom. I. Cah. 2. b) Extrait des procès-verbaux.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of science and arts. Vol. XI. No. 62.

Finnländische Ges. der Wiss. Helsingfors. Suomenmaan wiral-linen tilasto. IV.

Schweizerische Ges. für die gesammten Naturwiss. Bern. Verhandlungen. Jahrg. 1874.

K. Akademie der Wiss. Bécs. Anzeiger. 1876. Nr. 2.3.4.5.

K. K. Geolog. Reichsanstalt. Bécs. a) Jahrbuch. XXV. B. Nr. 4. b) Verhandlungen. 1875. Nr. 17. 18. 1876. Nr. 1.2.

Angol kormány. London. Astronomical and magnetical and meteorological observations. Greenwich 1873.

Belga kormány. Bruxelles. Annuaire statistique. 1875.

Mährischer Landesausschuss. Brünn. Mährens allgemeine Geschichte. VII. B.

M. kir. közokt. minisztérium. Budapest. Az 1874. évi fogyasztási adó eredmények.

1540

II. Ma-

II. Magánosoktól.

127. Korponay János l. tag. Kassa. A felső magyarországi népgazdálkati kölcsönös hitel- és takarék-egylet. 4 dar.

142. Göndöcs Benedek. B. Gyula. a) Szent beszéd Gr. Wenckheim Géza házassága alkalmával. b) Öröm-üdvözlet ugyanazon alkalomra.

143. Pietro Ellero. Bologna. I vincoli dell' umana alleanza.

160. O. Donner. Helsingfors. Lieder der Lappen.

161. Domanovszky Endre l. t. Sopron. A bölcsészet története. II. köt.

164. G. B. de Rossi. Roma. Bolletino di Archeologia Cristiana. Anno sesto. N. III.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

III. Köteles példányok.

Ref. főiskola nyomdája. M. Vásárhely. a) Véleményi és inditvány egy, a jogász egylet által kitűzött kérdésre. b) A m. vásárhelyi ref. főtanoda Értesitője 1875/6 első feléről.

Szerb nemzeti nyomda. Újvidék. a) Metarszke mere. b) O difteriticsnoi vratobolyi. c) Prava i luzsnoszti ugarszkich gragyana. d) Zsizsan za 1876.

Filtsch S. nyomdája. Nagyszeben. Höhr: Lehrbuch der Arithmetik. I. Theil.

Városi nyomda. Debreczen. a) Bonyhay: Eskülő. b) Néhány szó Méliusz Péter sírjáról. c) Magyar prot. egyházi és iskolai Figyelmező. VI. évfoly. 11-12. füz.

Ref.

× Ref. főiskola nyomdája. S. Patak. Útmutatás a méter-
mértékek ismeretéhez.

× Ímreh Sándor nyomdája. M. Vásárhely. Jelentés Maros szék
állapotáról 1875-ben.

× Réthy Lipót nyomdája. Arad. Jankai: Babér levelek.

Ref. főiskola nyomdája. Kolozsvár. a) A székely föld köz-
gazdasági jelene és jövője. b) ~~[illegible]~~ c) Er-
délyi Múzeum. II. évfoly. 10. sz. III. évfoly. 1. 2. sz. d) A
birtok rendezésről az erdélyi részekben. e) Mátrai: Kon-
csag Lajkó.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

× a) Nyelvtud. Érték. V. köt. 2. 3. 4. 5. sz.
b) Archaeol. Értesítő. IX. köt. 10. sz. X. köt. 1. sz.
× c) Monumenta. III. oszt. Magyar országgyül. III. köt. IV. oszt. Má-
tyás kora. I. köt.
× d) Repertorium. II. oszt. I. köt.
× e) Nyelvtud. Közlem. XII. köt. 2. füz.
× f) Term. Érték. VI. köt. 10. sz.

A Könyvtár számára átvette

Likavecz János sk.
könyvtártiszt.

1876 febr. 28 án
bemutatott Könyvek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Hitelesítésre:
Lukács Mór t. t.
Haberern Jós. l. t.

A M. T. Akadémiához az 1876. év febr. 28-dikától ugyanazon év márcz. 27-dikéig a következő ajándék- csere- és köteles könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől

Kön. Gesellschaft der Wissensch. Göttingen. a) Abhandlungen. XX. B. b) Gelehrte Anzeigen. 1875. I. II. B. c) Nachrichten aus dem Jahre 1875.

Istituto R. Veneto. Velencze. a) Memorie. V: XVIII. P. II. III. b) Atti. Tom. I. Disp. 1–9. Tom. III. Disp. 7–10.

Kir. egyetem. Christiania. a) Postola Sögur. b) Die Aegyptischen Denkmäler. c) Om norske Kongers Hylding etc. egy bronz éremmel. d) Forhandlinger. 1872. és 1873. 1.2. Hefte. e) Universitetsprogram for 1872 i 1874. 4 darab.

Tudom. Akadémia. Krakú. a) Sprawozdanie Kom. Fizyjog. Tom. IX. b) Lud. Serya IX. c) Rozprawy. Hist. Filoz. Tom. IV. Matem. Przyr. Tom. II. d) Starodawne Prawa polskiego Pomniki. Tom. IV. e) Scriptores rerum Polonicarum. Tom. III.

Académie Imp. des Sciences. Pétervár. Repertorium für Meteorologie. IV B. 2. H.

Amer. Geographical Society. New York. Bulletin. 1875/6. No. 1.

R. Geogr. Society. London. Proceedings. Vol. XX. No. 2.

Finnische Literaturgesellschafs. Helsingfors. a) Historiallinen Arkisto. IV. b) Kertomuksia Lähimaanan Historiasta. VII. c) Suomalainen ja Ruotsalainen Sanakirja. IX. Vihko.

1569

Office of the Amer. Journal. New Haven. The Amer. Journal of science and arts. Vol. XI. No. 63.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsbericht. December. 1875.

Gesellschaft für Erdkunde. Berlin. a) Zeitschrift. X. B. 6. H. b) Verhandlungen. II. B. Nr. 9–10.

Kais. Akademie der Wiss. Beés. a) Anzeiger. Nr. 6. 7. 8. b) Denkschriften. Math. Naturw. Cl. XXXIV. B. c) Fontes rerum Austr. acasum. Script. VIII. B. d) Almanach für 1875. e) Archiv. XII. B. 2. H. XIII. B. 1. 2. H. f) Sitzungsberichte. Philos. Hist. Cl. LXXVIII. B. 2–3. H. LXXIX. B. 1. 2–3. H. LXXX. B. 1–2. 3. H. g) Sitzungsber. Math. Naturw. Cl. I. Abth. LXX. B. 3–4–5. H. LXXI. B. 1–2. 3–4. 5. H. II. Abth. LX. B. 3. 4–5. H. LXXI. B. 1. 2. 3–4. 5. H. III. Abth. LXX. B. 3–4–5. H. LXXI. B. 1–2. H.

K. K. Geolog. Reichsanstalt. Beés. Verhandlungen. 1876. Nr. 3. 4.

Section Historique de l' Institut. Luxembourg. Publications. Tom. XXX.

K. K. Statistische Centralcommission. Beés. Stat. Jahrbuch für 1874. II. H. és Anhang zum 1. Hefte.

Società Adr. di Scienze Nat. Triest. Bollettino. 1875. No. 7.

Direction der Familien- und Privatbibliothek des Kaisers. Beés. Die Sammlungen der vereinten und Privatbibliothek. II. B. 1. Abth.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Déli szlav Akademia. Zágráb. Vetera monumenta Slavorum meridionalium. Tom. II.

Erdélyi múzeum-egylet. Kolozsvár. a) Evkönyv. Uj folyt. IV. sz. b) Erdélyi Múzeum. III. évfolyt. 3. sz.

Jog- és államtud. kar igazg. Nagyvárad. A nagyváradi kir. jog-

és államtud. kar tanrendje 1875/6 tanév második felére.

Angol kormány. London. Annual statement of the navigation and shipping for 1874. P. I. II.

M. k. földmiv. ipar és keresk. minisztérium. Budapest. Az erdélyi gazdák 4-dik vándorgyülésének jegyzőkönyve.

M. k. közlek. minisztérium. Budapest. Stat. Jahrbuch für 1874. ii. H. és Anhang zum 1. H.

Kir. tengerészeti hatóság. Fiume. Annuario marittimo per l' anno 1876.

Püspöki hivatal. Sz. Fehérvár. Schematismus ven. cleri dioecesis Albaregalensis ad 1876.

II. Magánosoktól.

197. Kozma Ferencz. Kolozsvár. Kozma Gergely unitarius pap és esperes életirata.

206. R. Clausius k. tag. Bonn. Die mechanische Wärmetheorie. I. B.

225. Bátorfi Lajos. Nagykanizsa. Adatok Zala megye történetéhez. I. köt. 1. 2. füz.

231. Pietro Ellero. Bologna. Scritti politici.

243. Dr. Szeredy József. Egyházjog. I. II. köt.

277 a) Mich. Dragomanow. Kiev. a) Poviszti Oszipa Fedkovics.
b) Isztoricseszkija Pjeszni Malorusszkago Naroda. Tom. I. II.

III. Kötelez példányok.

Czéh Sándor nyomdája. Győr. Kapczy: A gyorsirás fejlődésének
és irodalmának rövid vázlata.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Nyelvtud. Értek. V. köt. 6. sz.
b) Archaeol. Értesítő. X. köt. 2. sz.
c) Értesítő. 1876. 1. sz.
d) Term. Értek. VII. köt. ii. 12. sz.
e) Törv. Értek. V. köt. 2. 3. 4. 5. sz.
f) Nisard: Tanulmányok.
g) Carlyle: Francia forradalom. I. köt.
h) Curtius: Görögök története. I. köt.
i) Ihering: A jogi állam.
k) Maine: A jog őskora.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Átvette az ak. könyvtár részére

Pest, 1876 29/3.

Lindner

A M. T. Akadémiához az 1876. év márczius 27-diketől ugyanazon év április 24-dikéig a következő ajándék- csere és kötelés könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

Académie R. des Sciences. Amsterdám. a) Verhandelingen. XV. Deel. b) Verhandelingen. Afd. Letterkunde. VIII. Deel. c) Verslagen en Mededeelingen. Tw. R. IX. Deel. d) Jaarboek 1874. e) Processen-Verbaal 1874/5. f) Carmina latina.

Kön. Bayerische Akad. der Wiss. München. a) Abhandlungen. Math. Physik. Cl. XII. B. 1. Abth. b) Abhandlungen. Philos. Philol. Cl. XIII. B. 3. Abth.

Museum of Comparative Zoölogy. Cambridge. Annual report for 1875.

Société R. de Numismatique. Bruxelles. Revue. 1876. Livr. 2.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsberichte. Januar. 1876.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of science and arts. Vol. XI. Nr. 64.

Historischer Verein für Oberbayern. München. a) Oberbayerisches Archiv. XXXIII. B. 2-3. H. XXXIV. B. 1-2. H. b) 34. und 35. Jahresbericht.

Kais. Akademie der Wiss. Wien. Anzeiger. 1876. Nr. 9. 10.

K. K. Geologische Reichsanstalt. Wien. Verhandlungen. 1876. Nr. 5. 6.

1560

Kön. Böhmische Ges. der Wiss. Praga. Sitzungsberichte. Jahrgang. 1875.

Déli szláv Akadémia. Zágráb. Rad. Knj. XXXIV.

Magyarhoni földtani társulat. Budapest. Földtani Közlöny. VI. évfoly. 2-3. sz.

Természett. társulat. Budapest. Természettud. Közlöny. 1876. Aprilis.

Erdélyi Muzeum-egylet. Kolozsvár. a) Évkönyv. Új foly. 5. sz. b) Erdélyi Muzeum. III. évfoly. 4. sz.

M. k. földmüv. ipar és keresk. miniszterium. Budapest. Máday: A szőlők veszedelme.

II. Magánosoktól.

287. Dr. Bakody Tivadar. Budapest. Emlékbeszéd Dr Almási Balogh Pál fölött.

303. Pappfy Jusztin. Nagyvárad. Emlékbeszéd Deák Ferencz fölött.

315. Jakab Elek l. t. Budapest. A királyföldi viszonyok ismertetése. II. köt.

321. G. Monod. Paris. Revue Historique. Tom. I. Livr. 2.

351. Ney Ferenc l. t. Budapest. Deák Ferencz emlékünnepélye.

358. Glósz Lajos. Kazár. Carmen elegiacum in honorem adm. rev. dom. Stephani Szabó.

373. Dubay Miklós. Budapest. a) A közegészségügyi törvényjavaslathoz. b) A közegészségügy felvirágzásának alapföltételei. c) Tanulmány a himlőhegek képződésének meggátlásáról. d) A thea és tápértéke.

377. Kozma Ferencz. Sz. Udvarhely. a) Deák Ferencz emléke. b) Kozma Gergely unitárius pap és esperes életirata.

III. Köteles példányok.

Ref. főiskola nyomdája. Kolozsvár. a) A kolozsvári m. k. tud. egyetem tanrendje az 1875/6 év nyári szakára. b) Erdélyi Muzeum. III. évfoly. 3. sz. c) Benedek: Gyöngyösi István költői tárgyalása és nyelve. d) Székely: Távirdai gép- és kapcsolástan. e) A kolozsvári ev. ref. főtanoda régibb és legújabb története.

Ref. főiskola nyomdája. S. Patak. Mitrovics: Egyháziatlanság és üres templomok.

Fischel F. nyomdája. Nagykanizsa. Adatok Zalamegye történetéhez. I. köt. 3. füz.

Filtsh S. nyomdája. Nagyszeben. Verhandlungs-Protocolle des Sächsischen National-Confluxes vom 22. Nov. bis 18. Dec. 1875.

Városi nyomda. Debreczen. a) Emlékbeszéd Deák Ferenc fölött. b) Magyar prot. egyházi és isk. Figyelmező. VII. évfoly. 1. 2. 3. füz. c) Kovács: Vezérkönyv a bibliai történet tanításában.

Szerb nemzeti nyomda. Újvidék. a) Romeo i Julija. b) Radovan.

Czéh Sándor nyomdája. Győr. a) Kaderžavek: Az államegyedáruságok és jövedékek kézikönyve. b) Mettrie: Az ember egy gép. c) Legújabb nagygyőri naptár

1876-ra. d) Endrődy: Photographiák.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Archaeol. Értesítő. X. köt. 3. sz.
b) Monumenta. IV. oszt. Anjou kor. III. köt.
c) Régészeti Emlékek. II. köt. II. R.
d) Társad. Értek. IV. köt. 2. sz.
e) Történelmi. Értek. VII. köt. 1. sz.
f) Értesítő. 1876. 3. 4. sz.
g) Math. Ért. XIII. R. 2. sz.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Lukács Károly
Fiók Lőrinc

Átvették a Könyvtár részére.

Pest 26/4 76

Lindner
könyvtárnok.

A M. T. Akadémiához az 1876. év ápril 24-dikétől ugyanazon év május 29-dikéig a következő ajándék- csere- és köteles könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

Gelehrte Estnische Gesellschaft. Dorpat. a) Verhandlungen. VIII. B. 3. H. b) Sitzungsberichte 1875.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsbericht. Februar. 1876.

Académie de médecine. Páris. Annales de Chimie et de Physique. 5. Sér. Tom. VII. Avril.

Verein für Gesch. und Alterthum Schlesiens. Breslau. a) Regesten zur Schlesischen Geschichte. 1. Lief. b) Acta publica. Jahrg. 1621.

Gesellschaft für Erdkunde. Berlin. a) Verhandlungen. III. B. Nr. 1-2. 3. b) Zeitschrift. XI. B. 1. H.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of science and arts. Vol. XI. No. 65.

Oberlausitzische Gesellsch. Görlitz. Neues Lausitzisches Magazin. XXII. B. 1. H.

Kais. Akademie der Wiss. Beis. Anzeiger. 1876. Nr. 11. 12.

Zoologisch-Botanische Gesellsch. Béis. Verhandlungen. XXV. B.

K. K. Geolog. Reichsanstalt. Béis. a) Verhandlungen. 1876. Nr. 7. b) Jahrbuch. XXVI. B. Nr. 1.

K. K. Militair-geogr. Institut. Béis. Astronomisch-Geodätische Arbeiten. I. II. III. IV. B.

M. k. Természettud. Társulat. Budapest. a) Lubbock: A történelem előtti idők. I. köt. 3 péld. b) Természettud. Közlöny. VIII. köt. 81. füz.

K. K. geol. Reichsanstalt. ~~Jahrbuch 7 b.~~ XXVI. Bd verhandlg. 1876. 7 sz.

M. k. földtani intézet. Budapest. Évkönyv. IV. köt. 3. füz.

Magyarhoni földtani társulat. Budapest. Földtani közlöny. VI. évfoly. 4–5. sz.

Erdélyi múzeum-egylet. Kolozsvár. a) III Évkönyv. Uj folyam. VI. sz. b) Erdélyi Múzeum. III. évfoly. 5. sz.

Kereszt. és iparkamara. Budapest. A budapesti kereszt. és iparkamara jelentése 1874-ről.

Érseki hivatal. Esztergom. Schematismus cleri archidioecesis Strigoniensis pro 1876.

II. Magánosoktól.

406. Rájendralála Mitra k. t. Calcutta. A catalogue of Sanskrit manuscripts existing in Oudh. Fasc. VI. VII. 1874. 1875.

416. Müller Albert. Basel. Über das Auftreten der Wanderheuschrecke.

422. Károly Gy. Hugó. Budapest. Abaúj megye XVII. századbeli művelődés-történetéből.

423 Czyrnianszki Emil. Kraków. Mechanisch-chemische Theorie der sinnlichen Welt.

Ribáry Ferencz. Budapest. Tiberius kora.

F. W. C. Trafford. Lausanne. Amphiorama ou la vue du monde.

III. Köteles példányok.

Franklin nyomda. Budapest. a) Olcsó könyvtár. 1–20. 24. sz. b) Szeremley: Vénymintatár. c) Szabó: Ásványtan. d) Schnierer: Büntető jogtan. II. köt. e) A természet könyve. 3–21. sz. f) Toldy: A magyar költészet kézikönyve. I. II. III. IV. V. köt. g) Dux: Vallás és tudomány. h) Újhegyi: A m. királyság katonai földirata. i) Werner: A bölcsészeti jogtudomány történelme. k) Schnierer: A kereskedelmi törvény magyarázata. l) Sztráru: Az osztrák-magyar birodalom hadseregének szervezete. I. II. füz. m) Döntvénytár. XII. XIII. XIV. foly. n) Birálatok a magyar büntető törvénykönyv tervezetéről. o) Mészáros: Magyar földadó-kataster. p) Kézikönyv kir. közjegyzők számára. I. II. köt. q) Ár-átszámitáli táblázatok. r) Herzog: Darstellung des Metersystems. s) Bozóky: Institutiók. t) Vasut kisajátitási kézikönyv. u) Steiner: Gyermekgyógyászat. x) Kollerffy: Ortsleticon der Länder der Ungar. Krone. y) Kerékgyártó: Hazánk évlapjai. z) Deák Farkas: Wesselényi Anna. j) Kautz: Nemzetgazdaság és pénzügytan rendszer. II. III. kör. v) Konek: Egyházjogtan kézikönyve. w) Konek: A magyar birodalom statistikai kézikönyve. aa) Rousseau: Emil vagy a nevelésről. bb) Bihari: A philosophiai tudományok encyclopaediája. cc) Wittmann: A gyermekápolás rövid kézikönyve. dd) Zsoldos: Tereptan és tereprajztan 20 mintalappal.

Réthy Lipót nyomdája. Arad. Az aradi keresk. és iparkamara kerületének gazdasági leirása. I. R.

Hunyady Mátyás nyomda. Budapest. Navuk vogrszkoga jezika.

M. k. egyetem nyomdája. Budapest. a) A m. k. tud. egyetem könyvtárának czímjegyzéke. I. b) Jakab: A királyföldi viszonyok ismertetése. II. köt. c) A budapesti m. k.

tud. egyetem tanrendje 1875/6 év nyári szakára. d)
Findura: Rimaszombat története.

Wigand K. nyomdája. Pozsony. a) Argenti: Homoeopathische Behandlung der Krankheiten. b) Délafrikai utazások és fölfedezések. c) Kohn: A tiszteleti tevékenység. d) Az 1875. évi országgyülési törvénycikkek. e) Ugyanaz németül. f) Pest, Pilis és Solt. t. e. megyék szervezési munkálatai.

Ref. főtanoda nyomdája. Kolozsvár. a) Az erdélyi múzeum-egylet Evkönyve. Uj foly. 3. 4. 5. 6. sz. b) Erdélyi Muzeum. III. évfoly. 4. sz. c) Az apr. 22. tüzvész Kolozsvárt. d) Deák Ferencz emlékezete. Két beszéd. e) Szász Gerő: Deák Ferencz emlékezete.

Fischel S. nyomdája. Nagykanizsa. Adatok Zala megye történetéhez. I. köt. 4. 5. füz.

Drotleff J. nyomdája. Nagyszeben. Die Verhandlungen des Ung. Landtages über den Königsboden.

Ref. főtanoda nyomdája. Papa. Jády: Ekes szólástan. 2 pél.

Skarnitzl J. nyomdája. Szakolcza. Zsalmi z Hor.

Pannónia nyomda. Kassa. IV. Béla király a Margit szigeten.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Természett. Értek. VII. köt. 2. sz. 1
b) Nyelvtud. Értek. V. köt. 7. sz. 8. 9.
c) Tört. Értek. V. köt. 6. sz.
d) Értesitő. 1876. 6. szp. 5.
e) Mathem. és Term. Közlem. XI. XII. köt.
f) Társad. Értek. IV. K. 3.

Pulszky
Loth

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Átvette Hunfalvy.

1540

A M. T. Akadémiához az 1876. június 26-dikától ugyanazon év október 2-dikáig a következő ajándék-csere- és kötelés könyvpéldányok érkeztek.

I. Testületektől.

R. Geographical Society. London. a) Journal. Vol. XLV. b) Proceedings. Vol. XX. No. 4. 6.

Smithsonian Institution. Washington. Annual report for the year 1874.

Amer. Philos. Society. Philadelphia. a) Transactions. Vol. XV. P. II. b) Proceedings. Vol. XIV. No. 93. 94. 95.

Society of Natural Science. Buffalo. Bulletin. Vol. III. No. 1. 2.

Connecticut Academy. New Haven. Transactions. Vol. III. P. I.

Museum of comparative Zoölogy. Cambridge. a) Annual report for 1874. b) Illustrated catalogue No. VIII.

Société R. de Numismatique. Bruxelles. Revue. XXXII. année. 3. 4. Livr.

Deutsche Morgenländ. Gesellschaft. Leipzig. Zeitschrift. XXX. B. 1. 2. H.

Académie Imp. des Sciences. Pétersb. a) Tableau général des matières contenues dans les Publications de l'Acad. Imp. des Sciences depuis sa fondation. I. P. b) Bulletin. Tom. XX. No. 3. 4. Tom. XXI. No. 1. 2. 3. 4. 5. Tom. XXII. No. 1. 2. c) Repertorium für Meteorologie. V. B. 1. H. d) Mémoires. Tom. XXII. No. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Tom. XXIII. No. 1.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Society of Antiquaries. London. Proceedings. Vol. VI. No. 5.

Germanisches Museum. Nürnberg. Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. 1875. Nr. 1—12.

Kön. Ud. Akademia. Lissabon. a) Memorias. Cl. Math. Tom. V. P. I. b) Historia e Memorias. Cl. Mor. Tom. IV. P. I. c) Tradado de Optica. d) Curso de Meteorologia. e) Journal de Math. No. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16. f) Technologia rural. Parte I—III. g) Corpo Diplomatico. Tom. I. II. III. IV.

h)

(I–IV K.

a) Pharmacologia geral. b) Historia dos estabelecimentos scient.
b) Quadro elementar. Tom. I–XI. é XIV–XVIII.

Kir. Jud. Akademia. Kopenhága. Mémoires. 5. Série. Vol. XI. No. 2. Vol. XII. No. 2.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. a) Abhandlungen. 1875. b) Monatsbericht. April. Mai. 1876.

Kön. Bayrische Akad. der Wiss. München. a) Sitzungsberichte der Philos. Philol. und Hist. Classe. 1875. II. B. 3 H. und Supplem. H. 4. H. (1876. I. B. 2. H. 4) u. suppl. b) Einleitung in das Studium der arabischen Grammatiker.

Institutus R. Météorol. Utrecht. Nederlandsch Meteor. Jaarboek. 1871.

Fondation de P. Teyler. Harlem. Archives du musée Teyler. Vol. IV. Fasc. 1.

Société Hollandaise der Sciences. Harlem. a) Hoffmann: Zur Speciesfrage. b) Archives. Tom. X. Livr. 4. 5. Tom. XI. Livr. 1. 2. 3. c) Programme pour 1876.

R. Society. Edinburg. a) Transactions. Vol. XXVII. P. III. b) Proceedings. Vol. VIII. No. 90.

Bureau Geól. de Suède. Stockholm. a) Sveriges Geol. Unders. No. 54. 55. 56. b) Hummel: Lagrade Urberg. c) Gumaelius: Malmlagrens. d) Törnebohm: Persbergets Kopparfält.

Observatoire Phys. Central. Pétersbr. Annalen. Jahrgang 1874.

Société des Sciences Phys. et Nat. Bordeaux. Extrait des procès-verbaux.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of Science and arts. Vol. XII. No. 67. 68. 69.

Gesellschafts für Erdkunde. Berlin. a) Verhandlungen. III. B. Nr. 4–5. b) Zeitschrift. XI. B. 2. H.

Societatea Academica Romana. Bukuresr. a) Dictionariulu limbei romane. Tom. II. b) Annalile. Tom. VIII.

Académie R. des Sciences. Stockholm. a) Handlingar. XI. B. gg átlászszal. b) Observations Météorologiques. Vol. 15. c) Bihang. III. B. 1 H. d) Öfversigt. 32. B.

R. Asiatic Society. Bombay. Journal. Vol. XI. No. 32.

Physikalischer Verein. Frankfurt. Jahresberichte für 1874/5.

Naturforschende Gesellschaft. Bern. Mittheilungen. 1875.

Schweizerische Ges. für die gesammten Naturwiss. Bern. Verhandlungen der
58-ten Jahresversammlung.

Historischer Verein. Regensburg. Verhandlungen. XXXI. B.

Société des Sciences Naturelles. Cherbourg. Mémoires. Tom. XIX.

Société Asiatique. Paris. Journal Asiatique. VI. Série. Tom. XV.

Hist. Verein für das Grossherzogthum Hessen. Darmstadt. Archiv.
XIV. B. 2. Ht.

Finn irodalmi társaság. Helsingfors. Suomalainen ja Ruotsalainen
Sanakirja. 10. Wihko.

K. Akademie der Wiss. Wien. Anzeiger. 1876. Nr. 15.16.17.18.19.

K. K. Geographische Ges. Wien. Mittheilungen. 1875.

Società Adr. di scienze nat. Triest. Bollettino. Ann. II. No. 1.

~~Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen. Prag.~~

K. K. Statist. Centralcommission. Wien. Statist. Jahrbuch für 1874.
V. Heft.

K. K. Geolog. Reichsanstalt. Wien. a) Jahrbuch. XXVI. B. Nr. 2. b) Ver-
handlungen. 1876. Nr. 11.12.

Kis. Tud. Akadémia. Krakó. a) Pamietnik. Tom. II. b) Rozprawy filo-
log. Tom. III. c) Jan Sniadecki. d) Rocznik 1875. e) Monu-
menta medii aevi. Tom. III.

K. K. Geographische Ges. Wien. Mittheilungen. 1875.

K. IX. nemzetközi statist. congressus. Budapest. a) Avant-propos. b)
Programme. I. II. III. IV. Section.

Déli szláv Akadémia. Zágráb. Rad. Knj. XXXVI.

Erdélyi Múzeum. Kolozsvár. Az erdélyi múzeum-egylet Evkönyvei.
Uj folyt. VII. sz.

Siebenbürg. Verein für Naturwissenschaften. Nagyszeben. Verhandlungen und Mittheilungen. 1875.

Verein für Siebenbürg. Landeskunde. Nagyszeben. a) Schriftsteller-lexicon. III. B. b) Urkundenbuch zur Geschichte des Kisder Kapitels.

Hollandiai kormány. Batávia. Die Triangulation von Java.

C. k. közös hadügy-minisztérium. Bécs. Militair-Statist. Jahrbuch für das Jahr 1873. I. Theil.

M. k. földmiv. ipar és közl. minisztérium. Budapest. Codice di commercio ungarico.

M. k. igazságügy-minisztérium. Budapest. A m. k. igazságügy-minisztérium működése s a magyarországi igazságügy állása 1874-ben.

M. k. közlek. minisztérium. Budapest. a) A Vas megyei egészségi egylet évi jelentése. IV. évfoly. b) Statist. Jahrbuch für 1874. 5. Heft.

Fővárosi közmunkák tanácsa. Budapest. Hivatalos jelentés 1875. évi működéséről.

Kir. József műegyetem igazgatósága. Budapest. a) Beszédek, melyek az 1875/6 tanév megnyitásakor tartattak. b) A k. József műegyetem programmja 1876/7-re.

Főgymnásiumi irodalmi kör. Pécs. Évkönyv. XV. évfoly.

Iskolai Értesítések a beszterczebányai ev. gymnasium, a pécsi állami fő-reál tanoda, a késmárki ev. lyceum, a fővárosi IV. kerületi reál fő-tanoda, a sz. udvarhelyi kath. főgymnasium, a nagyváradi kath. fő-gymnasium, a szarvasi ev. főgymnasium, a nagykőrösi ref. főgymnasium és a debreczeni ref. főiskola gymnasiuma és tanári-képezdéje részéről.

II. Magánosoktól.

632. Koronka Antal. Torockó. Deák Ferencz emlékére tartott egyházi beszéd.

1540

A M. T. Akadémiához az 1876. május 29-diktől ugyanazon év jún. 26-dikáig a következő ajándék-csere- és köteles könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

R. Asiatic Society. London. Journal. Vol. VIII. P. II.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsberichte. März. 1876.

Kön. Bayerische Akad. der Wiss. München. Sitzungsberichte d. Math. Physik. Cl. 1875. 3. H.

Verein für Kunst und Alterthum. Ulm. Correspondensblatt. I. Jahrg. Nr. 5.

Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung. Hamburg. Verhandlungen. II. B.

Office of the Amer. Journal. New Haven. The American Journal of science and arts. Vol. XI. No. 66.

Kais. Akademie der Wiss. Bécs. Anzeiger. 1876. Nr. 13. 14.

K. K. Geolog. Reichsanstalt. Bécs. Verhandlungen. 1876. Nr. 8.

K. K. Zoologisch-Botanische Gesellschaft. Bécs. Festschrift zur Feier des 25-jährigen Bestehens der K. K. Zool.-Bot. Gesellschaft.

K. K. Statist. Centralcommission. Bécs. Statistisches Jahrbuch für 1873. 10. Heft.

Verein für Siebenb. Landeskunde. Nagyszeben. Archiv. XIII. B. 1. H.

Déli szláv Akadémia. Zágráb. Rad. Knj. XXXV.

Magyarhoni földtani társulat. Budapest. Földtani Közlöny. VI. évfoly. 6. 7. füz.

Felső magyarországi múzeum-egylet. Kassa. Az egylet második Évkönyve. 2 pld.

Angol Kormány. Calcutta. Notices of sanskrit Mss. Vol. III. P. III.

M. k. közokt. minisztérium. Budapest. Statist. Jahrbuch für das Jahr 1873. 10. Heft.

Vas megye alispáni hivatala. Szombathely. Emlékkönyv Berzsenyi Dániel születésnapjának százados évfordulóján tartott ünnepélyről.

II. Magánosoktól.

Dr. Wiedemann F. J. k. r. Petersb. Aus dem innern und äussern Leben der Ehsten.

Szabó Sámuel. Kolozsvár. A kolozsvári ev. ref. főtanoda régibb és legújabb története.

Nagy József l. t. Nyitra. A cholera Nyitra megyében 1831-től 1874-ig.

Tasner Géza. Budapest. Széchenyi szellemi hagyatéka és Tasner Antal végrendelete. 2 péld.

Engelmann Vilmos. Leipzig. Erste Jahresbericht der Zoologischen Station in Neapel.

M. J. Miliczevics. Belgrad. Knezsevina Szrbija.

III. Köteles példányok.

Ref. főiskola nyomdája. Kolozsvár. a) Török: IV. Henrik politikája. b) Chebuliez: Méré Paulina. I. II. köt. c) Acta r. sc. Universitatis Claudiopolitanae 1875/6. Fasc. I. d) Erdélyi múzeum. III. évfoly. 5. sz. e) Az erdélyi múzeum-egylet Évkönyvei. Uj folyam. VII. szk.

Römer és Kamner nyomdája. Brassó. Gramatica Latină. Pars. II.

Városi nyomda. Debreczen. a) Magyar prot. egyházi és isk. Figyelmező. VII. évfoly. 4. 5. füz. b) A protestantismus és katholicismus. c) Bélesi: Elemi latin nyelvtan. d) Koos: Vegytan.

M. k. egyetem nyomdája. Budapest. a) Acta r. sc. Universitatis Budapestinensis az 1875/6. Fasc. I. b) A budapesti m. k. tud. egyetem Almanachja 1875/6-ról.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Macaulay: Anglia története. II. köt. b) Carlyle: A franczia forradalom. II. köt. c) Curtius: A görögök története. III. köt. d) Pauler Gyula: Wesselényi F. nádor és társai összeesküvése. I. II. köt. e) Todd: A parliamenti kormányrendszer Angliában. I. köt. f) Boissier: Cicero és barátai. g) Math. Értek. IV. köt. 4. 5. 6. sz. h) Tört. Értk. VI. köt. 1. 2. sz. i) Term. Értek. VIII. köt. 3. sz. k) Értesítő. 1876. 7. sz. l) Math. és Term. Közlem. XIII. köt. 3. 4. 5. sz. m) Archaeol. Értesítő. X. köt. 5. sz.

Átvétetett a könyvtár számára.

Budapest 1876. jun. 27-én

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Lindner Ernő

1876
Jun 26-án
bejelentett könyvek.

Lukács Br.
Skabó Károly.

1540

~~680.~~ Rosenauer Károly. Beszterczebánya. A beszterczebányai á. h. ev. gymnasium története.

~~749.~~ S. Trémaux. Paris. Principe universel du mouvement et des actions de la matière.

~~752.~~ Ujfalvy E. Páris. a) Grammaire Finnoise. b) Revue de Philologie et d' Ethnographie. Tom. II. No. 3–4.

~~783.~~ Dr. Tarczay K. Kassa. Der Kurort Bartfeld in Ungarn.

~~789.~~ Sujánszky Antal. Bés. Egyházi beszéd Sz. István ünnepén 1876. aug. 20.

~~805.~~ Ascoli G. I. k. t. Milano. Archivio glottologico Italiano. Vol. I.

~~806.~~ De Candolle A. k. t. Páris. L'age d'un arbre a-t-il une influence sur l'époque moyenne de sa feuillaison.

~~890~~ Scacchi Arc. k. t. Nápoly. Contribuzioni mineralogiche. P. II.

~~901.~~ (kum") Grassmann Róbert. Stettin. a) Die Denklehre. b) Die Wissenslehre. c) Die Erkenntnisslehre. d) Die Weisheitslehre.

III. Köteles példányok.

Ref. főiskola nyomdája. S. Patak. a) Magyarország történetének időrendi áttekintete. b) Warga: Keresztyén egyháztörténelem. I. II. köt. c) A világtörténelem időrendi áttekintete. d) Fejes: Temetési beszédek. 1. füz.

Ref. főiskola nyomdája. Kolozsvár. a) A kolozsvári m. k. tud. egyetem tanrendje 187⅚ tanév első felére. b) Barabás: A tűzoltás Kolozsvárt. c) Cursentari. d) A kolozsvári r. k. főgymnasium 187⅝ tanévi Értesítője. e) Szabó: Hasczéri szolgálat. f) Acta r. scient.

universitatis Claudiopolitanae anni 1875/6. Fasc. II. III. g) Értesitvény a kolozsvári állami tanitó-képezde ötödik évéről. h) A királyhágón inneni tűzoltó szövetség statistikája.

Szita G. nyomdája. B. Gyula. Emlékirat a Békés megyei múzeum megalakulásáról.

Skarnitzel F. nyomdája. Szakolcza. a) Werna Roza. b) Nitra. Rocznik VI. c) Zidia podla Talmudu.

Wodianer F. nyomdája. Budapest. A tudomány- és műegyetemi olvasó kör Évkönyve. IV. évfoly.

Drotleff J. nyomdája. Nagyszeben. a) Municipal- und Gemeinde-Gesetze in Ungarn. b) Höhr: Lehrbuch der Arithmetik. II. Th.

Pleitz F. nyomdája. Nagybecskerek. Bevezetés a harcztéri szolgálatbani kiképeztetéshez.

Városi nyomda. Debreczen. a) Miről szól a közegészségügyi törvény. b) Magyar történeti életrajzok. c) Értesitvény a debreczeni ref. főiskolában az akad. tanfolyamokról 1875/6. d) Magyar prot. egyházi és isk. Figyelmező. VII. évfoly. 6. füz. 7

Filtsch S. nyomdája. Nagyszeben. Carte de lectura.

Légrády testvérek nyomdája. Budapest. Magyarország közegészségügyi statistikája. I. köt. 1. füz.

Siegler K. nyomdája. Komárom. a) Ode honoribus cardinalis et archiepiscopi Strigon. Joh. B. Simor. b) Carmen panegyricum honoribus archiabbatis Joh. Chr. Kruesz.

Réthy Lipót nyomdája. Arad. a) Zimmer: Vezérfonal a méterrendszerhez. b) Ugyanaz németül.

M. k. egyetem nyomdája. Budapest. a) Emlékbeszéd Vizkeleti Ferencz fölött. b) Acta r. scient. Universitatis Ung. anni 1875/6. Fasc. II. c) Veres: Homeros Iliásza. d) Szilágyi István: Máramaros vármegye egyetemes leiráse.

Czéh Sándor nyomdája. Győr. a) Registrum anni M.CCC.XXX.II.
b) Remény. VIII. évfoly. 1–8. sz. c) Szombathy: Történelmi
nyelvészet, második kiadásban. d) Egyházi rendszer.

Fischel F. nyomdája. Nagykanizsa. Barbóik: Korrajzok.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Mokša és erza mordvin nyelvtan.
b) Évkönyv. XIV. köt. VIII. dar.
c) Nyelvtud. Értek. V. köt. 10. sz. VI. köt. 1. 2. sz.
d) Archaeol. Értesítő. X. köt. 46. 7. 8. sz.
e) Term. Értek. VII. köt. 4. 5. 6. 7. sz.
f) Társad. Értek. IV. köt. 4. 5. sz.
g) Értesítő. 1876. 8. 9. 10. 11. sz.
h) Math. Értek. IV. köt. 8. sz.
i) Nyelvt. Közlem. XIII. köt. 1. füz.
j) Archaeol. Közlem. X. köt. 2. füz.
k) Tört. Értek. VI. köt. 2. sz.
l) Math. és Term. Közlem. XIII. k. 6. 7. sz.

A könyvtár részére átveszi

Budapest 7/10 76

Liadner Ernő

1876

Oct. 2-án

bemutatott könyvek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad1540

A M. T. Akadémiához az 1876. év október 30-adikától ugyanazon év november 27-edikéig a következő ajándék- csere- és köteles könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

R. Asiatic Society. Bombay. Journal. Vol. XII. No. 33.

Museum of comparative Zoölogy. Cambridge. a) Memoirs. Vol. II. No. 9. b) Bulletin. Vol. III. No. 11–14. 15–16.

Deutsche Morgenländ. Gesellschaft. Leipzig. Zeitschrift. XXX. B. 3. H.

Office of the American Journal. New-Haven. The American Journal of Science and arts. Vol. XII. No. 71.

Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsberichte. Juli. 1876.

Kön. Baysische Akademie der Wiss. München. Sitzungsberichte der Philos. Philol. und Hist. Classe. 1876. I. B. 2. H.

Kais. Akademie der Wiss. Bécs. Anzeiger. 1876. Nr. 21. 22. 23.

Ferdinandeum. Innsbruck. Zeitschrift. III. Folge. 20. H.

Histor. Verein für Steiermark. Gratz. a) Mittheilungen. 24. H. b) Beiträge. XIII. Jahrg.

K. K. Statist. Centralcommission. Bécs. Statistisches Jahrbuch für das Jahr 1874. 2. H.

Società Adriatica di Scienze Nat. Triest. Bolletino. Ann. II. No. 2.

M. k. természettud. társulat. Budapest. Fregusz Gyula összegyűjtött értekezései.

Nemzeti múzeum. Budapest. Magyar Könyvszemle. I. évfoly. 5. füz.

K. K. Geol. Reichsanstalt. Bécs. a) Jahrbuch. XXVI. B. Nr. 3.

b) Verhandlungen. 1876. Nr. 13. c) Catalog der Ausstellungs-Gegenstände.

K. k. közös hadügy-minisztérium. Bécs. Militair. Statist. Jahrbuch für das Jahr 1873. 2. Th.

M. kir. közlek. minisztérium. Budapest. a) Statistisches Jahrbuch für 1874. 2. H. b) Magyarország ó-keresztyén, román és átmenet styl" mű-emlékeinek rövid ismertetése. 2 pld.

M. kir. állami számvevő szék. Budapest. A magyar korona országainak állami Zárszámadása az 1875. évre. 13 darab.

Unitarius püspöki hivatal. Kolozsvár. Imák és beszédek. 2 pld.

Akademische Lesehalle. Bécs. Sechster Jahresbericht.

Lese- und Redehalle an der K. K. technischen Hochschule. Bécs. Vierter Jahresbericht.

II. Magánosoktól.

1033. Clusius R. k. l. Bonn. Über die Ableitung eines neuen electrodynamischen Grundgesetzes.

1087. Ljubić Simon. Zágráb. a) Der Fund römischer Goldmünzen.

III. Köteles példányok.

Ref. főiskola nyomdája. Kolozsvár. a) A köz ügyek bajnoka; emlékbeszéd id. gróf Teleki Domokos felett. b) Erdélyi múzeum. III.

évfoly. 8. sz. c) Phaedrus aesopi meséi. d) Die Symbolik des Judenthums. e) A kolozsvári m. k. tud. egyetem Almanachja 1875/6. f) A kolozsvári tud. egyetemi kör évkönyve. III. g) Közhasznú erdélyi képes naptár 1877-re. h) Közhasznú és közczélú nagyenyedi naptár 1877-re. i) Az erdélyi ev. ref. egyházkerület egyházjoga. II. füz. k) A kolozsvári ev. ref. főtanoda Értesítője 1874/5-ről, 1875/6-ról. l) Az erdélyi múzeum-egylet Évkönyve. Új foly. 6. sz.

Drotleff J. nyomdája. Nagyszeben. Schulgrammatik der Ungarischen Sprache.

Ref. főiskola nyomdája. Pápa. A Dunán túli ref. egyházkerület 1876. szept. közgyüléseinek jegyzőkönyve. 4 pélő.

Városi nyomda. Debreczen. a) Értesítvény a ref. debreczeni főiskolájában a gymnasiumról és tanítóképezdéről 1875/6-ról. b) Egyetemes egyháztörténelem. c) Magyar prot. egyházi és isk. Figyelmező. VII. évfoly. 8-9. 10. füz.

Filtsch S. nyomdája. Nagyszeben. Amiculu poporului pe 1877.

Angermayer K. nyomdája. Pozsony. a) Pressburger Wegweiser auf das Jahr 1877. b) Directorium in usum fratrum minorum ordinis S. P. Francisci pro 1877.

Imreh Sándor nyomdája. M. Vásárhely. Székely naptár 1877-re.

Gámán N. nyomdája. Zilah. Szilágy megye közigazgatási bizottságának ügyviteli szabályai.

IV. Saját kiadásbeli munka.

Almanach 1877-re.

Mathem és term. tud. Közl. XIII. K. 8. 9. sz.

Átvettem
Hellebrant Árpád
id. könyvtárn. segéd.

1876 nov. 27-én
Bemutatok Könyvek.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad 1540

A M. T. Akadémiához az 1876. év november 27-diétől u-
gyanazon év deczember 18-dikáig a következő ajándék-
czere- s kötelez könyvpéldányok érkeztek:

I. Testületektől.

— Société des Antiquaires du Nord. Kopenhága. a) Antiquites russes. Tom. I. II. b). Aarboger. 1875. 1.2.3.4 Hefte. 1876. 1.2. Hefte. c) Tillaeg. Aargang 1874.

— Verein von Alterthumsfreunden. Bonn. a) Jahrbücher. LVII. LVIII. H. b) Die mittelalterliche Kunst in Soest.

Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. Kiel. a) Zeitschrift. VI. B. b) Kieler Stadtbuch aus 1264–1289.

— Kön. Bayerische Akademie der Wiss. München. a) Sitzungsberichte der Philos. Philol. und Histor. Cl. 1876. I. B. 4. H. b) Sitzungsberichte der Math. Physik. Cl. 1876. 2. H.

— Accademia delle Scienze fisiche e mathem. Nápoly. a) Atti. Vol. VI. b) Rendiconto. An. XII. XIII. XIV.

— Kön. Preuss. Akademie der Wiss. Berlin. Monatsbericht. August. 1876.

— Kais. Akademie der Wiss. Bécs. Anzeiger. 1876. Nr. 24. 25.

— Museum Francisco-Carolinum. Linz. XXXIII. XXXIV-ster Bericht.

— Histor. Verein für Krain. Laibach. Dimitz. Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813. I. II. B.

— K. K. Statist. Centralcommission. Bécs. a) Ausweis über den auswärtigen Handel im J. 1875. XXII. Jahrg. b) Statist. Jahrbuch für 1874. 8. H. u. 1875. II. H.

Déli szláv Akadémia. Zágráb. a) Starine. Knj. VIII. b) Stari Pisci Hrvatski. Knj. VIII.

M. k. Meteorol. és földdelejességi intézet. Budapest. Évkönyv III. IV. köt.

Angol kormány. London. a) Annual statement of the navigation and shipping for 1875. P. I. II. III. b) Annual statement for the trade for 1875. c) Statistical Abstract from 1860 to 1874.

II. Magánosoktól.

1099. Des Cloizeux M. k. t. Páris. Mémoire sur l'existence... du microline etc.

1122. Kőrösi József. Budapest. Statistique internationale des grandes villes. Tom. I.

~~1129. Korponay János k. t. Kassa. Cuno Forschungen im Gebiete der alten Völkerkunde. I. Theil.~~

1135. Dr. Martini L. Augsburg. Die Anschwellungen und Verhärtungen der Gebärmutter sind nicht unheilbar.

1140. Grünhut Hermann. Nagyvárad. Die Religion des kommenden Jahrhunderts.

1159. Neugebauer László. Franz Deák. Eine Charakterskizze.

III. Köteles példányok.

M. k. egyetem nyomdája. Budapest. a) Magyar-görög szótár. b) Magyarország ó keresztyén, román és átmenet stylű műemlékeinek rövid ismertetése. c) Monuments épigraphiques du Musée

national Hongrois. d) Acta r. scient. Universitatis Budapestinensis
pro 1876/7. Fasc. I. II. e) A házi ipar könyve. I. füz. f) Ahitatos
fohászkodások. g) A vallás- és közokt. m. k. miniszternek a közoktatás
állapotáról szóló ötödik jelentése.

Filtsch J. nyomdája. Nagyszeben. Compendiu di Pedagogie.
Fischel T. nyomdája N. Kanizsa. Adatok Zalam. tört. hez II. k. 5. f.

IV. Saját kiadásbeli munkák.

a) Tört. Értekez. VI. köt. 5. sz.
b) Értesítő. 1876. 12. füz.
c) Bluntschli: Államjog. II.
d) Archaeol. Értesítő. X. köt. 9. sz.
e) Nyelvtud. Közlem. XII. köt. 3. füz.

Átvettem
Hellebrant Árpád
a könyvtári könyvtárnoktól

1876 dec. 18-án
bemutatott Kőny nek
jegyzéke.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ad 1540

A Capokba.

A Magyar Tudományos Akadémia f. hó 20-án tartott ünnes ülése a gr. Jelebi József-féle drámai jutalmat a IV. számú „Doctor Percival" czimű vígjátéknak csak viszonlagos becsé ért itélt érvéda, felhívja annak szerzőjét, hogy ha ~~a díjat~~ jeligés levelét a (hírlapokban közlött) bírálat után, ~~is~~ ~~is~~ „fel akarja bontatni ~~[illegible]~~, ebbeli szándékát fél év alatt jelentse alulirt főtitkárnál.

Budapest 1876 márcz. 21.

Arany János
főtitkár.

A hírlapokba.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1541—
1876

Magyar Tud. Akadémia

I.

Az 1875 dec. 31-én lejárt határidőig, a gr. Teleki József féle drámai pályázatra következő vigjátékok érkeztek:

~~I. Végletek. Vigjáték 3 felv. Jelige: Ne quid nimis.~~ Szerzője Csiky Gergely visszavonta a pályázatról.

I. Nőhódító társulat. Vigjáték 3 felv. Jelige:
Áldja istenét, kit istene megáldott.
Petőfi.

II. Az Arczkép. Vigjáték 4 felv. Jelige:
„A Teleki díjért!"

III. Névcsere. Vigjáték 4 felv. Jelige: Sírt az ég egyik szemével,
A másikkal nevetett.

IV. Doktor Percival. Vigjáték 3 felvonásban. Jelige:
A sors itél meg minden bűnt, hibát;
A mit a sors jóvá tesz s megbocsát
Ahoz nem férhet több szó, s végre hol
Hibás mindenki, senki sem lakol.
Szerző.

V. A férj iskolája. Eredeti vigjáték 3 felv.
Jelige:
Valodi üdvöt csak az otthon ád,
Nődet, ha házias, szerend, imádd.

VI. Álművészek. Vigjáték 3 felv. Jelige:
„Oh, hogy a szív nem vénülhet meg,
S kik egyszer igazán szeretnek,
Szerelmőket gyötrelmivel
Csak a sír hantja födi el!"
Szász Károly

A következő érk. január 2. án feladatott Aradon dec. 31-én:

VII. Szerelmi tűzpróba. Eredeti vigjáték 3 felv. Jelige:
„E csekély, meddő mesét
Nézze most el úri kegy,
Másszor aztán jobban megy."
Shakspere.

Ide jön a végkés (perfectumban) aztán a datum:

ezt csak legvégül

Kelt a M. T. Akadémia 1876 jan. 3. án tartott összes ülésében

Aranyhános főtiskát.

1542/876

I

Telepi pályázat

1878/6 sz.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1542/876

Magyar Tudományos Akadémia.

II

A gr. Karácsonyi drámai pályázatra, 1875 dec. 31-i határnapig bezárólag, következő pályamunkák érkeztek:

I. Braun. Eredeti tragoedia 6. szakaszban. ~~Irta 7. H. 1873.~~ Jelige: Ha van egy név, mely isten nevet érdemel,
A természet az, örök, dicső fény ével!...

(~~III~~ E pályamunka még 1874 augustusban érkezett, s a 220 sz. összesülési határozat szerint a jövő évi pályázatra tartatik fenn. Jeligéje, mely csak a munka homlokán volt, a jeligés levélre hivatalosan jegyeztetett föl.)

~~II. Deregnyei Katalin. Történelmi dráma 3 felvonásban. Jelige: „Igen, igen! most kell, hogy megzendüljön A honfi lantján hazaszét a dal." Garay János~~

~~Ez szerző visszakérete 1875 jul. 12. Jeligés levelével együtt visszaküldtem 12/VII. 75.~~

II. Sarolta. Dráma 5 felv. Jelige: A sors csapási közt
Te vagy vigasztalóm,
Költészetem.

III. A szerelem hatalma. Dráma 4 felv. Jelige: A szerelem mindent pótol, s a szerelmet
Nem pótolja semmi. Petőfi.

IV. A szív drámája. Öt szakaszban. Jelige: Régi historia,
Bár mindég új marad,
S a kin ép megesik,
Annak szíve szakad. Heine.

V. Holdkóros. Látványos történeti szomorúmű 4 felvonásban. Jelige:
Vérzettek és elhullatak ők
De győzedelmeten,
Tettök sugára átragyog
Időn, engészeten. Bajza.

VI. Az Éjszakából. Dráma, egy előjátékkal és 3 felvonásban. Jelige: A végletek ellökik egymást. H. V.

VII Ejja Chán pályamű a (libásan) gr. Jeleki 400 aranyos díjra. Eredeti szomorújáték a hun regeidőkből. Jelige
Ki föl az égbe gyilkos tört hajít,
Saját szívébe visszaszáll megint. Ejja Chan V. felv.

1543
876

II

Gr. Karácsonyi pályázat.

1875/6.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

~~Karácsonyi pályaszumkák~~ folytatás.

VIII. Dalár. Szomorújáték 4 felv. Jelige: Ha istenekhez látható keze
„Nem sujt le röglön, megtorolni e rút
Bántalmakat, még eljön az idő
Hogy az emberiség, a tenger szörnye kint,
Egymást emészti fel ...“
Shakspeare „Lear király“
4 felv. 2. jel.

IX. Hafiza. Dráma 5 felv. Jelige:
Per quod quis peccat, per hoc punitur et idem.“

X. Iskarioth. Tragoedia 5 felv. Jelige: Elismerést!

XI. Az Izmaëliták. Történeti dráma 5 felvonásban. Jelige:
„Rákos mezőjén mondá el imáját:
Ujjá teremtni hamvából hazáját.“
Garay: „Az Árpádok.“

XII. László vezér. Dráma 5 felv. Jelige: Isten áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel.
Kölcsey.

XIII. Judás. Szomorújáték 5 felv. Jelige:
Ficta voluptatis causâ sint proxima veris.
Horat.

XIV. Báthori Boldizsár. Történeti dráma 5 felvonásban.
Jelige:
Die Sünd' ist gross und schwer, womit
ich mich beladen.
Goethe: „Faust“ Zweiter
Theil 4 Act.

XV. Trón és szerelem. Történeti dráma 5 felv. Jelige:
Ne érezteed a nyügöt, mely közt lebegsz,
S a kellem istennéit engeszteljed ...
Kazinczy Ferencz.

XVI. Mivé tesz a szerelem. (Kötetlen) 125 lap.) 5 felvonásban. Jelige:
Oh égető kín,
Oh gyötrelem
Viszonláng nélkül
A szerelem. — Bajza.

XVII. Áriel. Erdeti történeti dráma 3 felvonásban.
Jelige: „Jön kor, mely nem ismer se
nemzetet se felekezeteket, hanem
csak embert.“

XVIII. Janka királyné. Történeti tragédia 5 felvonásban. Jelige:
Szemének rángatag golyója
Kétségbesésnek rajzolója.
Garai János.

XIX. Itélet napja. Szomorújáték 3 felv. egy közjátékkal.
Jelige: Mi az igazság? Pilátus.

XX. A szerelem tragoediája. Szomorújáték 3 felv. Jelige:
Oh szerelem, te végetlen oceán!
Petőfi.

1544
876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

XXI. Donna Inez. Szomorújáték 5 felv. Jelige: „Wie Leichensteine glänzen die Buchstaben der Geschichte im magischen Schimmer der Mondnacht; aber was die Grabhügel decken, was diese Todten wirklich waren, fühlten und litten, wonach sie rangen mit unruhigem Streben, und das innere Geheimniss der Seele: das sagt der kalte, trockene Buchstabe nicht. Und dennoch glühten einst diese Herzen in unendlicher Liebe, in unendlichem Hasse. Schiller.

XXII. Mária Királyné. Dráma 5 felv. Jelige: ... ἔγνων οὖν καὶ περὶ ποιητῶν ἑνὶ λόγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν, ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ~~ΣΩΚ~~ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Nobilibusque decor maturis dandus et annis.
Horatius

Neque chorda sonum reddit, quam vult manus et mens. Horatius.

Érk. jan. 2. feladatott a budapesti fiú postán dec. 31. a következő:

XXIII. Barátság és Szerelem. Dráma 5 felv. Jelige:
„Régi törvény már felettünk,
Szenvednünk kell, ha szerettünk.
Örömünk csak bíra hív."
Gyulai Pál.

Érk. jan. 3. Feladatott Székelyudvárhelyen dec. 31. a köv:

XXIV. Az Eretnek. Szomorújáték 5 felvonásban. Jelige:
„Quoi! mes chants sont-ils téméraires?
Faut-il donc, en ces jours d'effroi
Rester sourd aux cris de ces frères?
Ne suffir jamais que pour soi?
Non, le poëte sur la terre
Console, exilé volontaire,
Les tristes humains dans leur fers."
Victor Hugo („Le poëte dans les revolutions.")

Végzés
~~datum mint~~ N° T.

1545
876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

III

Magyar Tudom. Akadémia.

A néh. Sztrokay Antal nevű (ét viselő) alapítványból jogi kérdésre kitűzött akadémiai jutalomra az 1875 dec. 31-i határidőig következő pályamunkák érkeztek:

I. A magyar örökösödési jog és az europai jogfejlődés. Jelige:
Jény, dics árad Árpád nemzetére
Ha megérti vére érdekét.

II. Erzme töredékek örökösödési jogunk törvényhozási szabályozásához.
Jelige: Unde lex debet esse justa.
Verbőczy, Hármaskönyv.
Előbeszéd VI. czim 12. §.

III. (Czince csupán a feladott kérdés). Jelige:
A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely. Vörösmarty.

IV. Az öröklött és szerzett vagyonról. Jelige: „Summum jus summa injuria."

Végzés
datum

1546/876

Szrokay pályázat.
1875/6.

III. 1

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

IV.

Magyar Tudományos Akadémia

A Horváth Boldizsár tiszt. tag által felajánlott (100 aranyos) akadémiai jutalomra 1875 dec. 31-ig következő pályamunkák érkeztek:

I. Az Esküdtszékek intézménye, fő tekintettel hazai viszonyainkra. elméleti és gyakorlati oldalról megvilágosítva.
Jelige: „Az anyagi igazság nem tudomány. Megtalálása nem mesterség. Épen olyan emberi hajlam, Isten által a keblekbe oltva, mint a többi emberi hajlamok. Helié.

II. A népbiráskodás és esküdtszék Magyarországon. Jelige: Anglia szellemi és anyagi jóllését esküdtszéki intézményeinek köszönheti. Young.

Végzés
datum

1547/876

Horváth. B. pályázat
1875/6.

IV

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

V.

2 1 ~~Magyar Tudom. Akadémia~~

Az (első hazai) (pesti) takarékpénztár alapitossa Jáy András ~~tőke~~ alapitványból, az 1875 dec. 31. határidővel kitűzött ~~Jáy alapitványi~~ jutalomkérdésre, (Mezőgazdasági Vizműtan) következő pályamunkák érkeztek:

I. Mezőgazdasagi Vizműtan. Selige: Labor improbus omnia vincit.

II. Gazdasági Vizműtan. Selige: Az erős a győzelmes, vagy: győzzön a jobb.

A következőt dec. 31 este 10 órakor hozták a kapuhoz, de ez elutasitossa, és én csak másnap, jan 1-én regyel kapram meg.

III. Mezőgazdasági vizműtan. Selige: Országodból használatlanul a vizet ki ne bocsásd, mert ez ingyen az isten becses ajánléka. Beszédes.

Végzés

~~datum~~

1548
876

Jáy alapitv. pályázat
1873/6-ra

V

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

VI

Magyar Tudományos Akadémia.

A néh. Vitéz József alapítványából s Korizmics László tiszt. tag áldozatkészségéből 1875 dec. 31-re kitüzött (80 aranyos) pályakérdésre (erdészet és befásítás) következő pályamunka érkez

I. Az Erdő", a természet- és nemzetgazdasági háztartásban. Jelige: „Francziaország a fahiány miatt elvész. Colbert."

II. Következések a föld aránytalan befásításának hiányaiból. Jelige: Sokan, a helyett hogy testeiket elveikhez alkalmaznák, inkább a helyzet szükségei szerint alakítják át elveiket. Eötvös.

III. A magyar alföldi aszály megszüntetése, illetőleg enyhítése tárgyaban. Jelige: Magyarország különös virágzásra emelhető. De hogy a magyar képes-e azon virágzásra emelni: azon sokan kétkednek. Gr. Széchenyi István.

IV. A fatenyésztés haszna. Jelige: „Mennyivel többet költ el erzélyesen egy nemzet a földmivelés s ipar emelésére, annyival többel fog bírni más szükségeire, az által szaporinja a nemzet anyagi vagyonát." J. Stuart Mill.

Végzés

~~datum~~

1549
876

Vitéz-Kerizmics.
1875/6.

VI.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

VII.

A Vitéz-alapitványi egyik pályazatra (Árpádkori kút fők.), az Oltványi pályakérdésre (egyház-történeti) a Marczibányi nyelvtud. pályakérdésre (köti szikról), végre a hg. Czartoryszki-féle lengyel-magyar történeti kérdésre nem érkezett pályamunka.

Kelt a Mk. T. Akadémia 1876 januar 3-án tartott összes üléséből

Arany János
főtitkár.

1550
1876

VII

Nem jött pálya
munka

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1.

II. József császár adománylevele Szabó Ferencznek trencsén megyei Buchberg jószágról.

2.

Egy török kézirat, 8vo könyv alakban, aranyozott betűkkel.

3.

Mátyás kir. függő pecsetés pergamen oklebele.

4.

Öt kis papirdarab, török irománnyal.

Jöt levél és nár nilkül, Pesten feladva.

1551
1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Eln. v. Igazg. T.

Adó hátralék tavaly februárban, a levonás és törlés után, maradt volt fen ~~1507~~ 1657 fr 6 kr.

Most egy ives hordozsak, melyek lássa-moznom kellett, rajta 2000 fron felül adóhátralék van kitüntetve.

Márcz. 4. 1874

Ar

A végzés, mely a deficiensek szorosnál rendelte kiadatott a földhit. intézetnek és Oszegerynek is.

Lássam az adó könyves, mely szerint nemcsak 1873 végéig minden törlesztve van, de 1874 re is van fizetve 100 fr

1552
1876

Igazg. január 25.

2. egészen. — gondnok.
3. egészen — 2 példány Hinkának.
" " 1. példány. Lónyaynak.
4. Elejét röviden. Végzést egészen Földhitelintézetnek.
" " " Végzést a jelig. Gr. Károlyi.
" " " a kijegyzetteket: a III. oczt.
" " " a kijegyzetteket: a bizottságok
5. Elejét röviden. Végzést Csengerynek.
6. egészen. Földhitelintézetnek.
7. ~~Pf~~ egészen 2 féld. } 1.) Hinkának 2.) Földhitelintéz.
8. egészen 2 féld. } 1.) Hinkának 2 Földhitelint.
9. egészen. 2 féld. } 1. Hinkának 2 Földhitelintéz.
10. Eleje röviden. Végzés Hinkának.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

M. le directeur,

~~C'est avec plaisir que~~ C'est avec bien du plaisir que

L'Ac. Hongr. des Sciences a pris connaissance, par votre lettre, du prochain accomplissement de la 25e année de l'existence de votre corps savant.

Votre lettre ayant été lue dans la séance générale du 27 novembre dernier, l'X ~~A cette occasion, notre Académie s'empresse d'exprimer~~ ses voeux les plus sincères pour la prospérité de votre institut et vous prient en même temps de bien vouloir être l'interprète de ses félicitations auprès de la Société dont la direction est confiée à vos soins.

Veuillez agréer, Mon. le Directeur, l'assurance de mes sentiments les plus respectueux

X Ac. m'a chargé d'exprimer, à ~~cette~~ occasion de ce 25e anniversaire,

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1553
876

Monsieur le Directeur,

J'ai eu l'honneur de présenter à l'Acad. Hongroise des Sciences, dans la séance générale du 30 octobre de a. c., les livraisons jusqu'ici parues de l'ouvrage très précieux „Aegyptische Monumenten" que Vous avez bien voulu lui envoyer par la bonté du gouvernement Hollandais.

L'Acad. a exprimé ses remerciements les plus sincères pour cet envoi et m'a chargé de Vous en faire part.

Agréez, Monsieur, l'assurance de mes plus hautes considérations

Budapest, le 7 novembre 87.

ad1553
876

Monsieur le Président,

Monsieur Leemans directeur du Musée Néerlandais d'antiquités à Leide ayant la bonté de faire parvenir à l'Acad. Hongroise des Sciences les livraisons jusqu'ici parues de l'ouvrage très précieux „Aegyptische Monumenten" a fait connaître en même temps que c'est à l'obligeance du haut gouvernement des Pays-Bas que nous devons ce précieux cadeau.

Cet ouvrage ayant été présenté à notre Académie dans la séance générale du 30 octobre c.c. nous nous acquittons en son nom d'un devoir des plus agréables en offrant les remerciements les plus sincères au haut gouver-

nement de Sa Majesté des Pays-Bas pour cet ouvrage de grande valeur

Leemans ur a lejdai németalföldi régiségi múzeum igazgatója szíveskedett a M. T. Akadémiának megküldeni az „Aegyptische Monumenten" cz. nagybecsű munka eddig megjelent füzeteit s egyuttal tudatni, hogy e becses ajándékot Akadémiának a németalföldi magas kormány kegyességének köszönheti.

Miután e munka már az M. T. Akadémiának folyó évi okt. 30. tartott ötszes ülésében bemutattatott, ledves kötelességünknek tartjuk Német alföld királya ő felsége magas kormányának, Akadémiának ~~[illegible]~~ nevében és megbízásából, forró köszönetünket szelvénitem e nagyérdekű munkáért.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Lukács M. Angalki

12 db

Az 1876 nov. 27-i
önzes ülés
jegyzőkönyvi irományai.

12 db
felzetes
borítólap

1554
1876

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1876 april, 24-i
Összes ülés
jegyzőkönyvi irományai.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

58

Az 1876 Febr. 28-án tartott
Összes ülés
jegyzőkönyvi irományai

Lukács

Kabeson

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az
1876. június 10-i
Igazgatósági ülés
jegyzőkönyvi
Irományai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az
1875 jún. 26-i
Összes ülés
jegyzőkönyvi irományai

Galgóczi Folyamunk

MASTER
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az
1876 oct. 2-án tartott
Ülésének
jegyzőkönyvi kivonatai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1876 dec. 17-én tartott
Igazgatósági ülés
jegyzőkönyvi irományai

MUSEUM
TORONTO SCHOOL OF MEDICINE
LIBRARY

Az
1876 dec. 30-i
Összülés
jegyzőkönyvi
irományai.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1876 jan. 3-i

Ötszes ülés

jegyzőkönyvi iromá-
nyai.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1876 márcz. 27-i

Összes ülés

jegyzőkönyvi irományai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1876 máj. 29-én tartott

Önzes ülés

jegyzi könyvi irományai

BIBLIOTECA NACIONAL
BUENOS AIRES
REPUBLICA ARGENTINA

1555/1876

17 vegyes
Törédés

107. sz.

1876. apr. 10-i
Ötszes ülés
irományai

Özsu ülé april 10.

1. Kegyzőkönyv stvastasik.
2. Kusz. Frakni.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Gazy 76. Elnök – Lónyai gr.
10/VI.

Csengeri

Horváth M. Haynald Ipolyi

gr. Károlyi Gy. Lukács M.

Mailáth

Pulszky Sennyey

Szögyenyi Ketoczek

Trefort

b. Vay Miklós

1. Lónyay jelent. a z elhunyt s az Akadémia által választott tagokról a parisai – egy tag választása
gr. Andrassy Gy. 8 meg van
Erdődy S. 5. választv.

2. Jegyzőkönyv. Szentes re Csengery felszólal az elnökség a körülményekhez képest intézkedjék.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

3. Halottak.

4. Feldy vratai. 1877, 1878 fele-fele jannárb. Kamat nelkül

5. Keleti. – Mondják meg miaroda helyiségek és mi czélra, az Elnökség belé cé-haglando 1) az elnökséggel a helyiségek re, számára, felhasználás mondjára és költség

6. Delegatio –

7. A physikai Szerkat; Az elnökség hogy a bucs-árral együtt inventál-sassék.

8. I. Orzt. budget

9. I. Orzt. Corpus Poetarum

10. 200 f hagyomány

11. Králik órák nem kell.

12. Hinka 400 f. + 200 f. = 1876. ra

400 f

~~13. Pr. Márton Jánosné~~

13. Hinka jelentése

1. Márton J. tudomásul;

2. Zmeskál. bejelés végtelenítés fogan

3. Kralovánszkyné – Tudomásul

4. Hacker Rozália – A förvény – javaslat

5. Hofrichter József – Tudomásul.

Edl – hagyomány. bélyeg, az örökhagyó tette, nem lehet rá most ragasztani.

Uhlsárik Kösel

Kubinyi nincs pénz törlendő

Gengeny Képtári helyiségeldul határos helyi Sézele. – 1200 f. Elnökséget felhatal massasiba titkári magán. A többie felszerjesztés. Hozzáfoglalni a 2 tis szobát.

1555

Szigetvár és vidéke
a gyűjtés élén Dankovány
Miklós
Zrínyi-emlék.

1555

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Igazgatósági ülés 1876 jan. 23.

gr. Lónyay M. elnöklete alatt.

Csengery

gr. Czirály Horváth Mih.

gr. Károlyi Gy

Mailáth Gy.

Pulszky F.

Szoczek G.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

b. Vay Miklós

1. Föld hiselintézet Zár számadás tr. — revisióra gr. Károlyi Czirály Bizottság. Czirály Karinczy számadások. — elbiteg helyettesnek a Toldy 8 ab kind.

2.) Budget. Archaeol. bizottság iránt fölter„ jerzsé

Személyes járandosag. Cajus Lacsi 30 fsos

~~egy~~ ~~f~~ előadói fizetések a bizottságok ter„ hére utalványozapanak

Ovszályok ha le viremus bejelentés után megadatok.

Ybl. 3000 fl

[illegible] a rendszerünk,

Bogyó Budai Olga 100 semelyre kempt
sölbes nem. Ugyhelyi tak
~~penzsarból~~

Mailáth Gy. — Vajon az incidens ösleseből
tegyünk-e nem. 1., pós rendelenne
az igazságügy minisz. nem
sepiltes
a novellas provocalni lehet ile
hanem az az egész hagyatéki
ügyre vonatkozik
Hinka, hagyatéki biró elesz
jelentse az Akad. igényét
Edl. ügyben vonja zárala
a jószagat. —
Az az eletre a 3 nál — hagyatéki
eljárás — a mennyiben pedig

Gr. Cziráky
Pulszky

Hinka 659 fl conto számadás vizsgáló bizottsa
v hagyatékok.

Hinka jelentése 285 db # — dég alap van
nem kell lemondani az árolrist
felfüg. Az ügyvéd belatása perinc
folytatta az
eleent

gr. Lónyay Arnál
Orangery.

Igazg.
Horvath M.
Ozirály
gr. Károlyi
Mailáth
Jerscsey
Trefort
Vay Miklós.

Tizseleri
Lukács M.
Pulszky
Korizmics

Rendes
Horvath M.
Tóth Lőrincz
Szász Károly
Pauler

Levelező
Rónay
Pauler

gr. Károlyi
Pauler Tivt

1.) A mint gr. Szécheni
Ezen és ocs. a megbuto
pontosan napján ünnyi
Ünnelhetséd
2 100, arany díj egy adatra
3. Élesnagyrány a arzhép.
4. Végre: febr. 3ám febr
5 gyászünnel.

Köz hétfőn az önzes
ülési tárgy
az elvadás febr. végére

1555
1876

Rendkivüli elegyes ülés
1876 jan. 29.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Rendkivüli ülés
jan. 29.

Ludovicus Hungaria

gf Lonyay

8 ig. b. Vay
5 ig. Maglash
1. ig. gf Csiraky
4 ig. gf Károlyi
2. ig. gf Festetics
7. ig. Trefort
6. ig. Pulszky
12 r. Szarz K
4 r. Gregus
5 r. Gyulay
3. ig. Horváth M.
15 r. Tóth L.
10 r. Petzwall
9 r. Pauler T.
8 r. Nendtwich
tiszt. Lukács
Csengery
tiszt. Korizmics
11 r. Szabó Józ
1. r. Budenz
3 r. Frivaldszky
14. r. Szily Kálmán
2 r. Fraknói V.

13 r. Szilagyi S.
11 l. Kerkapolyi
7 l. Halász
17 l. Ponori Thereuk
5. l. Galgóczy
7 r. Kelen
1. l. Apáthy
16. l. Tanárky
9. l. Horvath Ig.
6 l. Haberern
14 l. Szalay Ag
12 l. Pór
2 l. Arányi
8. l. Hirschler
15 l. Szarvas G.
18 l. gf Wass
6. r. Hanslen
3 l. Baintner
13 l. Rózsay
10. l. Kenessey
4 l. Barabás

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1855

Dec. 18.

Lónyay Mihaly elnöklete alatt

Haynald Lajos t. t.
Lukács Mórcz #

10 Ipolyi Arnold
7 Horvath Mihály
~~Lukács Mórcz~~
11 Römer Flóris.
3 Fridvalszky János.
4 Fregua Agost.
5 Gulai Pál
16 Toth Lőrincz.
15 Szilagyi Sándor.
14. Szilady Áron.
6 Henselmann Imre.
~~Kondor Gusztáv~~.
9 Hunfalvy Pál.
12 Szabó József.
~~Haynald Lajos~~
2 Fraknói Vilmos.

8 Hunfalvy János.
1 Budenz József.
13 Szász Károly

2 Deák Farkas
3 Haberern Jonathán
7 Vadnay Károly.
6 Tárkányi Béla
8. Gichy Antal.
1 Barabás Miklós
5 Shwartz Gyula.
4 Kondor Gusztáv

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Czengery Antal
másodalnok

1 Majláth György. Igazgató
2 Pulszky Ferenc.
1 Lukács Móricz. Tiszteleti tagok
3 Szabó Imre.

Rendes

8 ~~6~~ Ipolyi Arnold.
2 Fraknói Vilmos.
14 Toth Lorincz.
1 Fogarasi János.
7 ~~5~~ Hampaly Pál
4 ~~2~~ Gregus Ágost
3 Tridoabszky János.
~~[illegible]~~
10 Wendtrich Nicolay.

Levelezi tagok

2 Barsi József.
1 Asbóth L
3 Haberen Jonathan.
11 Zichy Antal.
5 Mattkovics.
9 Tavrnak Emil.
7 Szalay Ágoston.
6 Rácsay.
4 Hulasi.
8 Szilády Áron.
10 Vartha Vincze

13 Szily Kálmán.
11 Römer Flóris.
6 ~~x~~ Hampaly János.
9 ~~x~~ Jókai Mór.
12 Szabó József.
5 ~~3~~ ~~5~~ Gyulai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Egyetemi programmokat, de melyek néha egész nagy könyvek, tud. értekezésekkel tele, s egyéb

Öszes ülés.

A christianiai egyetem nagy szá-
mú nyomtatványokat, egészen
akadémiai munkálatokat,
már ismételve küld, most
egy érmes is a király és ki-
rályné mellképével. Levelet
cserevizsony iránt még soha
sem küldött ugyan, de illő
volna küldeményeit viszonoz-
ni.

Christianiába tőlünk
cserepéldány épen nem jar.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Fájdalommal mutatom be gyászjelenését, hogy a családe

Ψ niveltségű

B. Prokesch-Osten Antal, cs. k. altábornagy, konstantinapolyi volt internuntius, a ~~nagy~~ és sok oldalu Ψ tudós és író Akadémiánknak 1863-ban, a Corvina ügyben tett szolgálatok tekintetbe vételével, válaszott külső tagja, ~~mint a hírlapok jelentik~~, folyó oczoller 26-án elhúnyt.

a II. osztály

jeles

+

Prokesch-Osten

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

Gf Lónyay M.
Csengery A.
gf Czuraky
b. Sennyey
Majlath Gy
Pauler F.
Than K.
Horváth M.
Sztoczek
Ipolyi
Pulszky
Lukács
gf Károlyi Gy
gr. Festetich — Ülés végén jött

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Öszv. apr. 3.

Elnök gr. Lónyay

1. Aranyhárdó olvasa jelentését a gr. Karácsonyi-pályázatról. —
„Szélesnapja" elismerést megenlit-
tetni
Iskúriosk. (1 tag ügyligyei) ki
nem adai: Elismerést
jutalom nem adatik —
a jeligés levetek — Tóth L. —
Gyulai Pál.

Jö hétfőn öszes ülés — a közülés határ-
napja és felvezetése — és
a Dokle.

Ötzes ülés
1876 april 3. án

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

gf Lonyay

Pulszky t. t.
4 Gyulay
13 Pauler T.
3 Gregus A
8 Ipolyi A
20 Sztoczek
6 Horvath Mih
17 Szász Károly
5 Henszlmann
16 Szabó József
19 Szilagyi Sándor
18 Szilády Aron
11 Konek S.
21 Tóth L
10 Kelet K
2 Frivaldszky
14. Rómer
22 Wenzel
15 Salamon
9 Kauh
7 Hunfalvy János
1 Fraknói Vilmos
12. Nagy Iván

4 Haberern
16 Pessy f.
1 Barsi József
7 Zlinszky
2 Deak f
5 Pauler Gy
3 Goldziher

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

~~IIII~~ ~~IIII~~ ~~IIII~~ ~~IIII~~ II

Halottak bejdente. Gyulay Ezümet

Dr. Heisler doktori értekez.
költ. és philos. munka,
mely az I. osztálynak
kiadandó

Deák — okt. 24. össz. ülés.

Lónyay: Deák arcképe.
Szászkal szerződtem
hogy van az előtt

Szegy közg. v. Pauler, Ráncsó

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1955

M. T. Akad. összes ülése 1876
april 24.

Csengery Antal elnöklete alatt jelenvoltak.

tt Lukács Mor

6 Hunfalvy Pál
3 Gregus Ágost
4 Gyulay Pál
1 Fraknói Vilmos
13 Szász Károly
14 Szilágyi Sándor
15 Toth Lőrincz
2 Frivaldszky János
8 Kelety Károly
9 Pauler Tivadar
12 Szabó Károly
5 Horváth Mihály
10 Pecsval Ottó
~~Pauler Gyula~~ lat.
7 Hunfalvy János.
11 Szabó József

1 Arany László
3 Haberern Jonathán
2 Asboth Lajos
8 Pesty Frigyes
10 Tárkányi Béla
9 Schenzl Guido
6 Kenessey Albert
4 Halász Géza.
5 Jakab Elek
7 Pauler Gyula.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

M. Tud. Akademia összes ülése
1876 junius 26.

Gr. Lonyay M. ö Mlza elnöklete alatt jelen voltak
Csengery M. eln.

Tiszs. és igazg. Rendes levelező tagok.

~~+ Horváth~~
1. Jedlik
2. Lukács
~~Pauler Tiv.~~
~~Csengery~~

~~Csengery~~
8 Konek
~~Csengery~~
13 Szabó József.
2 Frakóvi
4 Greguss
7 Hunfalvy Pál
6. " János
3 Frivaldszky
10 Nendtvich
9 Lenhossék
~~Nendtvich~~
17. Toth L.
1 Budenz J.
16. Szilágyi S.
14 Szabó Károly
15 Szász Károly
12 Schenzl Guido.
11 Pauler Tivad
5 Horváth Mih.

10 Szalay Ág.
3 Deák Farkas
6 Haberern
1 Barsi
5 Goldzieher
~~Beöthy~~
2 Batizfalvy
11 Tanárky
8 Pesty
7 Pauler Gyr.
4 Galgóczy K.
9 Poor Jurre

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

Gf Lonyay M.

11 Lukács M.
10 Ipolyi A
9 Hunfaly Pál
13 Szilagyi S.
6 Gyulay Pál
11 Nendtwich K
8 Horvath Mih
15 Szoczek Józef
4 Fuwaldszky J.
5 Gregun A
12 Szász K.
14 Szily K
7 Henszlmann
7 Csengery
1 Bruden
2 Jess Vilmos
3 Frakói

10 Szalay Ág
9 Schenzl Gu
6 Kenessey A
3 Barsi Józef
12 Szilady Aron
7 Pesty Frigyes
5 Haberern J
11 Szarvas G.
1 Arányi L
4 Galgóczy
8 Podhorszky
2 Arany L.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A M. Tud. Akademia ötös ülése
1876 Febr 28.

Gregory Antal elnöklete alatt jelen voltak

7. Ipolyi Arnold
~~Tanárky Gedeon~~
3 Greguss Ágost
1 Fraknói Vilmos
11 Lukács Mór
2 Frivaldszky János
4 Hunfalvy Mihály
8 Veress Károly
6 Hunfalvy János
11 Szabó József
10 Pauler Tivadar
12 Szilágyi Sándor
9 Nendtvich Károly
5 Henszlmann Imre

4 Haberern Jonatán
3 Galgóczy Károly
1 Pauler József
5 Pesty Frigyes
8 Zichy Antal
7 Szarvas Gábor
6 Szalay Ágoston
2 b. Eötvös Károly
8 Tanárky Ged.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

Elnöke Csengery.

Márcz. 20.

1. Wargha Ferenc Fr.
2. Vadani olvasa a jelentést a Feldi pályazat-
ról.
IV. dr Percival. Jó is rossz is.
110 § – ismét alkalmazzatik.

Kelesi
Pessy Fr.

Az 1876 márcz 20-i
ölkes ülés
jegyzőkönyvi irományai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

Putnky

R

tt 1 Lukács M.
tt 1 Haynalt Lajos
7 Ipolyi A
11 Szoicsek
10 Szarz K
3 Gregusz
5 Hunfalvy Pál
9 Szabó J.
10 Szilagyi S.
2 Fogarasy
6 Hunfalvy Pál János
4 Hennelmann
1 Fraknói
8 Romer

1 Arany L.
2 Barsi
5 Lubrich
9 Szvorényi Mih
7 Pessy F.
10 Tarkanyi
6 Maslehovics
11 Zichy A.
4 Kenessey
3 Fabricius
8 Pór

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555

Szász emlékeik

Károlyi Arpád 500 h. 1200 fr

Ljubity II. osztályban

Könyvtári biz. Lembergi egyetem

Hamburgi – Nem kap.

Texeira

Nov. 27. Lembergi „Okolicky

Dost. in

Mechitaristu. Nem kap.

Dérai. C. K.

Levettár hafszálata.

Szász K.

Szilágyi S.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1555